

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

6

SIRA SAYISI: 434

**İstanbul Milletvekili İffet Polat ve 201
Milletvekilinin Organize Sanayi Bölgeleri
Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik
Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4989) ve
Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,
Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
<https://www.tbmm.gov.tr/yasama/komisyon-raporlari>
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• **2/4989 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	4
- Katılma Yazıları	8
- Genel Gerekçesi	9
- Madde Gerekçeleri	10

• **Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu** 15 |

• **Muhalefet Şerhleri** 33 |

• **Teklif Metni** 86 |

• **Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin** 86 |

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

<i>İffet Polat</i> İstanbul	<i>Ahmet Aydın</i> Adıyaman	<i>Erol Kaya</i> İstanbul
<i>Sermin Balık</i> Elâzığ	<i>Yelda Erol Gökcan</i> Muğla	<i>Mustafa Köse</i> Antalya
<i>Yavuz Subaşı</i> Balıkesir	<i>Hacı Özkan</i> Mersin	<i>Çiğdem Erdoğan Atabek</i> Sakarya
<i>Vildan Yılmaz Gürel</i> Bursa	<i>Ziver Özdemir</i> Batman	<i>Rizgin Birlik</i> Şırnak
<i>Mustafa Arslan</i> Tokat	<i>Gülay Samancı</i> Konya	<i>Arzu Aydın</i> Bolu
<i>Nazım Maviş</i> Sinop	<i>Orhan Erdem</i> Konya	<i>Hulusi Şentürk</i> İstanbul
<i>Zehra Taşkesenlioğlu Ban</i> Erzurum	<i>Cumhur Ünal</i> Karabük	<i>Cemal Öztürk</i> Giresun
<i>Yaşar Kırkpınar</i> İzmir	<i>Ekrem Çelebi</i> Ağrı	<i>Uğur Aydemir</i> Manisa
<i>Salih Cora</i> Trabzon	<i>İsmail Güneş</i> Uşak	<i>Yücel Menekşe</i> Nevşehir
<i>Mustafa Hilmi Dülger</i> Kilis	<i>Ali Cumhuri Taşkın</i> Mersin	<i>Celalettin Güvenç</i> Kahramanmaraş
<i>Fatih Süleyman Denizolgun</i> İstanbul	<i>Bayram Özçelik</i> Burdur	<i>Hakan Kahtalı</i> Malatya
<i>Recep Şeker</i> Karaman	<i>Emrullah İşler</i> Ankara	<i>Hamdi Uçar</i> Zonguldak
<i>Ahmet Çolakoğlu</i> Zonguldak	<i>Zafer Işık</i> Bursa	<i>Polat Türkmen</i> Zonguldak
<i>Metin Çelik</i> Kastamonu	<i>Osman Nuri Gülaçar</i> Van	<i>Yasin Uğur</i> Burdur
<i>Mehmet Sait Kirazoğlu</i> Gaziantep	<i>Adil Çelik</i> Balıkesir	<i>Çiğdem Koncağül</i> Tekirdağ

<i>Mehmet Akif Yılmaz</i> Kocaeli	<i>Osman Aşkın Bak</i> Rize	<i>Selim Gültekin</i> Niğde
<i>Orhan Kırçalı</i> Samsun	<i>Mustafa Yel</i> Tekirdağ	<i>Yusuf Ziya Yılmaz</i> Samsun
<i>Ahmet Demircan</i> Samsun	<i>Cemal Taşar</i> Bitlis	<i>Fuat Köktaş</i> Samsun
<i>Mehmet Habib Soluk</i> Sivas	<i>Nevzat Ceylan</i> Ankara	<i>Salim Çivitcioğlu</i> Çankırı
<i>Necip Nasır</i> İzmir	<i>Serkan Bayram</i> İstanbul	<i>İrfan Kartal</i> Van
<i>Arife Polat Düzgün</i> Ankara	<i>Recep Uncuoğlu</i> Sakarya	<i>Ahmet Akay</i> Şanlıurfa
<i>Hacı Bayram Türkoğlu</i> Hatay	<i>Fahri Çakır</i> Düzce	<i>Mustafa Savaş</i> Aydın
<i>Bekir Kuvvet Erim</i> Aydın	<i>Abdullah Nejat Koçer</i> Gaziantep	<i>Selman Oğuzhan Eser</i> Karaman
<i>Müslüm Yüksel</i> Gaziantep	<i>Ahmet Mücahit Arınç</i> İstanbul	<i>Emine Yavuz Gözgeç</i> Bursa
<i>Ergün Taşcı</i> Ordu	<i>İsmail Ok</i> Balıkesir	<i>Mustafa Kendirli</i> Kırşehir
<i>Hakan Çavuşoğlu</i> Bursa	<i>Mustafa Esgin</i> Bursa	<i>Mustafa Demir</i> İstanbul
<i>Mustafa Canbey</i> Balıkesir	<i>Ahmet Çakır</i> Malatya	<i>Refik Özen</i> Bursa
<i>Halil Özcan</i> Şanlıurfa	<i>Mücahit Durmuşoğlu</i> Osmaniye	<i>Cengiz Demirkaya</i> Mardin
<i>Hasan Turan</i> İstanbul	<i>Zülfü Demirbağ</i> Elâzığ	<i>Jülide Sarıeroğlu</i> Adana
<i>Mihrimah Belma Satır</i> İstanbul	<i>Ahmet Tan</i> Kütahya	<i>Cemal Bekle</i> İzmir
<i>Sena Nur Çelik</i> Antalya	<i>Zeynep Gül Yılmaz</i> Mersin	<i>Ahmet Arslan</i> Kars

<i>Halil Etyemez</i> Konya	<i>Osman Ören</i> Siirt	<i>Şeymus Dinçel</i> Mardin
<i>Ahmet Özdemir</i> Kahramanmaraş	<i>Ali Özkaya</i> Afyonkarahisar	<i>İbrahim Yurdunuseven</i> Afyonkarahisar
<i>Mehmet Altay</i> Uşak	<i>Osman Mesten</i> Bursa	<i>Tamer Akkal</i> Manisa
<i>Atilla Ödünç</i> Bursa	<i>İlyas Şeker</i> Kocaeli	<i>Belgin Uygur</i> Balıkesir
<i>Lütfiye Selva Çam</i> Ankara	<i>Jülide İskenderoğlu</i> Çanakkale	<i>Selahattin Minsolmaz</i> Kırklareli
<i>Abdulkadir Özel</i> Hatay	<i>Zülfü Tolga Ağar</i> Elâzığ	<i>Yusuf Beyazıt</i> Tokat
<i>Rümeysa Kadak</i> İstanbul	<i>Hacı Turan</i> Ankara	<i>İbrahim Halil Fırat</i> Adıyaman
<i>Mehmet Uğur Gökgöz</i> Isparta	<i>Sabahat Özgürsoy</i> Hatay	<i>İshak Gazel</i> Kütahya
<i>Mehmet Yavuz Demir</i> Muğla	<i>Hüseyin Şanverdi</i> Hatay	<i>Osman Boyraz</i> İstanbul
<i>Tahir Akyürek</i> Konya	<i>İsmail Tamer</i> Kayseri	<i>Yusuf Başer</i> Yozgat
<i>İbrahim Aydemir</i> Erzurum	<i>Ceyda Çetin Erenler</i> Kütahya	<i>Ahmet Kılıç</i> Bursa
<i>Yavuz Ergun</i> Niğde	<i>İbrahim Aydın</i> Antalya	<i>Atay Uslu</i> Antalya
<i>Semiha Ekinci</i> Sivas	<i>Fehmi Alpay Özalan</i> İzmir	<i>Ravza Kavakcı Kan</i> İstanbul
<i>Selim Yağcı</i> Bilecik	<i>Müşerref Pervin Tuba Durgut</i> İstanbul	<i>Fatma Aksal</i> Edirne
<i>Şirin Ünal</i> İstanbul	<i>İsmail Kaya</i> Osmaniye	<i>Emine Sare Aydın</i> İstanbul
<i>Ahmet Zenbilci</i> Adana	<i>Mustafa Ataş</i> İstanbul	<i>Oya Eronat</i> Diyarbakır
<i>Mehmet Doğan Kubat</i> İstanbul	<i>Ramazan Can</i> Kırıkkale	<i>Ahmet Sami Ceylan</i> Çorum

<i>Oğuzhan Kaya</i> Çorum	<i>Canan Kalsın</i> İstanbul	<i>Muhammet Müfit Aydın</i> Bursa
<i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i> İzmir	<i>Mehmet Ali Cevheri</i> Şanlıurfa	<i>Mehmet Cihat Sezal</i> Kahramanmaraş
<i>Mehmet Ali Çelebi</i> İzmir	<i>Radiye Sezer Katırcıoğlu</i> Kocaeli	<i>Rıza Posacı</i> Aydın
<i>Burhan Çakır</i> Erzincan	<i>Mehmet Şükrü Erdiñç</i> Adana	<i>Asuman Erdoğan</i> Ankara
<i>Süleyman Karaman</i> Erzincan	<i>Recep Özel</i> Isparta	<i>Ali Şahin</i> Gaziantep
<i>Mehmet Erdoğan</i> Gaziantep	<i>Tamer Dağlı</i> Adana	<i>Ahmet Sorgun</i> Konya
<i>Eyüp Özsoy</i> İstanbul	<i>Cihan Pektaş</i> Gümüşhane	<i>Sami Çakır</i> Kocaeli
<i>Cemil Yaman</i> Kocaeli	<i>Selami Altınok</i> Erzurum	<i>Murat Baybatur</i> Manisa
<i>Pakize Mutlu Aydemir</i> Balıkesir	<i>Fatma Betül Sayan Kaya</i> İstanbul	<i>Zemzem Gülender Açıanal</i> Şanlıurfa
<i>Meliha Akyol</i> Yalova	<i>Hülya Nergis</i> Kayseri	<i>Semra Kaplan Kıvırcık</i> Manisa
<i>Orhan Yegin</i> Ankara	<i>Halis Dalkılıç</i> İstanbul	<i>Ahmet Berat Çonkar</i> İstanbul
<i>Abdullah Güler</i> İstanbul	<i>Ahmet Hamdi Çamlı</i> İstanbul	<i>İsmail Bilen</i> Manisa
<i>Mehmet Ali Özkan</i> Manisa	<i>Muhammet Balta</i> Trabzon	<i>Abdullah Doğru</i> Adana
<i>Hacı Ahmet Özdemir</i> Konya	<i>Metin Yavuz</i> Aydın	<i>Bülent Tüfenkci</i> Malatya
<i>Harun Karacan</i> Eskişehir	<i>Fehmi Kıpçü</i> Bolu	<i>Şamil Ayrım</i> İstanbul
<i>Hasan Çilez</i> Amasya	<i>Yıldırım Tuğrul Türkes</i> Ankara	<i>Metin Bulut</i> Elâzığ
<i>İsmail Emrah Karayel</i> Kayseri	<i>Sabri Öztürk</i> Giresun	<i>Serap Yaşar</i> İstanbul

Veysel Erođlu
Afyonkarahisar

Habibe Öçal
Kahramanmaraş

Abdulahat Arvas
Van

Nilgün Ök
Denizli

Nevzat Şatrođlu
İstanbul

Ertunç Erkan Balta
Artvin

Derya Bakkak
Gaziantep

KATILMA YAZILARI

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIğINA

Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Saygılarımla,

08.03.2023

Şahin Tin

Denizli

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIğINA

Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi için imzama atıyorum.

Gereğini arz ederim.

07/03/2023

Niyazi Güneş

Karabük

HAVALE EDİLDİğİ KOMİSYONLAR (2/4989)	
ESAS	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu
TALİ	Plan ve Bütçe Komisyonu

GENEL GEREKÇE

4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununa göre kurulan ve işletilen Organize Sanayi Bölgelerinde sanayilere elektrik, doğalgaz, arıtma tesisi gibi her türlü alt yapı imkanları ile donatılmış yatırıma hazır sanayi alanları sunulmaktadır. OSB'lerde yapılacak sanayi yatırımlarının hızlandırılması için öncelikle OSB planlama, kuruluş ve kamulaştırma süreçlerinin hızlandırılmasına ihtiyaç duyulmakta olup söz konusu ihtiyacın giderilmesi için bu Kanun teklifi hazırlanmıştır.

Teklif ile yeşil OSB tanımı yapılarak yeşil dönüşümü hızlandırmak amacıyla, belirlenen kriterler çerçevesinde yeşil OSB'lerin TSE tarafından sertifikalandırılması ve yeşil OSB kriterlerini sağlamak için OSB'ler tarafından hazırlanan projelere kredi verilebilmesi yönünde düzenleme yapılmaktadır.

OSB'nin kuruluşunda yer alacak kurum ve kuruluşların kapsamının genişletilmesi ile kurumsal ve finansal olarak daha güçlü OSB'lerin kurulması hedeflenmektedir.

OSB'lerin kuruluş aşamasındaki kaynak ihtiyaçlarını giderebilmesi için ön tahsis uygulaması düzenlenmektedir. OSB'lerde parsel tahsis ve satışlarının şeffaflık ilkesi ve ikincil mevzuatta belirlenecek usul ve esaslara göre yapılması öngörülmektedir.

Ayrıca, sanayi parseli arzını artırmak amacı ile sanayi planlı alanların ilgili idarelerin görüşü alınması ve imar planına esas jeolojik ve jeoteknik etüt yapılması kaydıyla yer seçimi işlemi prosedürü uygulanmadan OSB'ye dahil edilmesi ya da OSB olarak belirlenmesi, OSB içinde bulunan boş parsellerin üretime kazandırılması ve beraberinde sanayi yapılarının bulunduğu alanların OSB ilan edilerek planlı hale getirilmesi düzenlenmektedir.

OSB'lerin üst yapı sanayi parseli satışına ve üstyapılı kiralamasına imkan sağlanmaktadır. Bu sayede, yerli ve yabancı yatırımcılar tarafından sıklıkla talep edilen OSB içinde fabrika binalarının kiralanması ve satın alınması mümkün olacaktır.

Öte yandan ülkemizde enerji sektöründe projelendirilen ve uygulanan çalışmalar, ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, EPDK ve diğer tüm paydaşlarla birlikte uyum ve eşgüdüm içerisinde başarıyla yürütülmektedir. Teklif ile enerji sektöründe uygulanan mevzuatta günün ve piyasa koşullarının değişmesi, yeni teknolojilerin hayata girmesi ve ilgili mevzuatın daha etkin ve verimli uygulanabilmesi amaç ve nedenleriyle bazı kanunlarda değişiklik yapılması öngörülmektedir.

Teklif ile, TENMAK'ın denetim ve inceleme faaliyetlerinin aksatılmadan yürütülebilmesi için istihdamına acil ihtiyaç duyulan TENMAK denetçisi pozisyonuna genel bütçe ve özel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin müfettiş, denetçi, denetmen ve kontrolör kadro veya pozisyonlarında görev yapmış olanlardan atama yapılması öngörülmektedir.

Ülkemiz genelindeki artan elektrik ihtiyacı da dikkate alınarak münhasıran madencilik faaliyetleri kapsamında ihtiyaç duyulan elektrik enerjisi tüketimini karşılamak amacıyla, 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 14 üncü maddesi kapsamında kurulacak yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı lisanssız elektrik üretim tesisleri, altyapı tesisi kapsamına alınmaktadır.

Teklif kapsamında, EPDK'nın şarj hizmeti ile ilgili gelirlerinin ve doğal gaz piyasasına ilişkin yıllık lisans bedellerine ilişkin gelirlerinin ilgili mevzuat kapsamında olduğu hususu açıklığa kavuşturularak mevzuat bütünlüğünün sağlanması amaçlanmaktadır.

Teklif ile EPDK'nın taraf olduğu dava ve takipler ile ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz taleplerinde Kuruma her türlü yargı harcından ve teminat gösterme yükümlülüğünden muafiyet sağlanmasına ilişkin düzenlemenin daha açık bir lafız ile yazılarak uygulamadaki yorum farklılıklarının giderilmesi öngörülmektedir.

Yapılan düzenlemeyle, ihraç edilen doğal gaza ilişkin iletim tarifelerinin yurt içi iletim tarifelerinin tabi olduğu kısıtlamalara tabi olmaması sağlanmaktadır. Bu noktada EPDK'ya, arz güvenliği, piyasadaki rekabet ortamının iyileştirilmesi ve sistem işleyişi gibi hususlarda Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının görüşünü almak kaydıyla, ihracata ilişkin iletim tarifelerine ilişkin daha farklı içerikte usul ve esaslar belirleme yetkisi verilmektedir.

Türkiye doğal gaz piyasasında alım-satım yapacak yerli ve yabancı ticaret şirketlerinin güven duyacağı, objektif kurallara göre işletilen rekabetçi bir piyasa yapısı oluşturulması hedefi doğrultusunda, doğal gaz ithalatına hem BOTAS hem de özel sektör tüzel kişileri açısından serbestlik getirilmesi amaçlanmaktadır. Diğer taraftan, piyasanın rekabete açılması ve serbestleşme hedeflerinin yanı sıra ülkemizin arz güvenliğinin temin edilmesi de büyük önem arz etmekte olup, bu nedenle arz güvenliğinin temini amacıyla bazı tedbir ve hükümler getirilmektedir.

Ayrıca, Türkiye'nin doğal gaz ticaret merkezi olma hedefleri doğrultusunda, doğal gaz piyasasında serbestleşme, rekabet ve ticaretin geliştirilmesi büyük önem arz etmektedir. Piyasada oyuncu sayısının artması ve tedarik imkânlarının çeşitlenmesiyle birlikte tüketicilerin güvenli, kaliteli ve daha uygun fiyatlı enerjiye erişim imkanları çoğalmış olacaktır. Türkiye doğal gaz piyasasında alım-satım yapacak yerli ve yabancı ticaret şirketlerinin güven duyacağı, objektif kurallara göre işletilen rekabetçi bir piyasa yapısı oluşturulması amaçlanmaktadır. Ayırıştırma uygulaması, şebeke alt yapıları ile tedarik çıkarlarının aynı tarafta bulunmasını engellemek ve böylece piyasaya rekabetçi yeni girişlerin önünün açılması amacıyla oluşturulmuş bir kavramdır. Ayırıştırma ile doğal gaz tedarik ve alt yapı faaliyetlerinin kurulan farklı tüzel kişiler eliyle yürütülmesinin sağlanması hedeflenmektedir. Diğer taraftan, piyasanın rekabete açılması ve serbestleşme hedeflerinin yanı sıra ülkemizin arz güvenliğinin temin edilmesi de büyük önem arz etmekte olup, bu kapsamda bazı tedbir ve hükümler önerilmektedir. Bu çerçevede, teklif ile 4646 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinde uygulanamayan bazı hükümlerin değiştirilmesi, piyasada rekabetin ve serbest ticaretin temini için BOTAS'ın yeniden yapılandırılması hedefinin korunarak somutlaştırılması, arz güvenliğinin temini için ilave tedbir ve hükümler getirilmesi amaçlanmaktadır.

Teklif ile, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından verilen yetkiye dayanılarak yerine getirilmekte olan proje onay ve kabul işlemlerinin etkin, verimli ve hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesine ilişkin personel ve kaynak kullanımı giderlerinin karşılanabilmesi ve bu giderlerin kamuya ilave yük getirmesinin önlenmesi amaçlanmaktadır.

Ayrıca, şarj ağı işletmeci lisansının sona erdirilmesi ve iptali hususlarının EPDK tarafından belirlenebilmesi düzenlenmekte ve lisans iptali nedeniyle piyasaya giriş engeli getirilerek piyasada sağlıklı bir işleyişin sağlanması hedeflenmektedir.

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun geçici 6 ncı maddesi çerçevesinde; dağıtım şirketleri tarafından yapılan genel aydınlatmaya ilişkin tüketim miktarı ve bedellerinin gerçek durumu gösterip göstermediğine ilişkin TEDAŞ tarafından saha ve ofiste yürütülen denetim faaliyetlerinden kaynaklı yüksek gerilim tazminatı, arazi tazminatı, harcırah, fazla mesai ücretleri gibi personel giderleri ile konaklama, ulaşım vb. masraflar oluşması ve TEDAŞ'ın söz konusu madde kapsamındaki denetim faaliyetine ilişkin masrafları karşılayacak bütçe imkanlarının olmaması nedeniyle TEDAŞ'ın madde kapsamındaki denetim faaliyetlerine ilişkin tüm masraflarının Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanması düzenlenmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile kurumun denetim ve inceleme faaliyetlerinin aksatılmadan yürütülebilmesi için istihdamına acil ihtiyaç duyulan en fazla beş TENMAK denetçisi pozisyonuna genel bütçe ve özel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin müfettiş, denetçi ve kontrolör kadro veya pozisyonlarında görev yapmış olanlardan atama yapılabilmesine imkan tanınması amaçlanmaktadır.

Madde 2- Madde ile ülkemiz genelindeki artan elektrik ihtiyacı da dikkate alınarak münhasıran madencilik faaliyetleri kapsamında ihtiyaç duyulan elektrik enerjisi tüketimini karşılamak amacıyla, 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 14 üncü maddesi kapsamında kurulacak yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı lisanssız elektrik üretim tesisleri, altyapı tesisi kapsamına alınmaktadır.

Madde 3- Madde ile 4458 sayılı Gümrük Kanununun 216 ncı maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Yapılan değişiklikle birlikte, gümrük vergileri ile bunların ödenmelerine bağlı olarak tahsil edilmiş gecikme faizinin veya gecikme zammının geri verilmesinde, geri vermeye konu fazla tahsilatın yükümlüden kaynaklanması durumunda; geri verme başvurusunun yapıldığı tarihten, yükümlüden kaynaklanmaması durumunda ise, tahsilat tarihinden geri verme kararının tebliğ edildiği tarihe kadar geçen süre için geri verilecek tutar üzerinden kanuni faiz oranında hesaplanan faiz ile birlikte ödemenin yapılması amaçlanmaktadır.

Madde 4- Yeşil OSB tanımı yapılarak bu OSB'lerin Bakanlıkça belirlenen kriterler çerçevesinde TSE tarafından sertifikalandırılması düzenlenmektedir.

Madde 5- OSB'lerin yer seçimi işlemi yaklaşık 8 ila 12 ay sürmekte ve bu nedenle sanayicinin ortak altyapı ve arıtma gibi OSB imkanlarına erişmesi gecikmektedir. Düzenleme ile, halihazırda planda sanayi olarak belirlenmiş alanlar için yeniden yer seçimi yapılmasına esasen gerek olmadığından şeklen gerçekleştirilen yer seçimi işlemi kaldırılmakta ve sanayi imarlı alanların yer seçimi yapılmadan ilgili idarelerin görüşü alınması ve imar planına esas jeolojik ve jeoteknik etüt yapılması kaydıyla hızlı bir şekilde OSB'ye dahil edilmesine veya OSB alanı olarak belirlenmesine imkan sağlanmaktadır.

OSB olarak belirlenen alanda yatırım yapma taahhüdünde bulunan maliklerin taşınmazlarının OSB tarafından uygun görülmesi halinde kamulaştırılmaması, ancak Yönetmelikte belirlenen süreler içerisinde malikin yatırım taahhüdünü yerine getirmemesi halinde kamulaştırılması düzenlenmektedir.

Mevcutta dernekler ve kooperatifler gibi kamu tüzel kişiliğini haiz olmayan mesleki teşekküllerin yalnızca ihtisas OSB'ler içinde yer alması mümkündür. Yapılan düzenleme ile ilgili kurum ve kuruluşlardan gelen talepler üzerine OSB'nin finansal olarak daha güçlü ve daha kapsayıcı olmasını temin edilebilmek için konu ile ilgili mesleki derneklerin, birliklerin, kooperatiflerin ihtisas OSB'lerde olduğu gibi karma OSB'lerin de kuruluşuna katılmasına imkan tanınmaktadır.

Halihazırda OSB içindeki hizmet ve destek alanlarının OSB büyüklüğünün %10'undan fazla, ortak kullanım alanlarının ise OSB büyüklüğünün %8'inden az olamayacağı yönünde sınırlama bulunmaktadır. OSB'lerde katılımcıların faaliyet göstereceği hizmet destek alanı ihtiyacı fazla olduğundan bu oranın % 10'dan %15'e çıkarılması, bu doğrultuda ortak kullanım alanı oranının ise %8'den %5'e indirilmesi öngörülmektedir.

Ayrıca acele kamulaştırma kararı verilen alanların yatırıma hazır hale getirilerek bu alanlarda üretimin hızlıca başlaması için tescile yönelik işlemler devam ederken mahkemece belirlenen bedelin banka hesabına yatırılmasını takiben bu alanda OSB tarafından alt yapı ve katılımcılar tarafından üretim tesislerinin inşa edilmesine imkan tanınmaktadır. El koyma kararından sonra OSB tarafından yapılacak iş ve işlemler açıklanmak suretiyle, yatırımların hızlanması amaçlanmaktadır.

Madde 6- Yeşil OSB olmak için hazırlanan projelerin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca kredilendirilmesi ve öncelikli olarak değerlendirilmesine imkan tanınmaktadır.

Madde 7- Arsa satışlarının, müteşebbis heyetin belirleyeceği ve şeffaflık ilkesi çerçevesinde yönetmelikte belirlenen esas ve usullere uygun şekilde yapılmasına ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Mevcutta sanayicilerin kendi aralarında yaptıkları devirlerde sınır konulmadığından OSB içindeki parsellerin rayiç bedeli bu maddeye rağmen düşmemektedir. Öte yandan, bu fıkra dolayısıyla OSB içindeki parsellerin krediye esas değeri düşmüştür. Uzun yıllar önce kurulan OSB'lerde maliyet hesaplamasında sıkıntılar yaşanmıştır. Ayrıca, parsel tahsislerinin iptalinde/ıadesinde Yönetmelikte yer alan düzenlemeye göre yeniden değerlendirilme oranında güncellenen bedel yatırımcıya geri ödendiğinden ve bu bedel çoğu zaman rayiç değere ulaştığından maliyetler yüksek seviyelerde kalmıştır. Bu nedenle parsel satışlarındaki üst limit kaldırılarak parsel satış fiyatlarının belirlenmesi müteşebbis/genel kurulunun yetkisine bırakılmaktadır.

Madde 8- Madde ile OSB içinde parsel tahsislerinin şeffaflık ilkesi çerçevesinde yönetmelikte belirlenen esas ve usullere göre yapılması düzenlenmektedir. Yönetmelikle getirilecek düzenlemeler

ile OSB içinde tahsise uygun parsellerin kamuoyuna duyurularak elektronik ortamda, şeffaf bir süreçle tahsis edilmesi amaçlanmaktadır.

OSB'lerde imar uygulaması yapılabildiği kadar parsel tahsisi yapılması mümkün olmadığından, tahsis öncesinde OSB'ler, kamulaştırma ve altyapı inşaatı için kaynak sıkıntısı yaşamaktadırlar. OSB'lerde, detayları yönetmelikle belirlenmek üzere ön tahsis uygulaması getirilerek tahsis öncesinde OSB'lere kaynak sağlanması hedeflenmektedir.

Yerli ve yabancı yatırımcıların OSB'lerde üstyapılı parsel satın alma veya kiralama talepleri doğrultusunda OSB'lere, mülkiyetlerindeki parsellerde tesis inşa ederek, katılımcılara, üretim şartı ile üstyapılı kiralama ve üstyapılı satış imkânı getirilmektedir.

Kiralamaya ilişkin mevcut uygulama OSB'lere göre hatta aynı OSB içinde tesisin yapı ruhsat tarihine göre değişiklik arz etmektedir. Yapılan değişiklik ile yönetmelikte belirlenecek esas ve usullere uygun olarak, kiralamaya ilişkin uygulamanın tüm OSB'lerde eşit hale getirilmesi hedeflenmektedir.

Madde 9- Halihazırda ilgili Cumhurbaşkanlığı Kararı ve Yönetmeliğe göre bedelsiz ve kısmen bedelli parsel tahsisi uygulaması yalnızca kredi kullanan OSB'lerde uygulanmaktadır. Katılımcılara uygulanan indirim OSB'nin Bakanlığa olan kredi borcundan mahsup edilmektedir. Bu madde ile mülga edilmesi öngörülen hükme göre kredi kullanan OSB'lerde ise bedelsiz tahsis yapılması halinde Bakanlık tarafından OSB'ye ödeme yapılması gerekmektedir ve bütçe imkanları nedeni ile ikincil düzenlemelerde bu duruma yer verilmemiştir. Madde ile uygulaması olmayan bu hükmün yürürlükten kaldırılmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Madde 10- Madde ile OSB içinde yer alan, boş olan ve OSB mülkiyetinde olmayan parsellerinin, atıl vaziyetten çıkartılıp, sanayi üretimine katkı sağlaması amacıyla mülkiyet sahiplerine üretime geçmesi veya üretim yapmak isteyen yatırımcılara devretmesi için süre verilmektedir. Süre sonunda yatırım yapılmayan parsellerin daha önce OSB tarafından mülkiyeti devredilenlerin bedeli ödenmek kaydıyla tapuda OSB adına tescili, OSB tarafından devredilmeyenlerin ise kamulaştırılması düzenlenmektedir.

Madde 11- Kurumun şarj hizmeti ile ilgili gelirlerinin de madde kapsamında olduğu hususunu açıklığa kavuşturmak ve 4628 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (C) ve (D) bentlerine koşut olarak mevzuat bütünlüğünü sağlamak amaçlanmaktadır.

Halihazırda Kurumun gelirleri arasında yer aldığı halde 4628 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununda açıkça belirtilmeyen doğalgaz piyasası "yıllık lisans bedeli" ifadesi Kanuna derç edilerek bu husus açıklığa kavuşturulmaktadır. Ayrıca Kurumun görev alanındaki petrol ve LPG piyasalarında vaktinde ödenmeyen alacakların tahsil usulü Kanunda belirtildiği halde elektrik ve doğalgaz piyasalarındaki Kurum alacaklarının vaktinde ödenmemesi halinde uygulanacak tahsil usulü Kanunda belirtilmemiştir. Yapılacak değişikliklerle bu eksiklik de giderilmektedir.

Madde 12- Madde içeriğinde yer alan muafiyetlerin, yargı harçlarını kapsamadığı kanaatiyle, Mahkemeler nezdinde EPDK aleyhine harca hükmedilmektedir. Bu tür yorumların giderilmesi maksadıyla, madde içeriğinde lafzı açık bir düzenleme yapılması amaçlanmaktadır.

Madde 13- Madde ile ihraç edilen doğal gazla ilişkin iletim tarifelerinin yurt içi iletim tarifelerinin tabi olduğu kısıtlamalara tabi olmaması sağlanmaktadır. Bu noktada Kuruma, arz güvenliği, piyasadaki rekabet ortamının iyileştirilmesi ve sistem işleyişi gibi hususlarda Bakanlık görüşünü almak kaydıyla, ihracata ilişkin iletim tarifelerine ilişkin daha farklı içerikte usul ve esaslar belirleme yetkisi verilmektedir.

Madde 14- Türkiye doğal gaz piyasasında alım-satım yapacak yerli ve yabancı ticaret şirketlerinin güven duyacağı, objektif kurallara göre işletilen rekabetçi bir piyasa yapısı oluşturulması hedefi doğrultusunda, geçici 2 nci maddede yapılan değişiklikler ile birlikte doğal gaz ithalatına hem BOTAŞ

hem de özel sektör tüzel kişileri açısından serbestlik getirilmesi amaçlanmaktadır. Diğer taraftan, piyasanın rekabete açılması ve serbestleşme hedeflerinin yanı sıra ülkemizin arz güvenliğinin temin edilmesi de büyük önem arz etmekte olup, bu nedenle arz güvenliğinin temini amacıyla bazı tedbir ve hükümler önerilmektedir.

Madde 15- Türkiye'nin doğal gaz ticaret merkezi olma hedefleri doğrultusunda, doğal gaz piyasasında serbestleşme, rekabet ve ticaretin geliştirilmesi büyük önem arz etmektedir. Piyasada oyuncu sayısının artması ve tedarik imkânlarının çeşitlenmesiyle birlikte tüketicilerin güvenli, kaliteli ve daha uygun fiyatlı enerjiye erişim imkanları çoğalmış olacaktır. Ayırıştırma, doğal gaz tedarik ve alt yapı faaliyetlerinin kurulan farklı tüzel kişiler eliyle yürütülmesini sağlamayı hedeflemektedir. Ayırıştırma uygulaması, şebeke alt yapıları ile tedarik çıkarlarının aynı tarafta bulunmasını engellemek ve böylece piyasaya rekabetçi yeni girişlerin önünün açılması amacıyla oluşturulmuş bir kavramdır. Sonuç olarak, teklif ile geçici 2 nci maddede uygulanamayan bazı hükümlerin değiştirilmesi, piyasada rekabetin ve serbest ticaretin temini için BOTAŞ'ın yeniden yapılandırılması hedefinin korunarak somutlaştırılması amaçlanmaktadır.

Madde 16- Madde ile pompaj depolamalı hidroelektrik santraller kurulmasıyla elde edilecek faydaların ülkemiz ekonomisine kazandırılabilmesi için rezervuar alanına bakılmaksızın YEKDEM ve yerli katkı fiyat desteğinden yararlanılması amaçlanmaktadır.

Madde 17- Madde ile yapılan değişiklikle Vakıflar Genel Müdürlüğüne ve mazbut vakıflara ait taşınmazların uzun süreli kiralama hükümleri ile adi kira hükümlerinin ayrılması ve farklı model kiralama yöntemleri ile ilgili olarak karışıklığa neden olunmasının önüne geçilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca tarımsal faaliyet amaçlı kullanım kavramı eklenerek uygulamada mevcut durumun mevzuat olarak düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

Ayrıca düzenleme ile Vakıflar Genel Müdürlüğüne ve mazbut vakıflara ait taşınmazların kira sözleşmelerinin devrinde Genel Müdürlüğün izni ve rayiç bedel şartı getirilerek, kiralananın kira sözleşmesine uygun kullanılmasını sağlamak, kiracının Genel Müdürlükten izin almadan taşınmazı alt kiracıya devrini engellemekte ve vakıf taşınmazlarının kira bedellerinin rayiç kira bedellerine uygun hale getirilerek daha yüksek gelir elde etmek ve elde edilecek gelirle, Genel Müdürlük hizmetlerinin daha etkin ve verimli yapılması sağlamak amaçlanmaktadır.

Madde 18- Madde ile geçmiş vakıf olan kültür varlıklarının mazbut vakfına devredilmesi sureti ile vakıf kültür varlığının korunarak yeni nesillere aktarılmasının Vakıflar Genel Müdürlüğü eli ile sağlanması amaçlanmaktadır. Bu yöntem ile vakıf mülkiyetinden çıkan kültür varlıklarının tekraren mazbut vakfına dönmesi, korunarak yeni nesillere aktarılması ve vakfedenin iradesinin de bu suretle korunması sağlanmaktadır. Aynı zamanda geçmiş vakıf olan kültür varlıklarının Vakıflar Genel Müdürlüğü uhdesinde toplanması amaçlanmaktadır.

Ayrıca düzenleme ile vakıf kültür varlığının vakfı adına nasıl tescil edileceği net ve tartışmalardan uzak olarak belirlenerek kamu kaynaklarının gereksiz sarfına engel olunmaktadır.

Madde 19- Madde ile yerli katkı fiyatı desteğinin, rüzgâr ve/veya güneş enerjisine dayalı elektrik üretim tesisleri ile bütünsel olarak kurulan elektrik depolama tesisleri için de uygulanması ve böylece elektrik depolama teknolojilerine dayalı mekanik/elektromekanik aksamın ülkemizde de üretilmesinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 20- Madde ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından verilen yetkiye dayanılarak yerine getirilmekte olan proje onay ve kabul işlemlerinin etkin verimli ve hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesine ilişkin personel ve kaynak kullanım giderlerinin karşılanabilmesi ve bu giderlerin kamuya ilave yük getirmesinin önlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 21- Lisans sona erdirilmesi ve iptali hususlarının Kurum tarafından belirlenebileceğinin düzenlenmesi ve lisans iptali nedeniyle piyasaya giriş engeli getirilerek piyasada sağlıklı bir işleyişin sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 22- 6446 sayılı Enerji Piyasası Kanununun geçici 6 ncı maddesi çerçevesinde; dağıtım şirketleri tarafından yapılan genel aydınlatmaya ilişkin tüketim miktarı ve bedellerinin gerçek durumu gösterip göstermediğine ilişkin TEDAŞ tarafından saha ve ofiste yürütülen denetim faaliyetlerinden kaynaklı yüksek gerilim tazminatı, arazi tazminatı, harcırah, fazla mesai ücretleri gibi personel giderleri ile konaklama, ulaşım vb. masraflar oluşmaktadır. Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin söz konusu madde kapsamındaki denetim faaliyetine ilişkin masrafları karşılayacak ekstra bir gelirinin olmaması nedeniyle 6446 sayılı Kanunun 15 inci maddesindeki "...Yetki devri yapılması halinde kendisine yetki devredilen veya birlikte yapılacak kurum veya kuruluşun denetim işlemleri için yapacağı her türlü masraf Bakanlık bütçesine konulan ödenekten karşılanır." hükmüne paralel olarak yapılan bu düzenlemeyle TEDAŞ'ın madde kapsamındaki denetim faaliyetlerine ilişkin tüm masraflarının Bakanlık bütçesine konulacak ödenekten karşılanması amaçlanmaktadır.

Bununla birlikte Maliye Bakanlığının isminin 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Hazine ve Maliye Bakanlığı olarak değişmiş olması nedeniyle 6446 sayılı Enerji Piyasası Kanununun geçici 6 ncı maddesinin dördüncü fıkrasındaki Maliye Bakanlığı ibaresinin de değiştirilmesi amaçlanmıştır.

Madde 23- Yürürlük maddesidir.

Madde 24- Yürütme maddesidir.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,

20/03/2023

Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

Esas No: 2/4989

Karar No: 26

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4989 esas numaralı, “Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”, Komisyonumuzun 14/03/2023 tarihinde yaptığı 29’uncu birleşiminde görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığınıza saygı ile arz olunur.

1. Giriş

İstanbul Milletvekili İffet POLAT ve 201 milletvekili tarafından 07/03/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na sunulan ve Başkanlıkça aynı tarihte tali komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen 2/4989 esas numaralı “Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”, Komisyonumuzun 14/03/2023 tarihinde yaptığı 29’uncu Birleşiminde İstanbul Milletvekili İffet POLAT ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, EPDK, Türk Standardları Enstitüsü (TSE), Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü (MAPEG), Vakıflar Genel Müdürlüğü, Boru Hatları İle Petrol Taşıma Anonim Şirketi (BOTAS), Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu (TENMAK), Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. (TEDAŞ), Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kuruluşu (OSBÜK), Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK), Petrol ve Doğal Gaz Platformu Derneği (PETFORM), TOBB ve MÜSİAD temsilcilerinin katılımlarıyla incelenip görüşülmüştür.

2. Teklifin Genel Gerekçesi

12/4/2000 tarihli ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununa göre kurulan ve işletilen Organize Sanayi Bölgelerinde (OSB) her türlü alt yapı imkanları ile donatılmış yatırıma hazır sanayi alanları sunulmaktadır. Teklif ile OSB’lerde yapılacak sanayi yatırımlarının hızlandırılması için OSB planlama, kuruluş ve kamulaştırma süreçlerinin hızlandırılması amaçlanmaktadır.

Yine, yapılması öngörülen değişiklik ile Yeşil OSB tanımı yapılarak yeşil dönüşümü hızlandırmak amacıyla, belirlenen kriterler çerçevesinde bahse konu OSB’lerin TSE tarafından sertifikalandırılması ve Yeşil OSB kriterlerini sağlamak için OSB’ler tarafından hazırlanan projelere kredi verilebilmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

OSB’nin kuruluşunda yer alacak kurum ve kuruluşların kapsamının genişletilmesi ile kurumsal ve finansal olarak daha güçlü OSB’lerin kurulması hedeflenmekte, OSB’lerin kuruluş aşamasındaki kaynak ihtiyaçlarını giderebilmesi için ön tahsis uygulaması düzenlenmekte ve parsel tahsis ve satışlarının şeffaflık ilkesi ve ikincil mevzuatta belirlenecek usul ve esaslara göre yapılması öngörülmektedir.

Teklif ile sanayi parseli arzını artırmak amacı ile sanayi planlı alanların ilgili idarelerin görüşünün alınması ve imar planına esas jeolojik ve jeoteknik etüt yapılması kaydıyla yer seçimi işlemi prosedürü uygulanmadan OSB’ye dahil edilmesi ya da OSB olarak belirlenmesi, OSB içindeki boş parsellerin üretime kazandırılması ve sanayi yapılarının bulunduğu alanların OSB ilan edilerek planlı hale getirilmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Ayrıca, OSB’lerin üst yapı sanayi parseli satışına ve üstyapılı kiralamasına imkan sağlanmaktadır. Böylelikle, yatırımcılar tarafından sıklıkla talep edilen OSB içinde fabrika binalarının kiralanması ve satın alınmasını mümkün kılan bir değişikliğe gidilmektedir.

Teklif ile;

- ✓ Enerji sektöründe uygulanan mevzuatta günün ve piyasa koşullarının değişmesi, yeni teknolojilerin hayata girmesi ve ilgili mevzuatın daha etkin ve verimli uygulanabilmesi için bazı kanunlarda değişiklik yapılması öngörülmektedir. Bu kapsamda, TENMAK’ın denetim ve inceleme faaliyetlerinin aksatılmadan yürütülebilmesi için istihdamına acil ihtiyaç duyulan TENMAK denetçisi pozisyonuna genel bütçe ve özel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin müfettiş, denetçi, denetmen ve kontrolör kadro veya pozisyonlarında görev yapmış olanlardan atama yapılması,

- ✓ Münhasıran madencilik faaliyetleri kapsamında ihtiyaç duyulan elektrik enerjisi tüketimini karşılamak amacıyla, 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 14'üncü maddesi kapsamında kurulacak yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı lisanssız elektrik üretim tesislerinin altyapı tesisi kapsamına alınması,
- ✓ EPDK'nın şarj hizmeti ile ilgili gelirlerinin ve doğal gaz piyasasına ilişkin yıllık lisans bedellerine ilişkin gelirlerinin ilgili mevzuat kapsamında olduğu hususu açıklığa kavuşturularak mevzuat bütünlüğünün sağlanması,
- ✓ EPDK'nın taraf olduğu dava ve takipler ile ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz taleplerinde Kuruma her türlü yargı harcından ve teminat gösterme yükümlülüğünden muafiyet sağlanmasına ilişkin düzenlemenin daha açık bir şekilde yazılması,
- ✓ İhraç edilen doğal gazla ilişkin iletim tarifelerinin yurt içi iletim tarifelerinin tabi olduğu kısıtlamalara tabi olmamasının sağlanması ve EPDK'ya, arz güvenliği, piyasadaki rekabet ortamının iyileştirilmesi ve sistem işleyişi gibi hususlarda Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının görüşünü almak kaydıyla ihracata ilişkin iletim tarifelerine ilişkin daha farklı usul ve esaslar belirleme yetkisi verilmesi,
- ✓ Doğal gaz ithalatına hem BOTAŞ hem de özel sektör tüzel kişileri açısından serbestlik getirilmesi, piyasanın rekabete açılması ve serbestleşme hedeflerinin yanı sıra ülkemiz enerji arz güvenliğinin temini amacıyla düzenleme yapılması, öngörülmektedir.

Yine, Türkiye'nin doğal gaz ticaret merkezi olma hedefi doğrultusunda, yerli ve yabancı ticaret şirketlerinin güven duyacağı, objektif kurallara göre işletilen rekabetçi bir piyasa yapısı oluşturulması amaçlanmaktadır. Ayırıştırma uygulaması ile doğal gaz tedarik ve alt yapı faaliyetlerinin kurulan farklı tüzel kişiler eliyle yürütülmesinin sağlanması, piyasanın rekabete açılması, serbestleşme hedefleri ve enerji arz güvenliğinin temin edilmesi hedefleri doğrultusunda 4646 sayılı Kanunun geçici 2'nci maddesinde uygulanamayan bazı hükümlerin değiştirilmesi, piyasada rekabetin ve serbest ticaretin temini için BOTAŞ'ın yeniden yapılandırılması hedefinin korunarak somutlaştırılması, arz güvenliğinin temini için ilave tedbir ve hükümler getirilmesi öngörülmektedir.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından verilen yetkiye istinaden yürütülen proje onay ve kabul işlemlerinin etkin, verimli ve hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesine ilişkin personel ve kaynak kullanımı giderlerinin karşılanabilmesi ve bu giderlerin kamuya ilave yük getirmesinin önlenmesi amaçlanmaktadır.

Şarj ağı işletmecisi lisansının sona erdirilmesi ve iptali hususlarının EPDK tarafından belirlenebilmesi ile lisans iptali nedeniyle piyasaya giriş engeli getirilerek piyasada sağlıklı bir işleyişin sağlanmasına ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun geçici 6'ncı maddesi çerçevesinde; dağıtım şirketleri tarafından yapılan genel aydınlatmaya ilişkin tüketim miktarı ve bedellerinin gerçek durumu gösterip göstermediğine ilişkin TEDAŞ tarafından saha ve ofiste yürütülen denetim faaliyetlerinden kaynaklı yüksek gerilim tazminatı, arazi tazminatı, harcırah, fazla mesai ücretleri gibi personel giderleri ile konaklama, ulaşım vb. masraflar oluşması ve TEDAŞ'ın söz konusu madde kapsamındaki denetim faaliyetine ilişkin masrafları karşılayacak bütçe imkanlarının olmaması nedeniyle TEDAŞ'ın madde kapsamındaki denetim faaliyetlerine ilişkin tüm masraflarının Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanmasına ilişkin düzenleme yapılması öngörülmektedir.

3. Kanun Teklifinde Öngörülen Düzenlemeler

2/4989 esas numaralı Kanun Teklifinin;

➤ 1'inci maddesi ile TENMAK'ın denetim ve inceleme faaliyetlerinin aksatılmadan yürütülebilmesi için azami beş TENMAK denetçisi pozisyonuna genel bütçe ve özel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin müfettiş, denetçi ve kontrolör kadro veya pozisyonlarında görev yapmış olanlardan atama yapılabilmesine imkan tanınması,

➤ 2'nci maddesi ile münhasıran madencilik faaliyetleri kapsamında ihtiyaç duyulan elektrik enerjisi tüketimini karşılamak amacıyla, 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 14'üncü maddesi kapsamında kurulacak yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı lisanssız elektrik üretim tesislerinin altyapı tesisi kapsamına alınması,

➤ 3'üncü ile 4458 sayılı Gümrük Kanununun 216'ncı maddesinde değişiklik yapılması suretiyle gümrük vergileri ile bunların ödenmelerine bağlı olarak tahsil edilmiş gecikme faizinin veya gecikme zammının geri verilmesinde, geri vermeye konu fazla tahsilatın yükümlüden kaynaklanması durumunda; geri verme başvurusunun yapıldığı tarihten, yükümlüden kaynaklanmaması durumunda ise, tahsilat tarihinden geri verme kararının tebliğ edildiği tarihe kadar geçen süre için geri verilecek tutar üzerinden kanuni faiz oranında hesaplanan faiz ile birlikte ödemenin yapılması,

➤ 4'üncü maddesi ile Yeşil OSB tanımının yapılması ve anılan OSB'lerin Bakanlıkça belirlenen kriterler çerçevesinde TSE tarafından sertifikalandırılması,

➤ 5'inci maddesi ile halihazırda planda sanayi olarak belirlenmiş alanlar için yeniden yer seçimi yapılmasına gerek olmadığından şeklen gerçekleştirilen yer seçimi işlemi kaldırılmakta ve sanayi imarlı alanların yer seçimi yapılmadan ilgili idarelerin görüşü alınması ve imar planına esas jeolojik ve jeoteknik etüt yapılması kaydıyla hızlı bir şekilde OSB'ye dahil edilmesine veya OSB alanı olarak belirlenmesine imkan sağlanması; OSB olarak belirlenen alanda yatırım yapma taahhüdünde bulunan maliklerin taşınmazlarının OSB tarafından uygun görülmesi halinde kamulaştırılmaması, ancak yönetmelikte belirlenen süreler içerisinde malikin yatırım taahhüdünü yerine getirmemesi halinde kamulaştırılması, ilgili kurum ve kuruluşlardan gelen talepler üzerine OSB'nin finansal olarak daha güçlü ve daha kapsayıcı olmasını temin edilebilmek için konu ile ilgili mesleki derneklerin, birliklerin, kooperatiflerin ihtisas OSB'lerde olduğu gibi karma OSB'lerin de kuruluşuna katılmasına imkan tanınması, OSB'lerde katılımcıların faaliyet göstereceği hizmet destek alanı oranının %10'dan %15'e çıkarılması ve ortak kullanım alanı oranının ise %8'den %5'e indirilmesi, acele kamulaştırma kararı verilen alanların yatırıma hazır hale getirilerek bu alanlarda üretimin hızlıca başlaması için tescile yönelik işlemler devam ederken mahkemece belirlenen bedelin banka hesabına yatırılmasını takiben bu alanda OSB tarafından alt yapı ve katılımcılar tarafından üretim tesislerinin inşa edilmesine imkan tanınması ve el koyma kararından sonra OSB tarafından yapılacak iş ve işlemler açıklanmak suretiyle yatırımların hızlanması,

➤ 6'ncı maddesi ile Yeşil OSB olmak için hazırlanan projelerin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca kredilendirilmesi ve öncelikli olarak değerlendirilmesine imkan tanınması,

➤ 7'nci maddesi ile arsa satışlarının, müteşebbis heyetin belirleyeceği ve şeffaflık ilkesi çerçevesinde yönetmelikte belirlenen esas ve usullere uygun şekilde yapılmasına ilişkin düzenleme yapılması,

➤ 8'inci maddesi ile yönetmelikle getirilecek düzenlemeler ile OSB içinde tahsise uygun parsellerin kamuoyuna duyurularak elektronik ortamda, şeffaf bir süreçle tahsis edilmesi, ön tahsis uygulaması getirilerek tahsis öncesinde OSB'lere kaynak sağlanması, yerli ve yabancı yatırımcıların OSB'lerde üstyapılı parsel satın alma veya kiralama talepleri doğrultusunda OSB'lere,

mülkiyetlerindeki parsellerde tesis inşa ederek katılımcılara, üretim şartı ile üstyapılı kiralama ve üstyapılı satış imkânı getirilmesi ile yönetmelikte belirlenecek esas ve usullere uygun olarak, kiralamaya ilişkin uygulamanın tüm OSB’lerde eşit hale getirilmesi,

➤ 9’uncu maddesi ile halihazırda ilgili Cumhurbaşkanlığı kararı ve yönetmeliğe göre bedelsiz ve kısmen bedelli parsel tahsisi uygulamasının yalnızca kredi kullanan OSB’lerde uygulanmadığı ve katılımcılara uygulanan indirimin OSB’nin Bakanlığa olan kredi borcundan mahsup edildiği; madde ile mülga edilmesi öngörülen hükme göre kredi kullanmayan OSB’lerde bedelsiz tahsis yapılması halinde Bakanlık tarafından OSB’ye ödeme yapılması gerektiği, bütçe imkanları nedeni ile ikincil düzenlemelerde bu duruma yer verilmediği ve uygulaması olmayan hükmün yürürlükten kaldırılmasına yönelik düzenlemeye gidildiği,

➤ 10’uncu maddesi ile OSB içinde yer alan, boş olan ve OSB mülkiyetinde olmayan parsellerin atıl vaziyetten çıkartılıp, sanayi üretimine katkı sağlaması amacıyla mülkiyet sahiplerine üretime geçmesi veya üretim yapmak isteyen yatırımcılara devretmesi için süre verilmesi, süre sonunda yatırım yapılmayan parsellerin daha önce OSB tarafından mülkiyeti devredilenlerin bedeli ödenmek kaydıyla tapuda OSB adına tescili, OSB tarafından devredilmeyenlerin ise kamulaştırılması,

➤ 11’inci maddesi ile EPDK’nın şarj hizmeti ile ilgili gelirlerinin de madde kapsamında olduğu hususunu açıklığa kavuşturmak ve 4628 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (C) ve (D) bentlerine koşut olarak mevzuat bütünlüğünü sağlanması, EPDK’nın gelirleri arasında yer aldığı halde 4628 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda açıkça belirtilmeyen doğalgaz piyasası “yıllık lisans bedeli” ifadesinin kanuna derç edilerek bu hususun açıklığa kavuşturulması, petrol ve LPG piyasalarında vaktinde ödenmeyen alacakların tahsil usulünün kanunda belirtildiği halde elektrik ve doğalgaz piyasalarındaki Kurum alacaklarının vaktinde ödenmemesi halinde uygulanacak tahsil usulüne ilişkin eksikliğin giderilmesi,

➤ 12’nci maddesi ile madde içeriğinde yer alan muafiyetlerin, yargı harçlarını kapsamadığı kanaatiyle, mahkemeler nezdinde EPDK aleyhine harca hükmedildiğinden madde içeriğinde lafzı açık bir düzenleme yapılması,

➤ 13’üncü maddesi ile ihraç edilen doğal gazla ilişkin iletim tarifelerinin, yurt içi iletim tarifelerinin tabi olduğu kısıtlamalara tabi olmaması sağlanmakta ve Kuruma, arz güvenliği, piyasadaki rekabet ortamının iyileştirilmesi ve sistem işleyişi gibi hususlarda Bakanlık görüşünü almak kaydıyla ihracata ilişkin iletim tarifelerine ilişkin daha farklı içerikte usul ve esaslar belirleme yetkisi verilmesine ilişkin düzenleme yapılması,

➤ 14’üncü maddesi ile Türkiye doğal gaz piyasasında alım-satım yapacak yerli ve yabancı ticaret şirketlerinin güven duyacağı, objektif kurallara göre işletilen rekabetçi bir piyasa yapısı oluşturulması hedefi doğrultusunda, geçici 2’nci maddede yapılan değişiklikler ile birlikte doğal gaz ithalatına hem BOTAS hem de özel sektör tüzel kişileri açısından serbestlik getirilmesi ve arz güvenliğinin temini amacıyla bazı tedbir ve hükümlere yer verilmesi,

➤ 15’inci maddesi ile doğal gaz tedarik ve alt yapı faaliyetlerinin kurulan farklı tüzel kişiler eliyle yürütülmesinin hedeflendiği, bu kapsamda ayırıştırma uygulaması ile şebeke alt yapıları ile tedarik çıkarlarının aynı tarafta bulunmasını engellemek ve böylece piyasaya rekabetçi yeni girişlerin önünün açılması amacıyla oluşturulduğu ve geçici 2’nci maddede uygulanamayan bazı hükümlerin değiştirilmesi, piyasada rekabetin ve serbest ticaretin temini için BOTAS’ın yeniden yapılandırılması hedefinin korunarak somutlaştırılmasının amaçlandığı,

➤ 16'ncı maddesi ile pompaj depolamalı hidroelektrik santraller kurulmasıyla elde edilecek faydaların ülke ekonomisine kazandırılabilmesi için rezervuar alanına bakılmaksızın YEKDEM ve yerli katkı fiyat desteğinden yararlandırılması,

➤ 17'nci maddesi ile Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ve mazbut vakıflara ait taşınmazların uzun süreli kiralama hükümleri ile adi kira hükümlerinin ayrılması ve farklı model kiralama yöntemleri ile ilgili olarak karışıklığa neden olunmasının önüne geçilmesi, tarımsal faaliyet amaçlı kullanım kavramı eklenerek uygulamada mevcut durumun mevzuat olarak düzenlenmesi, Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ve mazbut vakıflara ait taşınmazların kira bedellerinin rayiç kira bedellerine uygun hale getirilerek daha yüksek gelir elde edilmesinin ve böylece Genel Müdürlük hizmetlerinin daha etkin ve verimli yapılmasının amaçlandığı,

➤ 18'inci maddesi ile geçmiş vakıf olan kültür varlıklarının mazbut vakfına devredilmesi sureti ile vakıf kültür varlığının korunarak yeni nesillere aktarılmasının Vakıflar Genel Müdürlüğü eli ile sağlanması, vakıf mülkiyetinden çıkan kültür varlıklarının tekraren mazbut vakfına dönmesi, korunarak yeni nesillere aktarılması ve vakfedenin iradesinin de bu suretle korunması, geçmiş vakıf olan kültür varlıklarının Genel Müdürlük uhdesinde toplanması ve vakıf kültür varlığının nasıl tescil edileceğinin net bir şekilde belirlenerek kamu kaynaklarının gereksiz sarfının engellenmesi,

➤ 19'uncu maddesi ile yerli katkı fiyatı desteğinin, rüzgâr ve/veya güneş enerjisine dayalı elektrik üretim tesisleri ile bütünlük olarak kurulan elektrik depolama tesisleri için de uygulanması ve böylece elektrik depolama teknolojilerine dayalı mekanik/elektromekanik aksamın ülkemizde de üretilmesinin sağlanması,

➤ 20'nci maddesi ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından verilen yetkiye dayanılarak yerine getirilmekte olan proje onay ve kabul işlemlerinin etkin verimli ve hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesine ilişkin personel ve kaynak kullanımı giderlerinin karşılanabilmesi ve bu giderlerin kamuya ilave yük getirmesinin önlenmesi,

➤ 21'inci maddesi ile lisans sona erdirilmesi ve iptali hususlarının EPDK tarafından belirlenebileceğinin düzenlenmesi ve lisans iptali nedeniyle piyasaya girişi engeli getirilerek piyasada sağlıklı bir işleyişin sağlanması,

➤ 22'nci maddesi ile 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun geçici 6'ncı maddesi çerçevesinde; dağıtım şirketleri tarafından yapılan genel aydınlatmaya ilişkin tüketim miktarı ve bedellerinin gerçek durumu gösterip göstermediğine ilişkin TEDAŞ tarafından saha ve ofiste yürütülen denetim faaliyetlerinden kaynaklı yüksek gerilim tazminatı, arazi tazminatı, harcırah, fazla mesai ücretleri gibi personel giderleri ile konaklama, ulaşım vb. masraflar oluşması ve TEDAŞ'ın söz konusu madde kapsamındaki denetim faaliyetine ilişkin masrafları karşılayacak bütçe imkanlarının olmaması nedeniyle TEDAŞ'ın madde kapsamındaki denetim faaliyetlerine ilişkin tüm masraflarının Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanması ve Maliye Bakanlığının isminin 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Hazine ve Maliye Bakanlığı olarak değişmiş olması nedeniyle 6446 sayılı Enerji Piyasası Kanununun geçici 6'ncı maddesinin dördüncü fıkrasındaki Maliye Bakanlığı ibaresinin değiştirilmesi

amaçlanmaktadır.

4. Komisyonunda Kanun Teklifi Üzerinde Yapılan Görüşmeler

Komisyon Başkanı ve Konya Milletvekili Ziya ALTUNYALDIZ tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ Türkiye'nin enerji arz ve tedarik güvenliğini güçlendirip enerjinin üretim ve ticaret "hub"ı olma hedefi yolunda emin adımlarla ilerlediği,

➤ Enerjide yenilenebilir dönüşümü hayata geçirirken aynı zamanda enerjiyi yenilenebilir şekilde dönüştürecek unsurların üretiminde de merkez olmayı hedeflediği,

➤ Ülkemizde 6 Şubat'ta yaşanan iki büyük depremden etkilenen 11 ilin toplam millî gelirin yüzde 9,8'ini, toplam ihracatın yüzde 9'unu, toplam istihdamın da yüzde 10'unu oluşturduğu,

➤ Sanayi ve Teknoloji Bakanlığından alınan bilgilere göre, afet bölgesinde yer alan OSB'lerde 14 fabrika ile küçük sanayi sitelerinde yer alan 1.413 iş yerinin yıkıldığı, bu OSB'lerdeki 166 fabrika ile küçük sanayi sitelerindeki 2.970 iş yerinin ağır hasar aldığı ve yine, OSB'lerdeki 152 fabrika ile küçük sanayi sitelerindeki 1.172 iş yerinin orta hasarlı olduğu,

➤ Deprem bölgesinde bulunan OSB'lerin tekrar üretime katılarak faal duruma gelmesi için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından OSB'lerin talep ve ihtiyaçları doğrultusunda çalışmaların aralıksız sürdüğü,

➤ Teklifte ülkemizin lokomotif gücü OSB'lerin ülkemizin yeşil kalkınma vizyonu ve sürdürülebilir kalkınma hedefleri çerçevesinde yeşil dönüşümlerin hızlandırmak amacıyla bir dizi düzenlemeye yer verildiği,

ifade edilmiştir.

Kanun Teklifinin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde birinci imza sahibi İstanbul Milletvekili İffet POLAT tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ Teklifte büyük çoğunlukla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı görev sahasında yer alan düzenlemeleri ihtiva ettiği,

➤ Yapılması öngörülen değişiklikler ile OSB'lerde yapılacak sanayi yatırımlarının hızlandırılması için OSB planlama, kuruluş ve kamulaştırma süreçlerinin hızlandırılmasının amaçlandığı,

➤ Enerji sektöründe mevzuatta günün ve piyasa koşullarının değişmesiyle ilgili mevzuatın daha etkin ve verimli uygulanabilmesi için bazı kanunlarda değişiklik yapılması ihtiyacının ortaya çıkardığı,

➤ Ülkemiz sanayisinin gelişmesinde büyük öneme sahip olan OSB uygulamalarına planlı kalkınma dönemine girildikten sonra 1960 yıllarında başladığı, OSB uygulamalarının, her ilimize yayıldığı ve Türk sanayisinin düzenli büyümesini ve gelişmesini sağladığı,

➤ Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından sanayi yatırımlarının planlı bir şekilde gerçekleştirilmesine imkân sağlamak suretiyle ülkemizin kalkınmasına ciddi katkılar sağlayan OSB uygulamalarına ağırlık verildiği,

➤ Ülkemizde sanayinin gelişmesine büyük katkı sağlayan, geri kalmış bölgelerin kalkınmalarını teşvik ederek sanayi yatırımlarını bu bölgelere çekmeyi hedefleyen OSB uygulamalarına, düşük faizli, uzun vadeli krediler verilmekte ve sanayicilerin kuracakları tesislerin yer alacağı altyapısı tamamlanmış sanayi parsellerinin hazırlandığı,

➤ Her türlü sosyal donatı alanlarını içeren OSB'ler içerisinde yer alan sanayicilere sunulan altyapı ve sanayi destek hizmetlerinin, üretim girdi maliyetlerinin önemli ölçüde düşürdüğü,

➤ OSB'de üretim faaliyetlerinin verimli bir şekilde yürütülmesi için gerekli olan Tek Durak Ofis hizmetlerinin ruhsat, izin, abonelik gibi düşük maliyetle ve hızlı şekilde verilmesinin bürokratik engellerin azaltılmasını sağladığı,

➤ OSB'lerde yer alan firmaların emlak vergisi, damga vergisi, bina inşaat harcı ve yapı kullanma izni gibi harç ve vergilerden muaf olduğu ve yapı denetim kuruluşlarına ödenecek hizmet bedeli indirimlerinden faydalandığı,

➤ Türkiye’de 1962-2002 yılları boyunca OSB’lerde mevcut parsel sayısının 30 bin civarındayken 2002 yılı sonrasında parsel sayısının yaklaşık 3 kat artırılarak 82 bin parsel ulaştığı; tahsisi yapılan parsel sayısının 22 binden 68 bine ulaşarak 3 katına, üretimde bulunan parsel sayısının ise 11 bin parselden 57.600 parsel yükselerek 5 katına çıkarıldığı,

➤ Bugün itibarıyla, sicil verilerek tüzel kişilik kazanan OSB sayısının 353’e ulaştığı, bu OSB’lerden 264 adedinin faal, 89’unun ise proje, kamulaştırma ve inşaat faaliyetlerinin devam ettiği,

➤ Faal olan OSB’lerde üretimde olan 57.600 parselde yaklaşık 2,5 milyon kişiye iş imkânı sağlandığı ve OSB’lerdeki boş parsellerin tahsisinin yapılarak inşaatların tamamlanmasıyla bu sayının 3 milyon kişiye ulaşacağı,

➤ Ülkemizde sanayi sektöründe çalışan istihdamın yaklaşık yüzde 40’ının OSB’lerde çalıştığı,

➤ İhracat gerçekleştiren 244 OSB’den ortalama OSB başına 252 milyon dolar ihracat gerçekleştirdiği,

➤ OSB’lerde ihracat yapan yaklaşık 10 bin işletmenin gerçekleştirdiği 65 milyar dolarlık ihracatın ülkemizde yapılan toplam sanayi ihracatının yüzde 43’lük kısmına denk geldiği,

➤ 26 ilde bulunan OSB’ler için 11.395 hektar büyüklüğünde 33 adet yeni projeye, 37 ilde 18.717 hektar büyüklüğünde 62 OSB’de ilave alan ve yer seçimi çalışmalarının devam ettiği,

➤ OSB’lerde sanayicilere sunulan altyapı hizmetlerinin yanı sıra günümüz gerekliliklerine uygun olarak üretim teknolojilerinin geliştirilmesi, uygun yenilikçi ortamın sağlanmasının hedeflendiği,

➤ On Birinci Kalkınma Planı’nda OSB’lerde firmalara iş geliştirme, kamu destekleri, proje hazırlama, üniversiteyle iş birliği, yalın üretim, verimli teknoloji yönetimi, kümelenme ve dijitalleşme konularında destek verecek yenilik merkezleri kurulması, 2023 Sanayi Strateji Belgesi’nde OSB’lerde kurulacak olan yenilikçilik merkezleri ile KOBİ’lerin yenilikçilik ve teknoloji geliştirmede etkin rol oynamasının hedeflendiği,

➤ OSB’lerde teknoloji kullanımının iyileştirilmesine yönelik Model Geliştirme Projesi kapsamında Manisa, Çerkezköy, Başkent, Yalova OSB’lerinde yenilik merkezlerinin kurulum çalışmalarının tamamlandığı, uygulama çalışmalarına devam edildiği,

➤ OSB’lerin yeşil OSB’lere dönüşümünü hızlandıracak yeşil altyapı yatırımlarını desteklemek için OSB Projesi kapsamında ülkemizde seçilen OSB’lerin verimliliğini ve çevresel sürdürülebilirliğini artırmak amacıyla OSB uygulamalarının finansmanı için Dünya Bankasından 300 milyon dolar ve proje süresi beş yıl olarak belirlenen kredi desteği sağlandığı, bahse konu proje kapsamında, OSB temel altyapısının desteklenmesi ve OSB’lerde yenilikçi yeşil altyapı yatırımlarının desteklenmesinin hedeflendiği,

➤ Yeşil OSB vizyonu doğrultusunda başlatılan Dünya Bankası finansmanı Türkiye OSB Projesi kapsamındaki projelerin tümüyle hayata geçmesiyle birlikte yaklaşık 29 milyon metreküp atık suyun arıtılması, 28 bin megavat saat enerji tasarrufu, 6,6 milyon metreküp su tasarrufu ve 18 bin metreküp ton karbondioksit salımı azaltımı gerçekleştirileceği,

➤ İklim değişikliğinin etkilerini azaltmak, sanayi sektöründe yeşil dönüşümü gerçekleştirmek için OSB’lerde bu dönüşümü gerçekleştirmek için yeşil OSB sertifikasyon sisteminin kurulmasının amaçlandığı, bu sistem kapsamında ön kriterlerle 4 ana başlık olan ekonomik, çevre, sosyal ve yönetsel açıdan performans göstergeleri belirlendiği, Türk Standartları Enstitüsü tarafından OSB’ler bu ön kriterler ile performans göstergelerine bağlı olarak değerlendirileceği ve sertifikalandırılacağı,

➤ İlk OSB'nin kuruluşundan OSB Kanunu'nun 15/4/2000 tarihinde yürürlüğe girmesine kadar olan süreçte OSB'ler hakkında kalkınma planları ile çeşitli kanun ve yönetmeliklerde düzenlemeler yapıldığı ve OSB'lerin tüzel kişiliğe kavuşturulduğu, OSB'lerin kuruluş, yapım ve işletilme esasları ile gelir gider, arsa tahsisi gibi konularda düzenlemeler yapıldığı,

➤ OSB'lerden ve sanayicilerden gelen talepler doğrultusunda 1/7/2017 tarihinde yürürlüğe giren 7033 sayılı Sanayinin Geliştirilmesi ve Üretimin Desteklenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile OSB Kanunu'nda da esaslı değişiklikler yapılmak suretiyle sanayicinin mali yüklerinin azaltılması ve sanayiciye yönelik ilave teşviklerin getirilmesinin yanında, nitelikli eleman yetiştirilmesine yönelik teşviklerin ön plana çıktığı,

➤ 2017 yılında hayata geçen Üretim Reform Paketi'yle yatırımcılar için daha cazip gelen OSB'ler hakkında 7033 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra yaklaşık altı yıllık uygulama sürecinde OSB tüzel kişilikleri ile OSB katılımcılarından gelen talepler doğrultusunda gündemde yer alan Teklifte OSB Kanunu'yla alakalı 7 madde bulunduğu,

➤ Teklif ile OSB Kanunu'nda “yeşil OSB” tanımı yapılarak OSB'lerin bakanlıkça belirlenen kriterler çerçevesinde TSİ tarafından sertifikalandırılmasının düzenlendiği ve OSB'lerin yeşil OSB'lere dönüşümünü hızlandıracak, yeşil altyapı yatırımlarını destekleyecek, orta ve uzun vadede OSB'lerin yeşil ekonomiye entegrasyonunu sağlayacak yeni yatırımlar için bir cazibe merkezi hâline gelmesinin hedeflendiği,

➤ Yeşil OSB olmak üzere hazırlanan projelerin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca kredilendirilmesine ve öncelikli olarak değerlendirilmesine imkân tanındığı,

➤ Yapılması öngörülen değişiklikle, hâlihazırda planda sanayi olarak belirlenmiş alanlar içinde yeniden yer seçimi yapılmasına esasen gerek olmadığından şeklen gerçekleştirilen yer seçimi işleminin kaldırıldığı ve sanayi imar alanlarının yer seçimi yapılmadan jeolojik ve jeoteknik etüt yapılarak hızlı bir şekilde OSB'ye dâhil edilmesine ve OSB alanı olarak belirlenmesine imkân sağlandığı,

➤ OSB olarak belirlenen alanda yatırım yapma taahhüdünde bulunan maliklerin taşınmazlarının OSB tarafından uygun görülmesi hâlinde kamulaştırılma işleminin yapılmadığı, yönetmelikte belirlenen tahsis süreleri içerisinde malikin yatırım taahhüdünü yerine getirmemesi hâlinde süre sonunda söz konusu taşınmazın kamulaştırılmasına ilişkin düzenleme yapıldığı,

➤ Yapılması öngörülen düzenlemeyle ilgili kurum ve kuruluşlardan gelen talepler üzerine OSB'nin finansal olarak daha güçlü ve daha kapsayıcı olmasını temin edebilmek için konuyla ilgili mesleki derneklerin, birliklerin ve kooperatiflerin yalnızca ihtisas OSB'lerin değil, karma OSB'lerin de kuruluşuna katılmasına imkân tanındığı,

➤ OSB'lerde katılımcıların faaliyet göstereceği hizmet destek alanı ihtiyacı oldukça fazla olduğundan bu oranın yüzde 10'dan yüzde 15'e çıkarılması, bu doğrultuda ortak kullanım alanı oranının ise yüzde 8'den yüzde 5'e düşürülmesinin öngörüldüğü,

➤ OSB'lerde bulunan özel mülkiyetler açısından acele kamulaştırma kararı alınabildiği ve değişiklikle, acele kamulaştırma kararı verilen alanların yatırıma hazır hâle getirilerek bu alanlarda üretimin hızlıca başlaması için tescile yönelik işlemler devam ederken mahkemece belirlenen bedelin banka hesabına yatırılmasını takiben bu alanda OSB tarafından altyapı ve katılımcılar tarafından üretim tesislerinin inşa edilmesine imkân tanındığı,

- OSB içinde tahsise uygun parsellerin kamuoyuna duyurularak elektronik ortamda daha şeffaf bir süreçle tahsis edilmesinin amaçlandığı,
- OSB’lerde yer alan parsel satışlarındaki üst limit kaldırılması ve parsel satış fiyatlarının belirlenmesinin müteşebbisin, genel kurulun yetkisine bırakılmasına ilişkin düzenleme yapıldığı,
- OSB’lerde imar uygulaması yapılmaya kadar yatırımcılara parsel tahsisi yapılması mümkün olmadığından tahsis öncesinde OSB’lerde kamulaştırma ve altyapı inşaatı için kaynak sıkıntısı yaşandığı, OSB’lerde detayları yönetmelikte belirlenmek üzere bedeli mukabilinde ön tahsis yapılması uygulaması ile OSB’lere tahsis öncesi kaynak sağlanmasının hedeflendiği,
- Yerli ve yabancı yatırımcıların OSB’lerde üst yapı bina satın alma veya kiralama taleplerinin bulunduğu, yapılması öngörülen değişikliklerle OSB’lere mülkiyelerindeki parsellerde tesis inşa ederek katılımcılara üretim şartıyla üst yapı kiralama ve üst yapı satış imkânı getirildiği, bu düzenlemenin yabancı yatırımcıların ülkemize çekilmesinde önemli bir katkı sağlayacağı,
- Yapılması öngörülen değişikliklerle yönetmelikte belirlenecek esas ve usullere uygun olarak kiralamaya ilişkin uygulamanın tüm OSB’lerde eşit hâle getirilmesinin hedeflendiği,
- 4562 sayılı Kanun’un ek 3’üncü maddesinde yapılan değişikliklerle kredi kullanmayan OSB’lerde kısmen bedelli ve bedelsiz parsel tahsisi yapılması uygulamasının kaldırıldığı, yapılması öngörülen değişikliklerle uygulaması olmayan bu hükmün kaldırılmasına yönelik düzenleme yapıldığı,
- OSB içinde yer alan, boş olan ve OSB mülkiyetinde olmayan parsellerinin, atıl vaziyetten çıkartılıp, sanayi üretimine katkı sağlaması amacıyla mülkiyet sahiplerine üretime geçmesi veya üretim yapmak isteyen yatırımcılara devretmesi için süre verildiği, süre sonunda yatırım yapılmayan parsellerin OSB tarafından daha önce mülkiyeti devredilenlerin bedeli ödenmek kaydıyla tapuda OSB adına tescili, OSB tarafından devredilmeyenlerin ise kamulaştırılmasına ilişkin düzenlemeye gidildiği,
- Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu (TENMAK)’ın yeniden yapılandırılması kapsamında TENMAK Denetim Hizmetleri Koordinatörlüğü Yönetmeliği’nin 30/12/2021 tarihli ve 31705 2. Mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdiği, anılan birimde mevcutta denetçi, başdenetçi veyahut da denetçi yardımcısı personel istihdamı bulunmadığı, düzenleme ile denetçi yardımcısı istihdamı ve denetçiliğe atanma için gerekli olan uzun süre göz önünde bulundurularak kurumun denetim ve istihdamına acil ihtiyaç duyulan en fazla 5 TENMAK denetçisi pozisyonuna genel bütçe ve özel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin müfettiş, denetçi ve kontrolör kadro veya pozisyonlarında görev yapmış olanlardan atama yapılmasının öngörüldüğü,
- 3213 sayılı Maden Kanunu kapsamında yürütülen madencilik faaliyetleri kapsamında ihtiyaç duyulan elektrik enerjisi için tüketimi karşılamak amacıyla ülkemiz genelinde artan elektrik ihtiyacı da dikkate alınarak 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu 14’üncü maddesi kapsamında kurulacak yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı lisanssız elektrik üretim tesislerinin altyapı tesisi kapsamına alınmasının hedeflendiği,
- EPDK’nin şarj hizmetiyle ilgili gelirlerinin ve doğal gaz piyasasına ilişkin yıllık lisans bedellerine ilişkin genel gelirlerinin ilgili mevzuat kapsamında olduğu hususunun açıklığa kavuşturularak mevzuat bütünlüğünün sağlanmasının amaçlandığı, ayrıca kurumun görev alanındaki petrol ve LPG piyasalarına vaktinde ödenemeyen alacakların tahsili usulü kanunda belirtildiği hâlde elektrik ve doğal gaz piyasalarındaki kurum alacaklarının vaktinde ödenmemesi hâlinde uygulanacak tahsil ve usule ilişkin düzenleme yapıldığı,
- EPDK’nin taraf olduğu dava ve takipler ile ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz taleplerinde kuruma her türlü yargı harcından ve teminat gösterme yükümlülüğünden muafiyet sağlanmasına ilişkin düzenleme yapılması suretiyle uygulamadaki yorum farklılıklarının giderilmesinin amaçlandığı,

➤ İhrac edilen doğal gazla ilişkin düzenleme kapsamında EPDK'ye arz güvenliği, piyasadaki rekabet ortamının iyileştirilmesi ve sistem işleyişi gibi hususlarda Bakanlık görüşünü almak kaydıyla, ihracata ilişkin iletim tarifelerine ilişkin daha farklı içerikte usul ve esaslar belirleme yetkisi verildiği,

➤ Türkiye'de doğal gaz piyasasında arz güvenliğinin temini amacıyla bazı düzenlemeler yapıldığı,

➤ Teklif ile 4646 sayılı Kanun'un geçici 2'nci maddesinde uygulanamayan bazı hükümlerin yürürlükten kaldırılması piyasada rekabetin ve serbest ticaretin gelişimi için BOTAS'ın yeniden yapılandırılması hedefinin korunarak somutlaştırılması arz güvenliğinin temin için ilave tedbir ve hükümler getirilmesinin amaçlandığı,

➤ Yenilenebilir enerji alanında pompaj depolamalı hidroelektrik santraller kurulmasıyla elde edilecek faydaların ülkemiz ekonomisine kazandırılması için rezervuar alanına bakılmaksızın ilkten ve yerli katkı fiyat desteğinden yararlanılmasının ve elektrik depolama teknolojilerine dayalı mekanik, elektromekanik aksamın ülkemizde üretilmesinin sağlanması hedeflendiği,

➤ Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından verilen yetkiye dayanılarak yerine getirmekte olan proje onay ve kabul işlemlerinin etkin ve verimli, hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesine ilişkin personel ve kaynak kullanımı giderlerinin karşılanabilmesi ve bu giderlerin kamuya ekstra yük getirmemesinin önlenmesinin amaçlandığı,

➤ Şarj ağı işletmeci lisansının sona erdirilmesi ve iptali hususlarının EPDK tarafından belirlenebilmesi düzenlenmekte ve lisans iptali nedeniyle piyasaya giriş engeli getirilmesine ilişkin düzenleme yapıldığı,

➤ 6446 sayılı Enerji Piyasası Kanunu'nun geçici 6'ncı maddesi çerçevesinde, dağıtım şirketleri tarafından yapılan genel aydınlatmaya ilişkin tüketim miktarı ve bedellerinin gerçek durumu gösterip göstermediğine ilişkin Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş'nin (TEDAŞ) söz konusu madde kapsamındaki denetim faaliyetine ilişkin masrafları karşılayacak ekstra bir gelirin olmaması nedeniyle TEDAŞ'ın madde kapsamındaki denetim faaliyetine ilişkin tüm masraflarının Bakanlık bütçesine konularak ödenekten karşılanmasının amaçlandığı,

➤ Vakıflar Genel Müdürlüğüne ve Mazbut Vakıflara ait taşınmazların uzun süreli kiralama hükümleri ile adi kira hükümlerinin ayrılması ve farklı model kiralama yöntemleriyle ilgili olarak yaşanan karışıklığın önüne geçilmesine ve tarımsal faaliyet amaçlı kullanım kavramı eklenmesine ilişkin düzenleme yapıldığı,

➤ Vakıflar Genel Müdürlüğüne ve Mazbut Vakıflara ait taşınmazların kira sözleşmelerinin devrinde Genel Müdürlüğün izni ve rayiç birliği şartı getirilerek kiralamanın kira sözleşmesine uygun kullanılmasını sağlamak, kiracının Genel Müdürlükten izin almadan taşınmazı alt kiracıya devrini engellemek de ve vakıf taşınmazlarının kira bedellerinin rayiç kira bedellerine uygun hâle getirilerek daha yüksek gelir elde etmek veya elde edilecek gelirle Genel Müdürlük hizmetlerinin daha etkili ve verimli yapılmasının amaçlandığı,

➤ Geçmiş vakıf olan kültür varlıklarının Mazbut Vakfına devredilmesi suretiyle vakıf kültür varlığının korunarak yeni nesillere aktarılmasının Vakıflar Genel Müdürlüğü eliyle sağlanmasının amaçlandığı, bu yöntem ile vakıf mülkiyetinden çıkan kültür varlıklarının tekraren Mazbut Vakfına dönmesi korunarak yeni nesillere aktarılması ve vakfedenin iradesinin de bu suretle korunmasının sağlandığı,

➤ Geçmiş vakıf olan kültür varlıklarının Vakıflar Genel Müdürlüğü uhdesinde toplanmasının amaçlandığı ve vakıf kültür varlığının nasıl tescil edileceğinin açık bir şekilde belirlenerek kamu kaynaklarının gereksiz sarfının engellenmesine ilişkin düzenleme yapıldığı,

belirtilmiştir.

Kanun Teklifi üzerinde milletvekilleri tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ OHAL bölgesindeki illerin toplam milli gelirden aldığı payın yaklaşık yüzde 9 düzeyinde olduğu, bölgenin ekonomiye katkısının ve ekonomiye katkı sunan ana unsurlarının ise yüzde 15 oranında olduğu,

➤ OHAL bölgesinde yer alan illerin toplam ihracatın yaklaşık yüzde 9'unu gerçekleştirdiği ve bu rakamın 20 milyar dolarlık bir ihracata tekabül ettiği,

➤ Mücbir sebep ve afet bölgesi ilan edilen 11 ilde 320 bine yakın esnaf ve sanatkârın, yaklaşık 200 bin tacir ve sanayicinin bulunduğu, özellikle cadde esnafının büyük kayıp yaşadığı,

➤ Elbistan Ticaret ve Sanayi Odası tespitlerine göre, Elbistan'da bulunan 2 bin iş yerinden sadece 50'sinin ayakta kalabildiği, Antakya Ticaret ve Sanayi Odasına göre, küçük sanayi sitesinde bulunan 2 bin esnafın 1.700'ünün dükkânı tamamen kullanılmaz hâle geldiği, Kahramanmaraş'ta esnafın üçte ikisine yakınının dükkânlarının göçük altında kaldığı, Adıyaman merkezindeki dükkânların ilk üç gün ya yağmalandığı, ya kapandığı veya göçük altında kaldığı,

➤ Deprem sonrası afet bölgesinde yapılan incelemelerde 12 OSB'de üretimin tamamen durduğu, 10 OSB'de ise ağır hasar bulunmakla birlikte, göç eden iş gücü nedeniyle üretimin kısıtlı kapasiteyle sürdürüldüğü,

➤ Kanunda aranan şartları karşılayarak kurulan OSB'lerde genel olarak üretim tesisleri ve altyapı yatırımlarının çok büyük hasar görmediği, ancak fay hattı üzerinde kurulmuş Kahramanmaraş'taki Türkoğlu OSB'nin yüzde 94'ünün hasar aldığı ve üretimin durduğu,

➤ Hatay'da, OSB yer seçimi sonucunda dağın yamacına kurulduğu için yüzde 10-20 gibi bir yıkım olduğu,

➤ OSB Kanunu'ndaki gerekliliklere uygun olarak planlanan veya yapılandırılan OSB'lerde depremin yol açtığı yıkımın çok sınırlı olduğu, oysa hâlihazırda üretim tesisi olan ve OSB Kanunu'na ek düzenlemelerle OSB ilan edilenlerde ise yıkımın oldukça büyük olduğu,

➤ Deprem bölgesindeki sanayicilerin büyük beklentilerinin olduğu ve bu bölgenin cazip hâle getirilmesi gerektiği,

➤ Küresel iklim değişikliğinin etkilerinin en yoğun hissedilen ülkelere birinin Türkiye olduğu ve bu kapsamda Yeşil OSB'lere ilişkin düzenlemenin oldukça önemli olduğu,

➤ OSB yer seçimi işleminin kaldırılmasının Anayasa'nın 44, 45, 56 ve 169'uncu maddelerine aykırılık teşkil ettiği,

➤ Teklifte yer verilen düzenlemelerin, yer seçimi sürecini aşarak çevrenin, ormanların, meraların korunmasına ilişkin Anayasa hükümlerini göz ardı ederek doğrudan OSB alanının keskinleştirilmesini hızlandıracağı ve çevreye telafisi güç zararların doğmasına neden olacağı,

➤ Teklifin 5'inci maddesinde yer verilen düzenlemenin kamu yararı ölçütü ve mülkiyet hakkı açısından anayasal aykırılık oluşturduğu,

➤ Teklifte yer alan bazı düzenlemeler ile yargı yolunun işlevsizleştirildiği,

➤ Teklifin 8'inci maddesiyle OSB'lere kamulaştırma ve altyapı için kaynak sağlamak üzere imardan önce ön tahsis yapılabilme olanağı sağlandığı ve bu düzenlemenin olumlu olduğu ancak OSB'lerin üretim şartıyla üstyapılı parsel kiralayabilecek ya da satabilecek olmasının OSB'lerin altyapıyı oluşturma amacından uzaklaştıracağı ve kendi katılımcısıyla rakip olmasına sebep olabileceği,

➤ EPDK'nin ithalat izini için Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın onayını almak zorunda olmasının özerkliğini de zedeleyeceği ve piyasada rekabet ortamının oluşmasını bozan bir etki oluşturacağı,

➤ Teklifin 16'ncı maddesiyle pompaj depolamalı HES'lerin YEKDEM desteklerinden faydalandırılması imkânı getirildiği, bu düzenlemeyle yatırım riski kamuya yüklenirken YEKDEM yerli katkı fiyat desteğiyle kâr oranlarını artıracığı ve bu uygulamanın elektrik fiyatlarının artmasına neden olacağı,

➤ Kanun hazırlık sürecinde, ilgili toplumsal kesimlerin ve paydaşların sürece dahil edilmediği ve görüşlerinin alınmadığı,

➤ Vakıflar Yasası'nda yapılması öngörülen değişikliklerin bazı inanç gruplarına ve kesimlere ait ibadet ve inanç merkezlerine bir el koyma kararı niteliğinde olduğu,

➤ Deprem bölgesindeki karşılıksız çeklerle ilgili iktidar tarafından bugüne kadar hiçbir şey dile getirilmediği ve bu konunun ciddi sonuçlar doğurabileceği,

➤ İnsanların deprem bölgesindeki OSB'leri terk ettikleri, bu bölgelere sanayicilerin geri döndürülmesi gerektiği, bu kapsamda bölgede sanayi yatırımı yapan insanlara yönelik teşviklerinin net olarak bugünden açıklanması ve finansman ihtiyaçlarının karşılanması gerektiği,

➤ Deprem bölgesinden ayrılan kalifiye elemanların bu bölgelerde tekrar iş başı yapabilecekleri bir ortamın nasıl yaratılacağı konusunun tartışılması gerektiği,

➤ BOTAS'ın bölünerek yeni şirketlerin kurulacak olmasının, parça parça özelleştirmenin önünü açma amacını taşıdığı,

➤ Yapılacak düzenlemeyle jeolojik, jeoteknik çalışmalar yapılması kaydı bulunmasına rağmen bu çalışmalar sonucu jeolojik sakıncalı alan niteliğinde alanları içeren bölgeler üzerinde sanayi tesislerinin kurulmasının önlenmesi amacıyla imar planına esas jeolojik ve jeoteknik etüt yapılması ibarelerinden sonra gelmek kaydıyla ve jeolojik sakıncalı alan sınırları içerisinde bulunmaması ibaresinin de eklenmesi gerektiği,

➤ Teklifin 2'nci maddesi ile maden işletmelerine doğrudan enerji üretme hakkı sağlayan Maden Kanunu'nda değişiklik öngören düzenlemenin olumlu olduğu,

➤ Doğal gaz ithalat ve ihracatında bağımsız bir denetleyici kurum olan EPDK'nın alacağı kararların Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın görüşüne bağlanarak EPDK'nin bağımsızlığına müdahale edildiği,

➤ BOTAS'ın bölünmesine ilişkin Cumhurbaşkanına sınırsız yetki verilmesinin kesinlikle doğru olmadığı,

➤ BOTAS'ın tarihinde ilk kez yurt dışından krediyle doğal gaz almasının önünün açıldığını ve 2023 yılında borçlanma yetkisinin de olağanüstü artırıldığı,

➤ OSB dışında kalan, özellikle sanayi şehirlerinin kenarlarında daha önceden fabrika hâline gelmiş yerlerin ıslah organize bölgesi yaklaşımıyla bu bölgelere bir disiplin getirilmesinin faydalı olacağı,

➤ Teklifin vakıflarla ilgili maddeleri incelendiğinde il özel idareleri ve belediyelerin uhdesinde olan vakıfların tesliminin ve devrinin söz konusu olduğu,

➤ Teklifin 4562 sayılı Kanun'un 4/6 fıkrasını değiştiren hükmüyle OSB kuruluşunda yer alabilecek kurum, kuruluşlar sıralanırken Bakanlık uygun görüşünü almaya gerek olmadığı, sanayi yatırımının tabana yayılması açısından gerekli birikime ulaşmış kooperatif, birlik, dernek ve vakıfların OSB iştirakçi olabilmeleri için önlerinin açılması, tasarrufların yatırıma yönlendirilmesi ve üretimin artırılması bakımından büyük önem taşıdığı ve bu nedenle maddenin geri çekilmesi gerektiği,

- Sanayinin gelişimi ile tarımsal üretimin birbirine alternatif sayılamayacağı,
- Teklifin hazırlık çalışmalarının depremden çok önce başladığı ve birtakım eksikliklerin tamamlanması ve afet nedeniyle yaşanan gelişmeler nedeniyle bugüne kaldığı,
- Doğalgaza yapılan sübvansiyon ödemelerinden dolayı BOTAŞ'ın görev zararıyla karşı karşıya kaldığı,
- Yapılan düzenleme ile BOTAŞ ile ilgili mevcut mevzuattan “özelleştirme” ibaresinin tamamen kaldırıldığı,
- OSB'lerin sanayi ve hizmet destek alanında bulunan parsellerde üstyapı inşa edebilmesi, üretime geçme şart ve taahhüdü veren katılımcılara parselleri üst yapı kiraya verebilmesi veya üst yapı satabilmesine ilişkin düzenlemenin kanunlaşmasıyla, OSB'lerin temel fonksiyonlarından uzaklaşacağı, OSB tüzel kişiliğinin tacir ve OSB'lerin de ticari işletme sayılabileceğini, 4562 sayılı Kanun'la bağdaşmayan uygulamalar ortaya çıkarabileceğini ve OSB organlarının bu kapsamda alacağı kararlarıyla suistimallere yol açabileceği, ifade edilmiştir.

Kanun Teklifi üzerinde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakan Yardımcıları Alparslan BAYRAKTAR ve Abdullah TANCAN ile Sanayi ve Teknoloji Bakan Yardımcısı Hasan BÜYÜKDEDE, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü Süleyman ÖNEL, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Sanayi Bölgeleri Genel Müdürü Fatih TURAN ile Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı Nadir ALPASLAN tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ İhracat esaslı tarifelerde, iletim tarifelerinde daha farklı ve piyasadaki dinamiklere uygun bir düzenleme yapma ihtiyacının olduğu, Avrupa'nın veya ülkemizin kullandığı gazın yüksek bedellerle satılırken iletim bedellerinin bu bedellere uygun oranlarda tespit ediliyor olması ihtiyacı olduğu ve bu anlamda iletim tarifelerinin ihracat yönlü olarak farklılaştırılabilmesiyle alakalı bir yetki talebinde bulunulduğu,

➤ Piyasanın bugün içinde bulunduğu gerçekliklerden hareketle BOTAŞ'ın 2009 yılına kadar öngörülen piyasa yapısına geçememesi sebebiyle BOTAŞ'a birtakım imkânları kullanabilme yetkisinin verildiği, BOTAŞ'ın daha uzun dönemli mevcut kontratının olduğu ülkeler de dâhil olmak üzere farklı ülkelerden yeni kontrat yapabilmesine imkân tanıyan bir düzenleme olduğu,

➤ Bugüne kadar BOTAŞ'ın pazar payının düşürülmesi, miktar devri, kontrat devirleriyle Türkiye'deki gaz piyasasındaki varlığının küçültülmesiyle alakalı hedeflerin gaz fiyatlarında sağlanan sübvansiyonlar nedeniyle gerçekleştirilemediği ve özel sektörün bu anlamda çok ciddi bir oyun kurucu olamadığı,

➤ Vatandaşımızın kullandığı gazın yaklaşık yüzde 75-80'inin sübvansiyonla edildiği ve ticarethanelerde de sübvansiyonla edilen gaz kullanıldığı,

➤ 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu'nda öngörülen yapıdan daha farklı bir yapı öngörüldüğü ve kanunun mevcut hâlinde BOTAŞ'ın yeniden yapılandırılmasının ve özelleştirilmesinin öngörüldüğü, getirilen Teklif ile “özelleştirme” ifadesinin özellikle kaldırıldığı ancak “yeniden yapılandırma” ifadesinin muhafaza edildiği,

➤ Türkiye'nin doğal gaz merkezi olmasıyla alakalı belirlenen hedef kapsamında BOTAŞ'ın daha rahat hareket edebilmesi ve farklı ülkelerle farklı kontrat anlaşmaları yapabilmesine ihtiyaç duyulduğu,

➤ Teklifte yer verilen düzenlemelerden üçünün Sayıştay bulgusundaki tavsiye üzerine hazırlanan maddelerden oluştuğu,

- TEDAŞ'ın aydınlatma için yapmış olduğu denetim faaliyetlerinin de yine Bakanlık bütçesine konulacak olan ödenekten karşılanması gerektiği hususunun Sayıştay bulgularından biri olduğu,
- TEDAŞ'ın proje onayı veya geçici kabul gibi yetkilendirildiği kapsamda yapmış olduğu hizmetlerle ilgili talep sahiplerinden hâlihazırda almış olduğu bir bedelin söz konusu olduğu ancak TEDAŞ'ın Yönetim Kurulu kararıyla almış olduğu bu bedellerin yasal dayanağının olmadığından bahisle Sayıştay'ın bulgusuna istinaden düzenleme yapıldığı,
- Sayıştay'ın EPDK denetiminde yapmış olduğu bir bulguya istinaden lisans veya kapasite bedeli gibi kurum gelirlerinin ödenmemesi durumunda bunların nasıl tahsil edileceğine dair herhangi bir yasal düzenlemenin bulunmamasına ilişkin olduğu,
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından deprem bölgesindeki küçük sanayi sitelerinin ve organize sanayi bölgelerinin yanı sıra organize sanayi bölgeleri dışında kalan işletmelerin her birinin incelendiği ve TSE, TÜBİTAK, Kalkınma Ajansları ve KOSGEB gibi Bakanlığa bağlı kurumların bütün ekipleriyle sahada olduğu,
- Orta Doğu Teknik Üniversitesi ile İstanbul Teknik Üniversitesinden oluşan grupların şu anda sahadaki firmaların kayıpları konusunda değerlendirme yaptığı ve bu kapsamda gerek Dünya Bankasından gerek Avrupa Birliği fonları/uluslararası fonlardan, finans kaynağı tedariki konusunda bir altyapının hazırlandığı,
- Türkiye'de OSB'lerin, sanayi içindeki payının yüzde 40-45, küçük sanayi sitelerinin payının yüzde 5 ve müstakil sanayi sitelerinin payının ise yüzde 55 düzeyinde olduğu,
- OSB'lerle ilgili düzenlemeler ile bu bölgeler içerisindeki hâlen yeterince kullanılmayan ve zamana bırakılmış arazilerin hızla devreye girmesini sağlamanın yanı sıra OSB'leri en optimum şekilde değerlendirilmesinin amaçlandığı,
- Depremden ağır hasar gören fabrikaların çoğunda zeminden ziyade inşaat tekniğine aykırılıklardan dolayı ağır hasar oluştuğu, prefabrik çatılar yıkılırken çelik konstrüksiyon çatıların yıkılmadığı,
- Küçük sanayi sitelerinin çok fazla hasar alırken Sanayi Bakanlığı'nın kredilemesiyle yaptırılmış sanayi sitelerinin ayakta kaldığı,
- Mobilyacılar, keresteciler, mermerciler gibi büyümeye hedefi olan sanayi tesislerinin OSB içine alma; otomotiv yan sanayi veya otomobil parçacısı, araba tamircileri vb. iş yerlerinin düzenli çelik konstrüksiyon, karkas sistemlerle donatılmış yeni küçük sanayi sitelerine dönüştürülmesine ilişkin planlama yapıldığı,
- Geçici Görevlendirme Yönetmeliği'ne göre, geçici görevlendirilen pozisyonlarda, personelin birer yıllık süreyle en fazla muvafakati olduğu zaman geçici görevlendirme yapılabildiği, fakat denetim hizmetlerinin asli personelle yürütülmesinin oldukça önemli olduğu,
- Mevcut düzenlemeye göre TENMAK'a denetçi yardımcısının sınav yapılarak alınabileceği ancak sınavla doğrudan müfettiş alımı yapılamayacağı, anılan Kurum'da mevcut durumda sadece denetim hizmetleri koordinatörünün var olduğu, denetçi yardımcılarını yetiştirecek kişilere ihtiyaç duyulduğu, diğer kurumlardan da alınacak personelin, kariyer meslek grubundan asgari beş yıl görev yapmış olanlar arasından yapılacağı ve yakın zamanda AFAD ve Göç İdaresi Başkanlığı'na da yasal düzenleme ile benzer bir imkanın tanındığı,
- Son dönemde artan yatırım iştiraki karşısında yerli-yabancı yatırımcıların, özellikle yabancı yatırımcıların üstyapısı hazır yer talebinde buldukları, OSB'lerin gelirlerinin sadece OSB içerisindeki ortak alanlarla ilgili altyapı-üstyapı yatırımlarına harcanabildiği ve düzenlemenin bu amaçla yapıldığı,

➤ OSB’lerin asıl amacının sanayiciye, yatırımcıya altyapısıyla uygun yer tahsisi yapmak olduğu, benzer uygulamaların yurt dışında da olduğu ve uzun vadeli kiralama yöntemlerinin oralarda iş modeli olarak benimsendiği,

➤ Vatandaşlarımızın kullandığı gaza daha ucuz bir şekilde ulaşması için içerideki iletim bedelleri ile ihracat amaçlı kullanılacak gazın farklılaşması gerektiği,

➤ Doğal Gaz Piyasası Kanunu’nda Ek 2’nci maddesi uyarınca Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı’nın doğal gaz arz güvenliğinin izlenmesinden ve arz güvenliğine ilişkin tedbirlerin alınmasından sorumlu olduğu,

➤ BOTAŞ ve TPAO’nun Sayıştay denetimine tabi olduğu ve her yıl Sayıştay tarafından mutut şekilde denetlendiği,

➤ BOTAŞ’ın son dönemde oluşan görev zararının dünya piyasalarında yaşanan gaz fiyatı artışından ve fiyatlarda yaşanan bu artışın tüketicilere yansıtılmaması ile doğal gazın vatandaşlarımıza sübvansede edilerek verilmesinden kaynaklandığı,

➤ Maddenin mevcut hâlinin, BOTAŞ’ın yabancı bir ülkeyle herhangi bir sözleşme yapmasına müsaade etmediği,

➤ BOTAŞ’ın diğer ülkelerle sözleşme yapabilmesi önünde kanuni engel olduğu ve bu yasal sınırlamadan dolayı ancak bir hükümetler arası anlaşmaya ve Meclis onayına ihtiyaç duyulduğu, BOTAŞ’ın diğer ülkelerle sözleşme yapabilme engelinin kaldırılması durumunda BOTAŞ’ın normal ticari faaliyet kapsamında spot boru gazında veya LNG’de olduğu gibi uzun dönemli kontrat yapabilme hakkına kavuşacağı,

➤ Kanunun ilgili maddesinden “özelleştirme” ifadesini çıkartılarak BOTAŞ’ın daha organize, daha yalın bir hâle getirilmesinin hedeflendiği, esas itibarıyla iletim tarafı ile ticaret tarafının ayrı ayrı olacak şekilde yatay bütünleşmiş tüzel kişi hâlinde iki ana yapının ön görüldüğü,

➤ 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile şirketlerin yeniden yapılandırılmasına ilişkin yetkiler Bakanlar Kuruluna ait iken, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde bu yetkinin Cumhurbaşkanı Kararı ile yapıldığı,

➤ Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait taşınmazların çeşitli yollarla kiralama, tahsis gibi usullerle 3’üncü kişilere kiralandıktan sonra, bunların 3’üncü kişilere kiralama hususunda aradaki rant artışlarının kiralaayanın lehine değil de devletin, vakıfların, vakıf malının lehine olması ve Genel Müdürlüğün elindeki bu taşınmazların kiralanması ve tahsisine ilişkin esas ve usullerde daha anlaşılır bir şekilde düzenleme yapıldığı,

➤ Vakfeden ve vakfedilenin iradesine uygun olarak zaten Vakıflar Genel Müdürlüğüne geçmiş birçok mal olduğu, düzenleme ile kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, kamu iktisadi teşebbüsleri gibi kapsamda bir genişleme yapıldığı,

➤ “Azınlık” olarak adlandırılan cemaat vakıflarına ait yerlerin alınması değil, tam tersine yakın geçmişte çıkarılan kanunla 1936 ve çeşitli yıllarda azınlık vakıflarına ait malların tekrar sahiplerine iade edildiği,

➤ Benzer şekilde demokrasinin askıya alındığı dönemlerde el konulmuş Alevi-Bektaşî dergâhlarına ve inançlarına ait vakıf mallarının iade edilmesine yönelik düzenleme yapıldığı,

➤ Alevi-Bektaşî Başkanlığı kurularak cemevlerinin inşası, elektrik, su giderleri gibi çeşitli giderlerin Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından üstlenildiği, azınlık vakıflarına, Alevilere veya çeşitli gruplara ait herhangi bir vakfın mallarına el koymanın söz konusu olmadığı; kamuya ait vakıf olan taşınmazların Vakıflar Genel Müdürlüğü idaresine geçmesinin amaçlandığı,

ifade edilmiştir.

5. Teklif Metnine İlişkin Kabuller ve Değişiklikler

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin ardından maddelerin görüşülmesine geçilmesi kabul edilmiştir.

2/4989 esas numaralı Kanun Teklifi, aşağıda yer verilen redaksiyonlarla birlikte kabul edilmiştir.

- Teklifin çerçeve 1'inci maddesi redaksiyona tabi tutulmak suretiyle kabul edilmiştir.
- Teklifin çerçeve 2, 3, 4'üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.
- Teklifin çerçeve 5'inci maddesi, redaksiyona tabi tutulmak suretiyle kabul edilmiştir.
- Teklifin çerçeve 6, 7, 8, 9, 10'uncu maddeleri, aynen kabul edilmiştir.
- Teklifin çerçeve 11'inci maddesi, redaksiyona tabi tutulmak suretiyle kabul edilmiştir.
- Teklifin çerçeve 12'nci maddesi, aynen kabul edilmiştir.
- Teklifin çerçeve 13'üncü maddesi, redaksiyona tabi tutulmak suretiyle kabul edilmiştir.
- Teklifin çerçeve 14,15, 16'ncı maddeleri, aynen kabul edilmiştir.

➤ Kabul edilen bir önergeyle yeni 17'nci madde Teklif metnine eklenmiştir. Düzenlemenin gerekçesi şu şekildedir: Olağanüstü hâl ilan edilen iller ile genel hayata etkili afet bölgesi ilan edilen Elazığ'da, deprem koşulları dolayısıyla hasıl olan sonuçların ortadan kaldırılması amacıyla tüm kamu kurum ve kuruluşları eşgüdüm içinde ve yakın iş birliği ile çalışmaktadır. Kamu kurum ve kuruluşlarının afet sonrası ihya sürecinde gerçekleştirdiği çalışmalarda aksaklık yaşanmaması amacıyla bu Kanun Teklifi kapsamında il özel idareleri, belediyeler ile sanayi ve ticaret odaları 5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Hizmetlerine İlişkin Kanun'un 19'uncu maddesinin birinci fıkrasının (d) ve (e) bentlerinde belirlenen usule göre ödeyecekleri paylardan 2023 ve 2024 yılları için muaf olacaktır. Aynı amaçla yukarıda sözü geçen kurum ve kuruluşların muaccel borçlarına dair Hazine ve Maliye Bakanlığı ve/veya İller Bankası'nca pay borcunun kesilmesine yönelik olarak yapılan işlemler ile genel hükümler çerçevesinde kalkınma ajansları tarafından başlatılan takiplerin durdurulması, muaccel borçlara faiz işletilmemesi ve zamanaşımı sürelerinin işlememesi hususları öngörülmüştür. Bu sayede 2025 yılı haziran ayı sonuna kadar ilgili kurum ve kuruluşların icra takibi ya da kaynak kesintisi riskiyle karşılaşmamları sağlanacaktır. Ayrıca katkı payı borcu halihazırda tahakkuk etmiş olduğundan 2023 yılı için ödeme yapmış olan kurum ve kuruluşlara ödedikleri tutar paydaşlar arası eşitliğin sağlanması maksadıyla iade edilecektir.

➤ Teklifin çerçeve 17'nci maddesi, redaksiyona tabi tutulmak suretiyle 18'inci madde olarak kabul edilmiştir.

➤ Teklifin 18 ve 19'uncu maddeleri, redaksiyona tabi tutulmak suretiyle 19 ve 20'nci maddeler olarak kabul edilmiştir.

➤ Teklifin 20, 21, 22'nci maddeleri, 21, 22, 23'üncü maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

➤ Yürürlük ve yürütmeye ilişkin 23 ve 24'üncü maddeleri, 24 ve 25'inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

6. Genel Kurulda Temsil

İçtüzüğün 45'inci maddesi uyarınca, Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere, Gaziantep Milletvekili Mehmet ERDOĞAN, İstanbul Milletvekili İffet POLAT, Manisa Milletvekili Semra KAPLAN KIVIRCIK ile Samsun Milletvekili Fuat KÖKTAŞ özel sözcü olarak seçilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Ziya Altunyalız</i>	<i>Fahri Çakar</i>	<i>Ahmet Çolakoğlu</i>
Konya	Düzce	Zonguldak
Kâtip	Üye	Üye
<i>İffet Polat</i>	<i>Müzeyyen Şevkin</i>	<i>Ayhan Altuntaş</i>
İstanbul	Adana	Ankara
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Abdurrahman Başkan</i>	<i>Çetin Osman Budak</i>	<i>Şahin Tin</i>
Antalya	Antalya	Denizli
	(Son oylamaya katılmadı, muhalefet şerhimiz vardır)	
Üye	Üye	Üye
<i>Yasin Öztürk</i>	<i>Metin Bulut</i>	<i>Mehmet Erdoğan</i>
Denizli	Elâzığ	Gaziantep
(Muhalefet şerhimiz vardır)		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Osman Boyraz</i>	<i>Ali Kenanoğlu</i>	<i>Tacettin Bayır</i>
İstanbul	İstanbul	İzmir
	(Son oylamaya katılmadı, muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Tahsin Tarhan</i>	<i>Semra Kaplan Kıvırcık</i>	<i>Hacı Özkan</i>
Kocaeli	Manisa	Mersin
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Bu raporun özel sözcüsü)	
	Üye	Üye
	<i>Fuat Köktaş</i>	<i>Kadim Durmaz</i>
	Samsun	Tokat
(Bu raporun özel sözcüsü)		(Son oylamaya katılmadı)

MUHALEFET ŞERHİ

YASAMA FAALİYETİ YÖNÜNDEN TEKLİFİN DEĞERLENDİRİLMESİ

7 Mart 2023 tarihinde Komisyonumuza havale edilen ve 14 Mart 2023 tarihinde görüştüğümüz 2/4989 esas numaralı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi Komisyonumuza sunulduğu haliyle 1 yürürlük, 1 yürütme olmak üzere toplam 24 maddeden oluşmakta ve Teklif ile 22 ayrı Kanunda değişiklik yapılmakta iken Komisyonda Teklife 17.madde olarak eklenen düzenlemenin kabulü neticesinde Teklifle 25 maddede 23 ayrı Kanunda değişiklik yapılmaktadır. Bu Kanunlar;

- 2690 sayılı Türkiye Atom Enerjisi Kurumunun Muafiyetleri ve Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun (1 madde)
- 3213 sayılı Maden Kanunu (1 madde)
- 4458 sayılı Gümrük Kanunu (1 madde)
- 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu (7 madde)
- 4628 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkından Kanunu (2 madde)
- 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu (3 madde)
- 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun (1 madde)
- 5737 sayılı Vakıflar Kanunu (2 madde)
- 6446 Sayılı Elektrik Piyasası Kanunu (1 madde)
- 5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Hizmetlerine İlişkin Kanun (1 madde)

TBMM İçtüzüğü'nün 37'nci maddesi 3'üncü fıkrası birinci cümlesinde "*Başkanlıkça esas komisyon dışında, tali komisyonlara da havale edilmiş olan bir konu bu komisyonlarca on gün içinde sonuçlandırılır.*" denilmektedir.

Gerek İçtüzüğü'nün 23'üncü ve gerek 37'nci maddeler hükmü kapsamında Teklif, Tali Komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilmiştir. Teklifin 3, 11, 12, 13, 15, 17, 21 ve 23'üncü maddeleri mali düzenlemeler öngörmekte olup Plan ve Bütçe Komisyonunun, doğrudan uzmanlığı alanına girdiği halde, Teklif tali komisyonunda görüşülmeksizin ve tali komisyonlar tarafından Komisyonumuza görüşleri sunulmaksızın, esas komisyon sıfatıyla Komisyonumuzda doğrudan görüşülmüştür.

Tali komisyonlarda görüşülmeme adeta bir gelenek haline gelmiş olmakla birlikte Teklifin 18 ve 19'uncu maddesi ile 5737 sayılı Vakıflar Kanunu'nda değişiklik yapılmaktadır. Bu düzenlemeye ilişkin teknik uzmanlık Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu ile İçişleri Komisyonunda olmasına rağmen, Teklif şeklen dahi olsa bu komisyonlara havale edilmemiştir.

Tekliflerin teknik uzmanlığa sahip tali komisyonlar tarafından incelenmemesi, Komisyon Başkanlarının tekliflerin görüşülmesini İç Tüzük kapsamında değerlendirmeksizin gündeme alınması yasama sürecinin nitelikli bir şekilde işlememesine neden olmaktadır. Zira Kanun Tekliflerinin uzmanlıkları yönünden tali komisyonlarda ele alınmaması neredeyse bir gelenek haline gelmiş ve tali komisyonlar adeta işlevsizleştirilmiştir.

Tüm dünyada daha iyi karar alma konusundaki çabalar sürekli olarak artarken, bu amaçla çeşitli mekanizmalar da geliştirilmektedir. Yapılan düzenlemelerin pek çok alana tesir ettiği de dikkate alınarak hem mevcut düzenlemelerin gözden geçirilmesi hem de yeni yapılacak düzenlemeler için maliyet-fayda-etki analizlerinin yapılması büyük önem taşımaktadır. Yapılacak düzenlemelerin getireceği olumlu-olumsuz sonuçlar ve toplum tarafından nasıl karşılanıp tekliflere nasıl cevap verileceği yasama organları ve karar vericiler için de öncelikli konular arasında yer almalıdır. Bu kapsamda, düzenlemenin bütçeye, mevzuata, sosyal, ekonomik ve ticarî hayata, çevreye ve ilgili kesimlere etkilerinin ne olacağını göstermek üzere hazırlanan düzenleyici etki analizleri önemli rehber niteliğindedir. Ancak yasama sürecinde bu ön hazırlık aşaması da özellikle Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin uygulanmaya başladığı dönemle birlikte adeta unutulmuş ve rafa kaldırılmıştır. Tekliflerin düzenleyici etki analizleri yapılmamakta ve görüşmeler sırasında değerlendirilmemektedir. Bu da yasama sürecini sakatlamaktadır.

Nitekim bu Teklif ile getirilen düzenlemelere dair etki analizinin sonuçları Komisyona sunulmamış ve değerlendirilmemiştir. Görüşmeler sırasında sorulan sorulara da yeterli yanıtlar alınmamıştır.

Komisyon görüşmeleri sonucundaki nihai haliyle 25 maddelik teklifle 10 kanunda değişiklik yapılmaktadır ve bu kanunlardan 6'sında TBMM'de yapılan görüşmeler neticesinde birden fazla kez değişiklik yapılmıştır. Buna göre; 6446 sayılı Kanunda 10 kez, 4458 sayılı Kanunda, 4646 sayılı Kanunda ve 5346 sayılı Kanunda 5 kez, 3213 sayılı Kanunda 4 kez, 4628 sayılı Kanunda 2 kez, 2690 sayılı Kanunda, 4562 sayılı Kanunda, 5737 sayılı Kanunda ve 5449 sayılı Kanunda 1 kez değişiklik yapılmıştır. Kanunlarda sık ve yoğun olarak yapılan bu değişiklikler bile Yasama niteliğinin nasıl akamete uğratıldığının bir göstergesidir.

ANAYASA'YA UYGUNLUK İNCELEMESİ YAPILMAMIŞTIR

2/4989 esas numaralı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu görüşmelerinde İçtüzük madde 38 uyarınca Anayasa'ya uygunluk incelemesi yapılmamıştır. Komisyon, muhalefet şerhinin devamında açıklanacağı üzere Anayasaya aykırı madde barındıran teklifin görüşmelerinde İçtüzük kapsamında üzerine düşen yükümlülüğü yerine getirmemiştir.

Anayasaya uygunluk incelemesi yapılmayan ve üstelik torba öneri tarzında hazırlanan ve kabul edilen yasalar, Anayasaya aykırıdır.

- İçtüzük madde 38 gerekleri yerine getirilmemiştir:

“Komisyonlar, kendilerine havale edilen tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler.

Bir komisyon, bir teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder.” (İçtüzük, md.38).

İlk fıkranın komisyon için öngördüğü inceleme yükümlülüğü, teklif maddelerinin görüşülmesine geçilmeden ele alınması gereken bir önkoşul olarak düzenlenmiştir. Bu önsorun çözülmeyen komisyon, görüşmelere başlayamaz. Bu yükümlülük, komisyona ait münhasır yetki olup, komisyon dışından kişi ve uzmanlar bu yetkiyi kullanamazlar. Komisyon, teklif metnini, Anayasa'nın sözüne ve özüne uygunluk açısından inceledikten sonra devam veya red kararını verir. Bu ise, teklif maddelerini görüşmeden önce bir önkarar şeklinde verilmelidir. Önkoşul ve önkarar, komisyon için çifte yükümlülük ve gerekliliktir.

Komisyonun üçüncü yükümlülüğü ise, inceleme alanına ilişkindir: Anayasa'ya uygunluk hem sözü hem de özü açısından yapılmalıdır. Özellikle öze uygunluk, anayasal yorum yöntemlerini beraberinde getirir. Gerekçe, sadece red hali için değil, uygunluk durumu için de yazılması ölçüsünde, anılan yükümlülük ve gereklilik anlam ifade eder. Uygulama ise, tam tersi yöndedir: Komisyonlar, İçtüzük md.38'de öngörülen ve dört aşamadan oluşan yükümlülüğü yerine getirmek bir yana, Anayasa'ya uygunluk, gündem maddesi yapılmadan teklif metni bütünü ve madde görüşmelerine geçmiş bulunmaktadır.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu, bu gerekliliği yerine getirmeden teklifi, değerlendirmeye başlamış ve tartışmalar, esas itibariyle maddelere ilişkin olarak yapılmıştır. Hatırlatmak gerekir ki, Anayasa'nın üstünlüğünü düzenleyen madde 11/2'deki "*Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz*" kuralı, İttüzük madde 38 gereklerine saygı gösterilmesi ölçüsünde anlam ifade eder. Bu nedenle, Anayasa'ya uygunluk incelemesi bakımından İttüzük madde 38 gerekleri yerine getirilmeden Komisyon tarafından kabul edilen teklif metni, yasa yapım usulüne aykırıdır.

TORBA YASA UYGULAMASI ANAYASAYA AYKIRIDIR

Öncelikle belirtmek gerekir ki, torba yasa uygulaması, yasama yetkisinin asli ve genel olma özelliğine aykırı olduğu gibi, yasaların ulaşılabilir, öngörülebilir ve anlaşılabilir olma özelliklerini de zedelemektedir.

2017 Anayasa değişikliği ile yasama inisiyatifi TBMM tekelinde bir yetki olarak öngörüldüğünden, vekiller bu yetkiyi bizzat kullanmak durumundalar. Kuşkusuz, bakanlıklar ve kamu kuruluşlarının, öneri metninin ham malzemesini oluşturacak olan ihtiyaçları vekillere ve TBMM'ye iletmeleri yerinde ve yararlıdır. Ancak, tekliflerin TBMM dışında yazılması veya Yürütmenin yönlendirmesi doğrultusunda kaleme alınması, yasama inisiyatifinin münhasır yetki olma özelliği ile bağdaşmamaktadır.

Öte yandan, 2017 Anayasa değişikliği ile öngörülen Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri (CBK) de, bizatihi Anayasaya aykırılıklar ötesinde- torba yasa uygulamasını yerinde kılmaktadır.

Dahası, torba yasa esasen Anayasa Mahkemesi'nin de denetimini çok zorlaştırdığı için, bu yönüyle de Anayasa'ya aykırılık sorunu öne çıkıyor.

Kısacası;

- Torba kanun uygulaması,
- Teklif metinlerinin Meclis dışında hazırlanması,
- İttüzük md. 38 gereklerinin yerine getirilmemesi,
- TBMM'nin müzakereci organ olarak çalışmaması veya çalıştırılmaması,
- Bu olumsuzlukların, Anayasa Mahkemesi'nin Anayasaya uygunluk denetiminin etkili biçimde yapmasını zorlaştırması,

Anayasa'nın en başta şu hükümlerine açıkça aykırılık oluşturur: "*Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindedir. Bu yetki devredilemez*" (md.7) ve "*Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır.*

Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz" (md.11).

Bu saptama, 22/4989 esas numaralı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi için de geçerlidir.

Ne var ki, normatif düzenleme yapma faaliyeti, genellikle özensiz olduğu gibi, çoğu CBK'ler şeklinde tamamen TBMM dışında cereyan etmektedir.

27. dönemin yasama faaliyeti olarak bugüne kadar TBMM'de 600 milletvekili **3638** maddeyi görüşerek **297** kanun teklifini kanunlaştırırken, tek kişi **136** adet Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle **2861** maddeyi hem de '**gerekçesiz**' bir şekilde yürürlüğe koydu. Meclis'in bugüne kadarki yasama faaliyetindeki **297** teklifin 82'si torba düzenlemeler olup **3638** maddenin **2394**'ü torba maddelerden oluştu.

2017 ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİNİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ SORUNU

Aslında, Anayasa dışı bu uygulama, genel bir Anayasa sorununa bir kez daha dikkat çekmeyi gerekli kılmaktadır:

Türkiye'de 16 Nisan 2017'ye kadar, 6771 sayılı Kanunla yapılan Anayasa değişikliklerini kabul ettirebilmek için bir tür anayasa fetişizmi (tapınması) yapıldı. Ne var ki, bu değişikliğin yürürlüğe girdiği 9 Temmuz 2018'den bu yana Anayasa'ya saygısızlık olağan bir uygulama haline getirildi ve adeta Anayasa unutuldu. Yasa önerileri şeklindeki düzenlemeler, Anayasa analizi yapılmadan, Anayasa'ya uygunluk değerlendirmesi yapılmadan gündeme getirildiği için tekrar tekrar, parça parça, bölük pörçük torba yasa metinleriyle sonuçlanıyor. Haliyle çok geçmeden aynı konuda yeni bir düzenleme yapma gereği doğuyor.

Bunun önemli bir nedeni, çoğu yasa önerisinin TBMM dışında ve artık açıkça "talimat" yoluyla hazırlanıyor olmasıdır. Bunda, Cumhurbaşkanı'nın çoklu anayasal unvanının yanı sıra Anayasa'ya aykırı olduğu halde parti genel başkanlığı belirleyici olmaktadır. Buna, 2017 Anayasa değişikliğinin kurmayı amaçladığı yönetim biçiminin amacı ve özü ile bağdaşmadığı halde Cumhurbaşkanlığı eklenebilir. Cumhurbaşkanlığı, Komisyonların "yasama mutfağı" işlevini sekteye uğrattığı gibi Genel Kurul'da da müzakere sürecini engellemektedir.

Bu bakımdan, yasama sorunu, 2017 Anayasa değişikliği sonrası yürürlüğe konulan anayasal düzenin sürdürülebilirliği açısından da ele alınmalıdır.

ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ'NİN İÇTÜZÜK MADDE 38 BAĞLAMINDA ELE ALINMASI GEREKEN ANAYASA'YA AYKIRILIKLARI

Teklif metninin 5. maddesi ile “*OSB tarafından devredilmemiş taşınmazlar ise OSB adına kamulaştırılır.*” hükmünü içeren 10. maddesi başta olmak üzere, çeşitli düzenlemeleri Anayasa'ya aykırılıklar içermektedir. Burada, teklifin 5. maddesi üzerinde durulacaktır. Teklifin 5. maddesi; “*OSB yer seçimi işlemi*”ni kaldırması ve acele kamulaştırmayı olağanlaştırması itibarıyla Anayasa'ya aykırıdır.

I) “OSB Yer Seçimi İşlemi”nin Kaldırılmasının Anayasa'nın 44., 45., 56. ve 169. Maddelerine Aykırılığı

Teklifin 5. maddesi, 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu'nun “*Yer seçimi, kuruluş ve planlama*” başlıklı 4 üncü maddesinde değişiklikler yapmaktadır. Teklif maddesinin 2. fıkrası uyarınca, imar planında sanayi alanı gözüken yerlerde, planı onaylayan idarenin görüşü ve imar planına esas jeolojik, jeoteknik etütlerin yapılması şartıyla, OSB alanı kesinleştirilecektir. Bu onaylar yeterli sayılacaktır ve “*OSB yer seçimi işlemi*” yapılmayacaktır. OSB yer seçimi sürecinin devre dışı bırakılması, farklı kamu kurumlarının kendi kanunlarına göre ve ilgili meslek odalarının yerinde yapacağı teknik tespitler olmaksızın, ilgili Komisyonların açılması ve yerinde inceleme için ilgili kamu kurum kuruluşlarının OSB alanına giderek artık inceleme yapmaması demektir. Oysa yerinde incelemede her Kurum kendi mevzuatı ve teknik ölçütlerine göre bölge seçimi yapmaktadır.

Teklifin ikinci fıkrasında geçen ve Kanuna yeni eklenen bu üçüncü fıkrayla “*...OSB yer seçimi işlemi yapılmadan OSB alanı kesinleştirilir*” hükmü, tarla ve mera alanlarına OSB yapılmasına yaklaşık bir yıldır karşı çıkan Amasya-Taşova'daki Çambükü köyü sakinlerinin vb. çevreci eylemlerin de önüne geçme maksatlıdır. Teklif düzenlemesine göre, bir yer imar planında sanayi alanı gözüktüğü takdirde artık hızla OSB alanı olarak kesinleştirilebilecektir. İmar planında bir tarım alanının hızlı kararlar sanayi alanına dönüştürülmesi de bu süreci hızlandırabilecektir. Bu bağlamda, Çambükü köy sakinlerinin Şubat 2023'te mera çevresine yapılacak OSB için idare mahkemesinden yürütmeyi durdurma kararı aldıkları anımsanmalıdır.

Bu kriterlerin teknik detaylarının ve bir tarım arazisinin tarım dışı amaçla sanayiye açılmasının ya da tarım arazisine yakın alanda OSB kurulmasının çevresel şartlara, tarımsal üretime uygunluğu OSB yer seçimi işlemi sürecinde değerlendirilmelidir. Teklif maddesi bu süreci aşarak, Anayasa'nın çevrenin (*ormanların, meraların, vs ...*) korunmasına ilişkin hükümlerini göz ardı

ederek, doğrudan OSB alanının keskinleştirilmesini hızlandıracak olup, flora ve faunada telafisi güç zararların doğmasına neden olacaktır.

Teklif düzenlemesi, bu itibarla Anayasa'nın, devlete "*toprağın verimli olarak işletilmesini korumak ve geliştirmek*" görevini yükleyen 44. maddesine, "*tarım arazileri ile çayır ve mer'aların amaç dışı kullanılmasını ve tahribini önlemek*" ödevini yükleyen 45. maddesine, "*sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkın[i]*" öngören 56. maddesine ve "*ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koy[ma] ve tedbirleri al[ma]*" vecibesini yükleyen 169. maddesine aykırıdır.

II) Acele Kamulaştırmanın Olağanlaştırılmasının Anayasa'nın 13., 35., ve 46. Maddelerine Aykırılığı

Teklifin 5. maddesi, 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu'nun "*Yer seçimi, kuruluş ve planlama*" başlıklı 4 üncü maddesinde değişiklikler yapmaktadır. Teklif maddesinin 4. fıkrası uyarınca, Bakanlığın OSB alanını keskinleştirdiği yerde, acele kamulaştırma kararı ile beraber, mahkeme taşınmaz bedelini tespit edecek ve bedel banka hesabına yatırılacak, acele el koyma kararı verilecektir. OSB, bundan sonra "*yatırımların gecikmemesi*" adına, altyapı inşaatı ve tahsis yapabilecek, yatırım için ruhsat ve izin verebilecektir. Bu husustaki usul ve esaslar ise yönetmelikle belirlenecektir. OSB'lerde sırf "*yatırımlar gecikmesin*" gerekçesiyle acele kamulaştırmaya gidilmesi, tek başına kabul edilemez. Kamulaştırma Kanunu'nun 27 nci maddesinde acele kamulaştırma halleri şöyle sıralanmıştır: Yurt savunması ihtiyacı, acele oluşuna Cumhurbaşkanının karar vereceği haller, özel kanunlarla öngörülen olağanüstü durumlar. OSB için seçilecek yeri bu maddenin önceki fıkrasıyla kamu yararına aykırı biçimde "*OSB yer seçimi işlemi*" sürecini dışlayarak keskinleştiren teklif, teknik görüşleri yok saymakta; bu fıkrasıyla da OSB yer seçiminde kamulaştırmayı olağanüstü durum içine sokmakta, acele kamulaştırmaya yönelmektedir. Sanayi yatırımının olağanüstü durum sayılarak acele kamulaştırmaya dahil edilmesi her zaman doğru değildir. Madde, acele kamulaştırma yoluyla, mahkeme sürerken yatırımların durmaması amacıyla getirilmektedir, çünkü davacının bu acele kamulaştırmaya karşı açacağı davası yürürken maddeyle "*yatırımların gecikmemesi*" adına OSB'ye altyapı inşaatına ve tahsislere başlama, ruhsat ve izin verme yetkisi de tanınmaktadır. Mahkeme kazanılsa dahi OSB yönetimi burada çoktan izin ve ruhsat vermiş, inşaatlara başlamış olacak, telafisi güç zararlara yol açabilecektir. Fıkra, acele kamulaştırma yoluyla, kamulaştırılan alandaki mülk sahiplerinin mülkiyet hakkının ihlalini oluşturmaktadır. Mülk sahipleri, acele kamulaştırma işlemi yargı tarafından iptal edilse dahi, taşınmazlarını eski konumuna döndüremeyebilir.

Bu bağlamda, acele kamulaştırmanın mevzuatta düzenleniş şekline işaret etmek uygun olur. Kamulaştırma, en basit şekliyle devletin kamu yararını gerekçe göstererek bir kimsenin sahipliğinde bulunan özel mülkiyete rızası dışında son vermesi olarak tanımlanabilir. Anayasa'nın 46'ncı maddesinin birinci fıkrası şu şekildedir:

“Devlet ve kamu tüzel kişileri; kamu yararının gerektirdiği hallerde, gerçek karşılıklarını peşin ödemek şartıyla, özel mülkiyette bulunan taşınmaz malların tamamını veya bir kısmını, kanunla gösterilen esas ve usullere göre, kamulaştırmaya ve bunlar üzerinde idarî irtifaklar kurmaya yetkilidir.”

Kamu yararının ortaya konulması ve taşınmazın gerçek karşılığının ödenmesi ile usul ve esasların kanunla belirlenmesi gerekliliği Anayasa'da açıkça ortaya konulmuştur. Mülkiyet hakkının bir istisnası olan kamulaştırmanın, Anayasa madde 35'te düzenlenen mülkiyet hakkı güvenceleri ile Anayasa madde 46'da belirlenen sınırlar gözetilerek okunması ve ele alınması gerekir. Kamulaştırma Kanunu da bu açıdan Anayasa'nın 46'ncı maddesinde ortaya konulan koşullar bağlamında uygulama alanı bulabilir.

Acele kamulaştırma, bazı olağanüstü şartların varlığı halinde idarenin olağan kamulaştırma işleminde yapması ve beklemesi gereken bedel tespiti gibi bazı süreçleri sonraya bırakarak, kişilere ait taşınmazlara derhal el koymasına olanak sağlayan, Anayasa madde 46'da ve kanunda öngörülen olağan kamulaştırmanın dışında, kendine özgü istisnai bir kamulaştırma yöntemidir. Bir diğer ifade ile istisnanın istisnasıdır.

İstisnai olarak ve bağlı bir şekilde tanınan bu kanuni imkân, idare tarafından birçok zaman suiistimal edilerek kullanılmaktadır. Resmi Gazete'de Cumhurbaşkanlığı kararnameleri kısmında her hafta birden fazla “*acele kamulaştırma*” kararı yer almaktadır. Bu kararların izlenebilmesi olanaksızdır. Çok defa, olağan kamulaştırma prosedürünü uygulamamak için ve yurttaşların mağduriyeti pahasına, İdare tarafından acele kamulaştırma uygulamasına başvurulmaktadır.

Mülkiyet hakkı Anayasa'nın 35'inci maddesinde güvence altına alınmıştır.

*“Madde 35 – Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir.
Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir.
Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz.”*

Mülkiyet hakkının ancak kamu yararı amacıyla kanunla sınırlanabileceği bir ölçüt olarak belirlenmiştir. Kanunla sınırlamanın sınırlaması olarak kamu yararı belirlenmiştir. Kamulaştırma ve

bir istisna hali olan acele kamulaştırma uygulaması da bu kısıtlamalar kapsamında düzenlenmiş bir istisna halidir.

Acele kamulaştırma ise 6215 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 27'nci maddesinde şu şekilde düzenlenmiştir:

“Acele kamulaştırma

Madde 27 – 3634 sayılı Milli Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun uygulanmasında yurt savunması ihtiyacına veya aceleliğine Cumhurbaşkanınca karar alınacak hallerde veya özel kanunlarla öngörülen olağanüstü durumlarda gerekli olan taşınmaz malların kamulaştırılmasında kıymet takdiri dışındaki işlemler sonradan tamamlanmak üzere ilgili idarenin istemi ile mahkemece yedi gün içinde o taşınmaz malın (Değişik ibare: 24/4/2001 - 4650/15 md.) 10'uncu madde esasları dairesinde ve 15'inci madde uyarınca seçilecek bilirkişilerce tespit edilecek değeri, idare tarafından mal sahibi adına (Değişik ibare: 24/4/2001 - 4650/15 md.) 10 uncu maddeye göre yapılacak davetiye ve ilanda belirtilen bankaya yatırılarak o taşınmaz mala el konulabilir.

(Ek fıkra: 19/4/2018-7139/29 md.) Mahkemece verilen taşınmaz mala el koyma kararı tapu müdürlüğüne bildirilir. Taşınmaz malın başkasına devir, ferağ veya temlikinin yapılamayacağı hükmü tapu kütüğüne şerh edilir. El koyma kararından sonra taşınmaz mal 20'nci madde uyarınca boşaltılır.

Bu Kanunun 3'üncü maddesinin 2'nci fıkrasında belirtilen hallerde yapılacak kamulaştırmalarda yatırılacak miktar, ödenecek ilk taksit bedelidir.”

Kanun'da ortaya konulan acele kamulaştırma sebepleri, yurt savunması, özel kanunlarda öngörülen olağanüstü durumlar ve aceleliğine Cumhurbaşkanınca karar alınacak haller olarak sayılmıştır. Söz konusu “*acelelik kararı*” verme yetkisi de yine sınırsız ve dayanaksız bir yetki olarak tanımlanmış değildir. Şöyle ki; acele kamulaştırma yapılmasını gerekli kılan bir halin varlığında ilgili idare, Cumhurbaşkanlığına başvurup, acele kamulaştırma yapılabileceğine ilişkin bir karar alınmasını talep etmelidir. İdarenin acele kamulaştırma talebinde, bu talebi gerektiren sebep ve gerekçeleri somut bir şekilde ortaya konulmalıdır. Cumhurbaşkanı ilgili idarenin başvurusunu haklı bulması durumunda, ilgili idarenin kamulaştırma işlemi acele kamulaştırma prosedürüne uygun şekilde yerine getirmesini olanaklı kılan “*acelelik kararı*” verebilir. Danıştay içtihatlarının ortaya koyduğu üzere, acelelik kararı verilmesi mutlak ve sınırsız bir yetki değildir ve bu bağlamda bazı ölçütler belirlenmiştir.

- Belirsiz ve genel nitelikte, ölçüsüz “*Acelelik Kararı*” verilemez.

- “*Acelelik Kararı*”nda kamulaştırmaya konu taşınmazların her birinin ayrı ayrı gösterilmesi zorunludur.

- “*Acelelik Kararı*”nın Cumhurbaşkanınca verilebilmesi için olağanüstü bir durum olmalı, kamu yararı amacıyla somut ve tatmin edici gerekçelere dayanması gerekir. Kanunda belirtilen özel ve istisnai koşulların varlığı durumunda karar verilebilir.

Danıştay’ın da ortaya koyduğu bu ölçütler, kanun lafzından hareketle, Anayasa 35’inci maddenin sağladığı mülkiyet hakkı güvencelerini ve Anayasa madde 46’da kamulaştırma için belirlenen çerçeveyi yerine getirebilme amaçlarını taşımaktadır.

Oysa teklifin 5. maddesi, Anayasa’nın istisnai bir düzenleme olarak öngördüğü kamulaştırmanın en uç ve ender hali olan/olması gereken acele kamulaştırmayı olağan bir mülkiyetten yoksun bırakma usulüne tahvil etmektedir. Yatırımların gecikmemesi gerekçesinin anayasal bir hakkın sınırlanması için öngörülebilecek “*olağanüstü bir durum*” olarak kabulünde kamu yararı bulunamaz. Teklifin 5. maddesinin 4. fıkrası, Anayasa’nın 46. maddesinin 1. fıkrasındaki ve 35. maddesinin 2. fıkrasındaki “kamu yararı” ölçütüne aykırı olduğu gibi, mülkiyet hakkına ölçüsüz bir müdahale öngördüğü için yine Anayasa’nın 35. ve 13. maddelerine de aykırıdır.

TEKLİFE İLİŞKİN GENEL DEĞERLENDİRMELERİMİZ

6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş Pazarcık ve Elbistan merkezli 7,7 ve 7,4’lük depremler 17 Ağustos 1999 depreminden sonra Türkiye’de meydana gelen en büyük depremler olarak, sadece Kahramanmaraş’ta değil Suriye de dahil fay hattı boyunca en az 10 ilde yıkıma yol açtı. O illerden Kilis, Diyarbakır, Adana, Osmaniye, Gaziantep, Şanlıurfa, Adıyaman, Malatya ve Hatay büyük hasar aldı. Hükümet, depremin olduğu gün deprem bölgesi için uluslararası yardımı da içeren dördüncü seviye alarm ilan etti.

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı 7 Şubat 2023 tarihinde bu 10 ilde mücbir sebep ilan ederken, 19 Şubat 2023 tarihinde deprem tarihi itibarıyla Elazığ’ı da mücbir sebep ilan edilen iller arasında ilan etti.

TBMM Genel Kurulu ise 9 Şubat 2023 tarih ve 1354 sayılı kararı ile Adana Adıyaman, Diyarbakır, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa illerinde 3 ay süreyle Olağanüstü Hal İlan Edilmesine Dair Kararı kabul etti. Söz konusu karar 10 Şubat 2023 tarih ve 32100 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.

OHAL bölgesi ilan edilen illerde toplamda 13,3 milyon insan yani Türkiye’deki toplam nüfusun yüzde 15,7’si yaşamaktadır. Türkiye geneli nüfus yoğunluğu 110 iken, afet bölgesinde bu oran 151’dir.

20 Şubat 2023 tarihinde Hatay’ın Defne ve Samandağ’ı ilçelerinde 6.4 ve 5.8 büyüklüğünde iki deprem daha meydana geldi.

6 Şubat 2023 tarihinden itibaren bölgede sayısız artçı depremlerle hasarlı binaların da bir kısmı daha yıkıldı. Hatay depremlerinde de daha önce hasar gören binaların yıkılması sebebiyle yine can kayıpları yaşadık.

15 Mart 2023 tarihinde bu kez daha önce depremle yıkılan Şanlıurfa ve Adıyaman illerimizde sel ve su baskınları yaşandı, yine can kayıplarımız oldu.

2002 genel seçimlerinde iktidara gelen Adalet ve Kalkınma Partisi’nin 21 yıllık iktidar serüveninin finaline geldiği bu günlerde üst üste yaşanan afetlerin felakete dönüşmesi 21 yıl süren isabetsiz, öngörüsüz, akıl ve bilimden uzak politikalarının ve liyakatsiz kadrolarının icraatlarının bir sonucu olarak can ve mal kayıpları ile şehirlerimizin yıkımına sebep olmuştur.

Adalet ve Kalkınma vaadiyle iktidara gelen ve vaat ettiklerini Parti’nin adında da kullanan Adalet ve Kalkınma Partisinin 21 yıllık iktidarının sonucunda ülkemizde ne yazık ki adaletten ve kalkınmadan söz edilemeyeceği gibi, 1999’da yaşanan Yalova-Gölcük Depreminin de gerisinde kalan bir afete müdahale yaklaşımıyla arama-kurtarma, barınma, beslenme zincirindeki tüm halkalar kopmuş, Türk Kızılay’ı bir yardım kuruluşu olma niteliğini kaybederek adeta şirketleştirilmiş ve halk baş başa kaldığı afete hükümetin gerekli müdahaleyi zamanında ve yerinde yapamaması nedeniyle felaketi yaşamıştır. Tüm bu gerçekliğe rağmen sorumluluğu almaktan kaçan iktidar ve atanmışları “istifa” kurumundan bihaber bir şekilde bölge halkının yaşadıklarını ifade etmesine dahi “kin ve öfke” kusmaktan vazgeçmemiştir. Bu süreçte yaşananlar AK Partinin ve Cumhuriyet’in halkın gerçeklerinden ve halkı önceliklendirmekten uzaklaştığının en bariz örneği olarak Türkiye Cumhuriyeti’nin 100.yılında tarihe acı ve kara bir leke olarak yazılmıştır.

Komisyonumuzda görüşülen 2/4989 esas numaralı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi de bu anlayışın bir tezahürü olarak 14 Mart 2023 tarihinde depremden 37 gün sonra ve 2023 Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekili seçimlerine sadece 61 gün kala gündeme alınmıştır.

Komisyonumuzun Ak Parti Grubu Milletvekili Sayın İffet Polat’ın ilk imza sahibi olduğu ve 164 Ak Parti Grubu Milletvekili tarafından imza altına alınan 2/4989 esas numaralı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi yukarıda

özetlediğimiz bir sürecin içinden geçilirken TBMM Başkanlığına sunulmuş ve Komisyonumuz gündemine alınmıştır.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun yaşanan deprem felaketlerinin ardından bölgeye giderek kendi uzmanlık alanına giren teknik konulara dair yerinde tespit çalışmaları yapması ve bölgenin sanayi ve ticaret başta olmak üzere ekonomik olarak yeniden ayağa kaldırılması için yapılması gerekenleri araştırması, değerlendirmesi ve ilgili kurum, kuruluş, akademisyenlerden bilgi alması, istişarelerde bulunarak deprem öncesi durumu, deprem sonrası durumu da içerir şekilde mevcut durum analizi yapması ve çözümler, politikalar önermesi gerekirken bu teklifle yine 21 yıldır olduğu gibi “durumları Kanunlara uygun olarak tesis etmek yerine, Kanunları durumlara uygun hale getirmek” anlayışından vazgeçmediği bu teklifin komisyonumuzda görüşülmesiyle bir kez daha ortaya konulmuştur.

Bu nedenle Komisyon tarafından gerçekleştirilmeyen ancak CHP Grubu Milletvekilleri olarak depremin ilk gününden bu yana bölgede yaptığımız çalışmalardaki tespitlerimizi ve bölgenin mevcut durumunu içeren özellikle bölgede sanayi ve ticaret yönünden önem arz eden verileri de içeren durum raporunun özetine aşağıda yer veriyoruz.

OHAL bölgesindeki illerin toplam milli gelirden aldığı pay % 9,3 iken tarım, sanayi ve imalat sektörlerinin payı GSYİH paylarının üzerinde yer almaktadır. 10 ilin tarım sektörü ülke milli gelirdeki payı %14,3 ile önemli bir yere sahipken finans ve sigortacılık sektörünün payı sadece %4,4’tür. OHAL bölgesindeki illerde ülke çapındaki toplam girişimlerin %11,7’si, gelir vergisi faal mükelleflerinin %11,1’i, kurumlar vergisi faal mükelleflerinin %9,2’si ve KDV faal mükelleflerin %10,5’i bulunmaktadır.

Milli Gelir (2021)	Bin TL	Milli gelir içindeki pay
Adana	141.672.580	1,95%
Adıyaman	23.236.012	0,32%
Diyarbakır	62.494.019	0,86%
Elazığ	33.124.400	0,46%
Gaziantep	148.588.413	2,05%
Hatay	101.461.596	1,40%
Kahramanmaraş	63.004.412	0,87%
Malatya	38.831.203	0,54%
Şanlıurfa	57.589.407	0,79%
Kilis	7.006.880	0,10%
Osmaniye	30.945.765	0,43%
11 il toplam	707.954.687	9,77%
Türkiye	7.248.788.983	100,00%

Deprem afetine maruz kalan iller ülke çapındaki bitkisel üretimin %20,9'unu, tahıllar ve diğer bitkisel üretiminin %12'sini üretirken, toplam işlenen tarım alanının %14,5'ine, büyükbaş hayvanların %12'sine ve küçükbaş hayvanların %16,3'üne sahiptir.

Ekonomik Gösterge		Gösterge	11 ilin ülke içindeki payı(%)
Nüfus		14,1 milyon	16,4
Suriyeli Göçmen		1 milyon 719 bin	48
Milli Gelir (2021)	Toplam	707 milyar lira	9,8
Esnaf	Esnaf Sayısı	320 bin	15
	İşyeri Sayısı	337 bin	14
Şirket Sayısı	Toplam	240 bin	12,3
Tarım	Çiftçi Sayısı	302 bin	14
	Bitkisel üretim	21,8 milyon ton	17
	Büyükbaş Hayvan	2 milyon 219 bin	13
	Küçükbaş Hayvan	10 milyon 29 bin	18
	İşlenen Tarım Alanı	40 milyon dekar	17
İhracat	Toplam	22 milyar dolar	8,7
	İmalat	19,8 milyar dolar	8,2
	Tarım	1,5 milyar dolar	19
İthalat	Toplam	25 milyar dolar	6,7
İstihdam	İşçi	1 milyon 881 bin	10,8
	BAĞ-KUR	338 bin	13

OHAL ilan edilen 11 il; toplam kredilerde %9, mevduatlarda %5,2 ve takipteki kredilerde %17,6 paya sahiptir. Tekstil ve tekstil ürünleri sektörü kredilerinin yüzde 40'ı, metal ve işlenmiş maden sektörü kredilerinin %18,3'ü, ziraat ve balıkçılık sektörü kredilerinin %15,5'i ve toplam tüketici kredilerinin %10,4'ü deprem bölgesindeki illerde dağılım göstermektedir.

OHAL bölgesinde yer alan iller toplam ihracatın %8,7'sini gerçekleştirmektedir. 2022 yılında 19,76 milyar dolarlık bu ihracatın, 10,52 milyar dolar ile yarısından fazlası Gaziantep'te gerçekleşirken, Hatay 3,56, Adana 3 ve Kahramanmaraş 1,46 milyar dolar ihracat yapmıştır. Hububat, bakliyat, yağlı tohum ve mamulleri, çelik, tarım ürünleri, tekstil ve hammaddeleri, hazır giyim ürünleri öncü ihracat kalemleridir.

İhracat	Dolar	İhracat içindeki payı
Adana	\$3.116.961.446	1,23%
Adıyaman	\$97.263.046	0,04%
Diyarbakır	\$422.054.209	0,17%
Elazığ	\$366.888.460	1,67%
Gaziantep	\$11.196.595.597	4,41%
Hatay	\$4.067.430.231	1,60%

Kahramanmaraş	\$1.411.709.471	0,56%
Malatya	\$456.234.440	0,18%
Şanlıurfa	\$313.082.135	0,12%
Kilis	\$122.432.539	0,05%
Osmaniye	\$375.051.570	0,15%
11 il toplam	\$21.945.703.144	8,63%
Türkiye	\$254.171.899.466	100,00%

Mücbir sebep ve afet bölgesi ilan edilen 11 ilde 31.01.2023 tarihi itibarıyla kayıtlı esnaf ve sanatkar sayısı toplam 320.862, esnaf ve sanatkar işyeri sayısı ise 337.404'tür. Esnaf ve sanatkarın üyesi olduğu meslek odası sayısı ise 488'dir.

Bölgede 11 ilin merkezinde kurulu 11 esnaf ve sanatkarlar odaları birliği bulunmaktadır. Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK) tarafından aylık olarak yayınlanan Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Sicili istatistiklerine göre; 31.01.20223 tarihi itibarıyla sicile kayıtlı toplam 2.164.021 esnaf ve sanatkar, 2.366.308 işyeri ve 2.994 oda bulunmaktadır. Bu rakamlarla afet bölgesindeki rakamları karşılaştırdığımızda, ülkemizde kayıtlı toplam esnaf ve sanatkarın %14,82'si afet bölgesinde mesleki faaliyetlerini sürdürmektedir.

Bölgedeki işyerleri de Türkiye'deki toplam esnaf ve sanatkar işyerinin %14,25'ini oluşturmaktadır. TESK bünyesinde faaliyet sürdüren odaların %16,29'u ise bölgede kuruludur.

İl	Esnaf-Sanatkar Sayısı	İşyeri Sayısı	Oda Sayısı
Adana	57.094	59.700	78
Adıyaman	18.372	19.225	23
Diyarbakır	26.727	27.679	41
Elazığ	42.264	45.382	72
Gaziantep	46.556	49.474	70
Hatay	27.315	29.177	40
Kahramanmaraş	4.620	4.718	12
Kilis	21.493	22.759	38
Malatya	15.814	16.352	30
Osmaniye	43.558	45.073	59
Şanlıurfa	17.049	17.865	25
11 il Toplam	320.862	337.404	488
Türkiye	2.164.021	2.366.308	2.994

Şehir merkezlerinin büyük hasar aldığı iller olan Hatay, Adıyaman, Malatya ve Kahramanmaraş'ta esnafın büyük çoğunluğu özellikle cadde esnafı ekmek teknesini kaybetti.

TOBB tarafından Ticaret Bakanlığına bölgede toplam 199.728 üye olduğu bildirilmiştir.

Bölgede kurulu bulunan Ticaret ve Sanayi Odası sayısı 19, Ticaret Odası sayısı 6, Sanayi Odası sayısı 2 ve Ticaret Borsası sayısı ise 16'dır. Ülkedeki yapılanmayla kıyaslandığında bölgedeki

TOBB alt kuruluşları Türkiye'deki kuruluşların sırasıyla %10,21, %11,53, %16,66 ve %14,15'ini temsil etmektedir.

Bölgede Türkiye'deki toplam 353 OSB'nin 51'i bulunmakta olup, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı kredisiyle inşaatları tamamlanmış toplam 220 OSB'nin 40'ı burada bulunmaktadır. Bölgede üretime faal olarak devam eden 35 OSB bulunmaktadır. Bu 35 OSB'nin depremden sonra 12'sinde üretim tamamen durmuştur. 10 OSB tesisinde ise ağır hasar bulunmamakla birlikte göç eden iş gücü nedeniyle üretim kısıtlı kapasiteyle sürdürülmektedir.

Organize Sanayi Bölgeleri'ne dair veriler, OSB yetkilileri ve ilgili kentlerin Ticaret ve Sanayi Odaları temsilcileri ile yapılan görüşmelere istinaden hazırlanmıştır. Depremin açtığı yaralar taze olduğundan, bölgeden sağlıklı bilgi alabilmek çok mümkün değildir.

Organize Sanayi Bölgelerinde genel olarak üretim tesisleri ve altyapı yatırımları çok büyük hasar görmemiştir, ancak Adıyaman OSB ve Kahramanmaraş Türkoğlu OSB'de 10'a yakın yıkılan tesis olmuştur. Fay hattı üzerine kurulmuş Kahramanmaraş Türkoğlu OSB'nin yüzde 94'ü hasar almış olup her iki OSB'de de üretim şu an için yapılamamaktadır.

Düşük kapasitede çalıştığı söylenen OSB'lerde de üretim neredeyse durma noktasına gelmiştir. Hatay'da OSB'ler dağın yamacına kurulduğu için çok fazla etkilenmemiş ve %10 - %20 gibi bir yıkım oluşmuştur. Burada temel sorun işçilerin hayatını kaybetmesi veya ilden göç etmeleridir. Antakya OSB'de bulunan 75 fabrikadan 7'si çok düşük -toplam işçi sayısının yüzde 10 ile 25'i arasında- işçi ile faaliyet yürütebilmektedir.

Bu hasarlar göstermektedir ki OSB Kanunundaki gerekliliklere uygun olarak planlanan ve yapılandırılan OSB'lerde yıkım çok sınırlıyken, halihazırda üretim tesisi olan ve OSB Kanuna ek düzenlemelerle OSB ilan edilenlerde ise yıkım daha büyük olmuştur.

Organize Sanayi Bölgeleri çalışanları arasında da ciddi can kaybı sayıları olduğu ifade edilmektedir. Kahramanmaraş Türkoğlu OSB'de çalışan 1800 işçiden 35'inin depremde hayatlarını kaybettikleri tespit edilebilmiştir.

Bölgede depremden etkilenen OSB'lerde çalışan sayısı yaklaşık 500 bindir. Özellikle Hatay, Adıyaman ve Kahramanmaraş illerindeki OSB'lerde çalışan işçilerin kendileri hayatta kalabilseler dahi, ailelerinden kayıplar yaşamıştır.

OSB İLİ	TÜZEL ADI	HASAR DURUM	ÇALIŞMA DURUMU
Adıyaman	Adıyaman	35 Fabrika Kullanılamaz	Çalışmıyor
Adıyaman	Besni	Hasarlı	Düşük Kapasite
Adıyaman	Adıyaman Gölbaşı	Hasarlı	Çalışmıyor
Adıyaman	Adıyaman Kahta	Hasarsız	Düşük kapasite
Gaziantep	İslahiye	Hasarlı	Çalışmıyor
Gaziantep	Nizip	Hasarsız	Düşük Kapasite
Gaziantep	Gaziantep Oğuzeli	Hasarsız	Düşük Kapasite
Gaziantep	Gaziantep	Hasarsız	Düşük Kapasite
Hatay	Antakya	Az Hasarlı	Düşük Kapasite
Hatay	Hatay Erzin	Hasarsız	Çalışmıyor
Hatay	Hatay İskenderun II.	Hasarsız	Çalışmıyor
Hatay	İskenderun	Hasarsız	Çalışmıyor
Hatay	Hatay Payas	Hasarsız	Düşük Kapasite
Kahramanmaraş	Elbistan	Hasarsız	Çalışmıyor
Kahramanmaraş	Türkoğlu	10 fabrika yıkıldı	Çalışmıyor
Kahramanmaraş	Kahramanmaraş	Hasarlı	Çalışmıyor
Kahramanmaraş	Aksu	Hasarlı	Çalışmıyor
Kahramanmaraş	Erkenez	Hasarlı	Çalışmıyor
Kahramanmaraş	Türkoğlu-2	Hasarlı	Çalışmıyor
Malatya	Malatya II.	Hasarsız	Düşük kapasite
Malatya	Malatya Merkez I.	Hasarsız	Düşük kapasite

Ailelerinde kayıp yaşayan ya da evi zarar gören işçilerin işyerlerine dönme ihtimalleri çok düşük olup, evlerini kaybeden işçiler büyük oranda aileleri ile daha güvenli kentlere göç etmiş durumdadır.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı kredisiyle inşaatları tamamlanmış bulunan toplam 493 KSS'nin 73'ü deprem bölgesinde bulunmaktadır. Küçük sanayi sitelerinin büyük bir bölümü kullanılamaz hale gelmiştir. Başta Hatay olmak üzere, depremden birincil olarak etkilenen bölgelerde artık ayakta kalan tek bir KSS dahi olmadığını söylemek yanlış olmayacaktır. Oysa bölgede yeniden hayatın kurulması ve üretimin sağlanması için KSS'ler büyük önem taşımaktadır. Buradaki kuruluşlar büyük sanayi tesislerinin adeta alt kolu gibi görev yapmaktadır. Öte yandan bölgede görev yapacak iş makinelerinin işler halde olması için de KSS'ler kilit öneme sahiptir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı kredisiyle inşaatları tamamlanmış bulunan toplam 493 KSS'nin 73'ü deprem bölgesinde bulunmaktadır. Küçük sanayi sitelerinin büyük bir bölümü

kullanılmaz hale gelmiştir. Başta Hatay olmak üzere, depremden birincil olarak etkilenen bölgelerde artık ayakta kalan tek bir KSS dahi olmadığını söylemek yanlış olmayacaktır. Oysa bölgede yeniden hayatın kurulması ve üretimin sağlanması için KSS'ler büyük önem taşımaktadır. Buradaki kuruluşlar büyük sanayi tesislerinin adeta alt kolu gibi görev yapmaktadır. Öte yandan bölgede görev yapacak iş makinalarının işler halde olması için de KSS'ler kilit öneme sahiptir.

Türkiye'de endüstri bölgesi olarak ilan edilen 30 bölgenin 5'i bu bölgede yer almaktadır.

Endüstri Bölgesi	İl-İlçe	Tür	Büyüklik (Hektar)	İlan Tarihi Resmi Gazete	Sektör
Ceyhan Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi	Adana-Ceyhan	Endüstri Bölğ.	1.634,0	17/10/2007-26673	Petrokimya
EMBA Elektrik Üretim Anonim Şirketi Adana Özel Endüstri Bölgesi	Adana-Yumurtalık	Özel Endüstri Bölğ.	304,1	04/10/2019 - 30908	Elektrik Üretimi (Termik Santral)
İskenderun Demir ve Çelik Anonim Şirketi Hatay Özel Endüstri Bölgesi	Hatay-İskenderun Payas	Özel Endüstri Bölğ.	1.444,2	29/10/2021 - 31643 -	Demir Çelik
Petro Global Liman İşletmeciliği ve Depolama Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi Adana Endüstri Bölgesi	Adana-Ceyhan	Endüstri Bölğ.	32,5	13/05/2022 - 31834	Gübre Üretimi ve Petrol Depolama
BYPORT Petrol Ürünleri Terminal Hizmetleri Anonim Şirketi Hatay Özel Endüstri Bölgesi	Hatay - Erzin	Özel Endüstri Bölğ.	45,0	07/07/2022 - 32037	LPG Depolama Petrokimya

Türkiye'de toplam faal teknoloji geliştirme bölgesi 82, yapılaşması devam eden teknoloji bölgesi ise 15'tir. Bölgede ise 11 teknoloji geliştirme bölgesi faal iken 1 teknoloji geliştirme bölgesinin yapılaşma süreci devam etmektedir.

Türkiye'de kurulu bulunan toplam 18 serbest bölgeden 2'si Adana-Yumurtalık ve Gaziantep Serbest Bölgesi afet bölgesinde yer almaktadır. 2022 yılında Adana Yumurtalık Serbest Bölgesinde 2.478.488.000 Dolar ihracat yapılmış olup serbest bölgelerden yapılan toplam ihracatın %7,6'sını oluşturmaktadır. Gaziantep Serbest Bölgesinde ise ihracat 153.882.000 Dolar olup serbest bölgelerden yapılan toplam ihracatın %0,5'ini oluşturmaktadır.

Türkiye'de kurulu bulunan toplam 1257 Ar-Ge Merkezinin 54'ü bölgede yer almakta olup, bunlar Türkiye Ar-Ge Merkezlerinin %4,29'unu teşkil etmektedir.

Türkiye’de toplam 320 Tasarım Merkezi bulunmakta olup bunların %3,43’ü yani 11’i bölgede yer almaktadır.

Türkiye’nin dördüncü büyük limanı İskenderun Uluslararası Liman İşletmesi’nde, deprem esnasında konteynerlerin birçoğu şiddetli sarsıntı ile devrilip yan yattı veya kaydı. Deprem tetiklemesi sonucu çıkan yangın ise 7 gün boyunca sürdü. Havadan ve karadan yapılan müdahale ile yedinci günde yangın ancak söndürülebildi. Havadan yapılan müdahalede iktidarın hurda dediği THK uçakları da vardı.

İskenderun limanında çalışan bir gümrükçünün ifadesine dayandırılan bir iddiaya göre; Limak Holding’e ait LimakPort’ta çıkan ve yedi günde söndürülen yangının IMO’lu Madde Taşımacılığı denilen tehlikeli-yanıcı maddelerin olduğu konteynerin alt yapısı olmadan ve gerekli güvenlik önlemi alınmadan boşaltıldığı, söz konusu konteynerlerin hiçbir liman tarafından kabul edilmediğini ve Suriye ile Irak’a gönderilmek üzere geldiği ifade edildi.

Yangında, liman depolama sahasındaki 5 bin 400 konteynerden bin 730’unun içerisindeki yüklerle birlikte yandığı belirlendi.

Limanı işleten firmanın yetkilileri, limanda gemi tahliye ve yükleme operasyonlarının 3 ay içinde başlanmasının planlandığını açıkladılar. Ancak limanı kullanan firmalar, bu sürecin bir yıldan önce tamamlanamayacağını ifade ediyorlar.

İskenderun Limanı’nın devre dışı kalması nedeniyle buranın bütün elleçleme yükü Mersin Limanı’na kaydı. Mersin Limanı büyük kapasiteli bir liman olsa da İskenderun Limanı’nın yükü de Mersin’e kaydığından Mersin Limanı’nda da büyük bir yoğunluk ve aksaklıklar yaşanmaya başladığı belirtiliyor.

Depremde Etkilenen İllerin Bölgesel Teşvik Durumu aşağıdaki tabloda verilmiştir.

İ	Teşvik Durumu
Adıyaman	6
Diyarbakır	6
Şanlıurfa	6
Kahramanmaraş	5
Kilis	5
Osmaniye	5
Hatay	4
Malatya	4
Elazığ	4
Adana	3
Gaziantep	3

Nurdağı	4
İslahiye	5

Depremden En Çok Etkilenen İllerin (Birincil etkilenen iller) Bölgesel Teşvik Durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

	Bölge	KDV İstisnası	Gümrük Vergisi Muafiyeti	Vergi İndirimi	Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği 1551 TL	Yatırım Yeri Tahsisi	Faiz veya Kar Payı Desteği	Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği 1401 TL
Adıyaman	6	Var	Var	50 -OSB (55)	10 yıl- OSB (12 yıl)	Var	İç kredi- 7 puan/Döviz 2 puan	10 yıl
Kahramanmaraş	5	Var	Var	40- OSB(50)	7 yıl- OSB (10 yıl)	Var	İç kredi- 5 puan/Döviz 2 puan	Yok
Hatay	4	Var	Var	30- OSB(40)	6 yıl- OSB (7 yıl)	Var	İç kredi - 4 puan/ Döviz- 1 puan	Yok
İslahiye	5	Var	Var	40- OSB(50)	7 yıl- OSB (10 yıl)	Var	İç kredi- 5 puan/Döviz 2 puan	Yok
Nurdağı	4	Var	Var	30- OSB(40)	6 yıl- OSB(7 yıl)	Var	İç kredi - 4 puan/ Döviz- 1 puan	Yok

Bölgedeki ekonomik duruma dair tahmini veriler ise TÜRKONFED tarafından hazırlanan 10 Şubat 2023 tarihli bir raporla ortaya konuşmaya çalışılmıştır. Buna göre; “Marmara Depremi verilerinin kullanıldığı metodoloji ile Kahramanmaraş Depremi’ni 2021 yılı dolar verileriyle sınırsak 72.663 can kaybı, 84,1 milyar dolar mali hasar hesaplanmaktadır. Şu aşamada elimizde bulunan verilere göre 193 bin 399 kişi yaralanırken 72 bin 663 kişinin can kaybına uğrayacağı tahmin edilmiştir. Diğer yandan 2023 Kahramanmaraş Depremi’nin 70,75 milyar doları konut zararı, 10,4 milyar doları milli gelir kaybı ve 2,91 milyar doları işgünü kaybı olmak üzere toplamda 84,06 milyar dolar hasara neden olması beklenmektedir.

İllerin milli gelire katkılarındaki azalmaya paralel olarak afete maruz kalan 10 ilin ihracatının, ihracatı göğüsleyen liman altyapısının bozulmasının da etkisiyle, 15 milyar dolar düzeyinin altına düşebileceği tahmin edilebilir. 2023 yılı bütçe açığı 659,6 milyar TL olarak hedefleniyordu. Bloomberg ekonomi bölümü depreme ilişkin kamu harcamalarının GSYH’nin %5,5’ine eşdeğer olabileceğini tahmin etmektedir. Mevcut şartlar altında bütçe açığının en azından 1 trilyon TL’nin üzerine çıkması beklenebilir. 2023’te nominal milli gelirin 18 trilyon TL’yi aşması

beklendiğini düşündüğümüzde bütçe açığının milli gelire oranının %5,4'ün üzerinde gerçekleşmesi oldukça mümkündür."

Öte yandan uluslararası kuruluşların da depremin maliyetine dair çeşitli tahminleri bulunmaktadır. ABD merkezli JPMorgan, depremlerin Türkiye ekonomisine maliyetinin 25 milyar dolar olacağını, ABD merkezli yatırım bankası Morgan Stanley 38 milyar dolara ulaşabileceğini tahmin etmektedir.

Bölgede işyerleri de büyük zarar görmüş, ilk depremin gerçekleştiği saat itibarıyla çalışma saati olmadığından işyerlerinde can kaybı olmamıştır ancak gerek işletme sahipleri gerek çalışanlar depreme konutlarında ve uykuda yakalandıkları için can kayıpları çoktur.

Meslek kuruluşları başkanlarından hayatlarını kaybedenler olmuştur. Ancak tespitler henüz tamamlanmadığı için kaç esnaf ve sanatkar, kaç tacir ve sanayici ile yanlarında çalışanların kaçının hayatını kaybettiği henüz net rakamlarla ve resmi olarak açıklanmamıştır.

Hatay, Kahramanmaraş, Adıyaman illeri ile Gaziantep'in Nurdağı ve İslahiye ilçeleri adeta yok olmuştur. Bu nedenle birincil öncelik olarak bu bölgeler için çalışmalar yapılmalıdır.

Bölgedeki tüm illerde büyük bir yıkım vardır. Buradaki işletmeler ve sanayi kuruluşları da bu yok oluş ve yıkımdan payını almıştır. Yukarıda da belirttiğimiz üzere Hatay, Adıyaman, Kahramanmaraş, Gaziantep İslahiye ve Nurdağı'nda şehirle birlikte işletmeler de enkaz altında kalmıştır. Bölgede yeniden yapılandırmaya gidilmesi halinde iş makinalarının veya lastiklerinin tamir ihtiyacı doğsa bir tane bile işleyen oto servisi veya lastik tamircisi bulunamayacaktır, zira oto sanayileri de enkaz altında kalmıştır.

Bölgenin yeniden ayağa kaldırılabilmesi için en önemli hususlardan biri bölgede hayatı yeniden kurmaktır. Bölgeden göç eden nüfusun geri döndürülmesi ise öncelikli meselelerdendir. Bunun için de en temel ihtiyaç olan barınma, beslenme ve eğitimin sağlanması için tedbirlere öncelik verilmesi gerekmektedir. Bölgede hayatın yeniden kurulması için yeniden üretimi ve ekonomik hayatı tesis etmek gerekmektedir.

Tüm bu hususların aslında Komisyonumuzda değerlendirilmesi ve ilgili Bakanlık bürokratlarının komisyonumuza bilgi sunması hatta yerinde inceleme yapmak üzere komisyonumuzun bölgeye gitmesi gerekirken biz Ak Parti Grubunun seçime iki ay kala yine Anayasa'ya aykırı düzenlemeler de içeren, rant odaklı ve 2018 yılından bu yana uygulanan Parlatmentonun adeta onay makamı işlevine indirgendiği Cumhurbaşkanlığı Hükmet sistemi olarak

yasal adı konulan ancak uygulamada Tek Adam Rejiminin yarattığı yanlış, eksik ve niteliksiz yasamanın sonucunda yeniden gündeme getirilen düzenlemeleri görüşmek durumunda bırakıldık.

Teklif ile 10 ayrı kanunda düzenleme yapılmaktadır. Buna göre;

9/7/1982 tarihli ve 2690 sayılı Türkiye Atom Enerjisi Kurumunun Muafiyetleri ve Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun (1 madde); Diğer kamu kurumlarında müfettiş, denetçi ve kontrolör olarak görev yapanlar arasından Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumuna denetim ve inceleme faaliyetleri için en fazla 5 TENMAK denetçisi atanabilmesi sağlanıyor.

4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanunu (1 madde); Madencilikte ihtiyaç duyulan elektrik enerjisini karşılamak için “yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı lisanssız elektrik üretim tesisleri” de “altyapı tesisi” tanımı içine ekleniyor.

27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanunu (1 madde); Gümrük vergileri ile bunlara bağlı tahsil edilmiş gecikme faizinin veya gecikme zammının geri verilmesinde “gecikme faizi (aylık %2.5)” yerine “kanuni faiz oranı (yıllık %9)” uygulanacak.

12/4/2000 tarihli ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu (7 madde); Teklifte, m.5/2'deki sorunlu değişiklikle; imar planında sanayi alanı gözüken yerlerde OSB kurulmasını hızlandırmak ve Amasya-Taşova Çambükü gibi köylülerinin tarım alanlarına yakın yerlerde OSB kurulmasına karşı direnişini ve yürütmeyi durdurma kararlarını aşmak için düzenleme yapılıyor. Planı onaylayan idarenin görüşü ve imar planına esas jeolojik, jeoteknik etütlerin yapılması şartıyla, OSB alanı kesinleştirilecek ve Kurumların, meslek odalarının katılacağı ayrıntılı “OSB yer seçimi işlemi” artık yapılmayacak. Madde 5/son fıkrasıyla, OSB ilan edilecek alanlarda sorunlu bir düzenlemeyle, acele kamulaştırma yapılabilecek ve “yatırımların gecikmemesi” için OSB tarafından bu arazilerde hızla altyapı inşaatı ve tahsis yapılabilecek, ruhsat ve izin verilebilecek. Böylece, mahkemeye itiraz eden vatandaş, yargıdan olumlu kararlar dönse dahi arazisinde çoktan inşaatlar başlamış olacak, telafisi güç zararlar doğabilecek. Diğer maddelerde Yeşil OSB'nin kanuni tanımı yapılıyor ve Bakanlık, OSB'lerin yeşil OSB'ye dönüşüm projelerine öncelik verecek. OSB'lerdeki arsa satış usulleri değiştirilerek OSB arazisindeki parsel satışında üst limit uygulaması kaldırılıyor. Satış prensipleri müteşebbis heyet tarafından ve satış usulleri yönetmelikle belirlenecek, satış yönetim kurulu gerçekleştirecek. OSB'ler kamulaştırma ve alt yapı kaynağı sağlamak için, imar öncesinde ön tahsis yapabilecek. Böylece fiili durum hukukileştirilecek. OSB'ler, mülkiyetindeki parsellerde tesis inşa ederek yerli ve yabancı yatırımcılara “üretim

şartıyla” üst yapılı kiralama ya da satış yapabilecek. Fiilen uygulanmayan ve Bakanlıktan kredi kullanmamış ya da kredi borcunu ödemiş OSB’lerin yatırımcılara bedelsiz olarak tamamen veya kısmen yaptığı parsel tahsislerinin bedelinin Bakanlık bütçesinden karşılanması hükmü kaldırılıyor. OSB’de olup da OSB’lerin mülkiyetinde olmayan ve 1 yıl içinde yapı ruhsatı alınmamış ya da devredilmemiş boş sanayi parsellerini OSB bedel ödeyerek geri alabilecek.

20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkından Kanun (2 madde); Elektrikli şarj hizmeti veren firmalardan alınacak lisans bedelleri ve doğal gaz piyasasından alınan yıllık lisans bedelleri EPDK gelirleri arasına giriyor; elektrik ve doğal gaz piyasasındaki lisans bedelini ödeyecek mükellefler ile bu bedellerin takip ve tahsil usulü Kanunda açıkça sıralanarak Sayıştay’ın bu yılki denetim bulgularından biri karşılanıyor. EPDK, mahkemelerde her türlü yargı harcından muaf olacak ve teminat göstermeyecek.

18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu (3 madde); 3 ay önce getirilip komisyondan geri çekilen madde yeniden geliyor. EPDK, ihraç edilecek doğal gazın Türkiye üzerinden nakli sırasında, iletim tarifesini firmalar arasında artık eşit koşullarda değil, farklı fiyat, hüküm ve tarifeler üzerinden belirleyebilecek. Doğal gaz ithalatına serbestlik getiriliyor, ancak EPDK’nın ithalat kararı Enerji Bakanlığının onayına bağlanıyor. Sorunlu düzenlemeyle BOTAŞ’ın yeniden yapılandırılması ve alt şirketlere bölünmesi için Cumhurbaşkanı’na geniş yetki veriliyor. BOTAŞ’ın doğal gaz alım sözleşmelerine konu miktar veya kontratların devredilmesi de Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının iznine bırakılıyor.

10/5/2005 tarihli ve 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun (1 madde); Pompaj depolamalı HES’lerin yenilenebilir enerji destekleme mekanizmasından, yerli katkı fiyat desteğinden yararlanması sağlanıyor.

20/2/2008 tarihli ve 5737 sayılı Vakıflar Kanunu (2 madde); Vakıflar Genel Müdürlüğüne ve mazbut vakıflara ait taşınmazların uzun süreli kiralama hükümleri ile adi kira hükümleri ayrılıyor. Vakıf yoluyla kurulup başka tüzel kişilerin mülkiyetine geçen vakıf kültür varlıklarının mazbut vakfına devrolacağı hükmü genişliyor ve bu tüzel kişilerin listesine büyükşehir belediyesi, diğer kamu tüzel kişileri, KİT ve İDT’ler, devlet üniversiteleri ekleniyor.

14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu (4 madde); Rüzgâr, güneş enerjisine dayalı elektrik üretim tesisleriyle bütünlük kurulan “elektrik depolama tesisleri” de YEKDEM kapsamında yerli aksam kullanım desteğinden yararlanacak. Elektrik üretimi, iletim, dağıtım ve tüketim tesisi kurulumu için inceleme, tespit, proje onay ve kabul işlemleri yapan kamu

kurumları, bu alanlarda lisanslı tüzel kişi ve özel hukuk tüzel kişilerinin yaptığı işlemleri belli bir bedel karşılığında yapabilecek. Aralık 2021’de kurulan elektrikli şarj piyasasını düzenleyen EPDK, şarj ağı işletmecisinin lisansının bitirilmesi, iptali, piyasadan yasaklanması için şartlar belirleyecek. TEDAŞ’ın genel aydınlatmadaki tüketim miktarlarının gerçeği yansıtıp yansıtmadığıyla ilgili denetim giderleri Enerji Bakanlığı bütçesinden karşılanacak.

Komisyon görüşmelerinde teklif metnine 17 madde olarak eklenen düzenleme ile;

25/1/2006 tarihli ve 5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Hizmetlerine İlişkin Kanun (1 madde); Kanuna eklenen geçici madde ile olağanüstü hâl ilan edilen iller ile 15/2/2023 tarihinde genel hayata etkili afet bölgesi ilan edilen Elazığ’da bulunan il özel idareleri, belediyeler ile sanayi ve ticaret odalarının Kalkınma Ajanslarına ödeyeceği paylardan 2023 ve 2024 yıllarında muaf olmaları, bu şehirlerde il özel idareleri, belediyeler ile sanayi ve ticaret odalarının muaccel borçlarına ilişkin olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı ve/veya İller Bankasınca pay borcunun kesilmesine yönelik olarak yapılan işlemler ile genel hükümler çerçevesinde kalkınma ajansları tarafından başlatılan takiplerin durdurulması, 2025 yılı haziran ayı sonuna kadar muaccel borçlara faiz işletilmeyeceği, ilgili kanunlarda öngörülen zamanaşımı sürelerinin işlemeyeceği ve bu borçların tahsiline yönelik olarak bu tarihe kadar herhangi bir işlem yapılmayacağı, Kanunun yayımlandığı tarihten önce 2023 yılı için tahakkuk eden katkı payı borcunu ifa eden il özel idareleri, belediyeler ile sanayi ve ticaret odalarına, ödenen katkı payı faiz işletilmeksizin ya da yeniden değerlemeye tabi tutulmaksızın Kanunun yayımlandığı tarihten itibaren 30 gün içinde kalkınma ajansı tarafından iade edileceği yönünde düzenleme eklenmiştir.

Maddelere İlişkin Değerlendirmelerimiz

Madde 1- Maddeyle, Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumunda denetim ve inceleme faaliyetleri için en fazla beş TENMAK denetçisi pozisyonuna genel bütçe ve özel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin müfettiş, denetçi ve kontrolör kadro veya pozisyonlarında görev yapmış olanlardan atama yapılabilmesine imkân tanınması amacıyla istisnai bir düzenleme yapılmaktadır.

TENMAK ile ilgili 4 sayılı CBK’nın 687. Maddesine göre Kurumda çalışacak personel statüsü “sözleşmeli personel” statüsüdür. Yine, 687. Maddenin dördüncü fıkrası gereğince diğer kamu kurumlarından geçici görevle personel görevlendirilebilir. Ayrıca, maddenin 6. Fıkrasına göre de özel yarışma sınavı ile uzman, denetçi ve müfettiş istihdamına yönelik de kuruma olanak sağlanmıştır. Hal böyle iken, TENMAK’a yönelik bu istisnai düzenleme, “liyakat ve uzmanlaşma”

kriterlerinin ortadan kaldırılarak, Kurumda kadrolaşma olanağı taşıyan bir durum yaratmaktadır. Söz konusu düzenlemeye de ihtiyaç yoktur. 4 sayılı CBK'nın 687. Maddesindeki ana kriter olan kurumda sadece sözleşmeli personel istihdamına ilişkin ana kriteri ortadan kaldıran bu düzenlemenin eki niteliğinde geçici görevlendirme ile bir ihtiyaç varsa giderilebilecekken bu yöntemin seçilmesinin gerekçesine dair sorumuza tatmin edici bir yanıt verilememiştir. Öte yandan TENMAK'ta Denetim Hizmetleri kadrosuna dair sorumuza ise bir kişinin koordinatör olarak görev yaptığı yönünde verilen cevap da kurum yapılanmasındaki öngörüsüzlük ve niteliksizliği ortaya koymaktadır.

Madde 2- Kanunun “Tanımlar” maddesinde (m.3) geçen “altyapı tesisi” tanımına, madencilikte ihtiyaç duyulan elektrik enerjisi tüketimini karşılamak için “yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı lisanssız elektrik üretim tesisleri” de ekleniyor. Lisanssız elektrik üretim tesisleri, 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 14 üncü maddesinde “lisanssız yürütülebilecek faaliyetler” kapsamındadır ve lisans alma, şirket kurma zorunluluğu olmayan faaliyetler bu Kanunda sıralanmaktadır.

Madde 3- Yapılan değişiklikle, gümrük vergileri ile bunların ödenmelerine bağlı olarak tahsil edilmiş gecikme faizinin veya gecikme zammının geri verilmesinde, geri vermeye konu fazla tahsilatın yükümlüden kaynaklanması durumunda; geri verme başvurusunun yapıldığı tarihten, yükümlüden kaynaklanmaması durumunda ise, tahsilat tarihinden geri verme kararının tebliğ edildiği tarihe kadar geçen süre için geri verilecek tutar üzerinden “6183 sayılı Kanuna göre belirlenen tecil faizi” yerine “kanuni faiz” oranında hesaplanan faiz ile birlikte ödemenin yapılması öngörülmektedir. Tecil faiz oranı 21/07/2022 tarihinden itibaren yıllık %24 oranında uygulanmaktadır. Kanuni faiz oranı 1/1/2006 tarihinden itibaren yıllık %9 oranında uygulanmaktadır. Ayrıca; geri verme kararının tebliğ edildiği tarihten sonra idarece söz konusu kararın uygulanmaması hâlinde, geri verilecek tutar üzerinden hesaplanacak faiz için geçmesi gereken süre de üç aydan dört aya çıkarılmaktadır. Bu düzenleme ile mevcut düzenlemede yer alan hususlar ithalatçı aleyhine olacak şekilde değiştirilmektedir.

Komisyon görüşmelerinde sorduğumuz soruya cevaben 2022 yılında 712 milyon 374 bin 836 lira 44 kuruşun geri verilen ceza tutarı olduğu, tecil faizinin ise 112 milyon 595 bin 626 lira 45 kuruş olduğu bilgisi verilmiştir.

Madde 4- Değişiklikle 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun tanımlarla ilgili maddesine Yeşil OSB tanımı ekleniyor. Yeşil OSB taahhüdü, 6'lı Masa olarak adlandırılan Millet İttifakının Ortak Politikalar Mutabakat Metninde de yer almaktadır.

Madde 5- Yukarıda Anayasaya aykırılık hususundaki gerekçelerimizi kapsamlı olarak açıkladığımız 5'inci madde ile Kanunun OSB yer seçimi, kuruluş ve planlaması başlıklı 4 üncü maddesinde altı değişiklik yapılıyor. Kanuna yeni eklenen üçüncü fıkra (teklifte ikinci fıkra) sorunludur. İmar planında sanayi alanı gözüken yerlerde, planı onaylayan idarenin görüşü ve imar planına esas jeolojik, jeoteknik etütlerin yapılması şartıyla, OSB alanı kesinleştirilecek. Bu onaylar yeterli sayılırken, "OSB yer seçimi işlemi" yapılmayacak. OSB yer seçimi sürecinin devredışı bırakılması, farklı kamu kurumlarının kendi kanunlarına göre ve ilgili meslek odalarının yerinde yapacağı teknik tespitler olmaksızın, ilgili Komisyonların aşılması ve yerinde inceleme için ilgili kamu kurum kuruluşlarının OSB alanına giderek artık inceleme yapmaması demektir. Yerinde incelemede her Kurum kendi mevzuatı ve teknik kriterlerine göre bölge seçimi yapmaktadır. Teklifin ikinci fıkrasıyla Kanuna eklenen yeni üçüncü fıkra bu nedenle tamamen çıkarılmalıdır.

Teklifin ikinci fıkrasında geçen ve Kanuna yeni eklenen bu üçüncü fıkrayla "...OSB yer seçimi işlemi yapılmadan OSB alanı kesinleştirilir" hükmü, tarla ve mera alanlarına OSB yapılmasına yaklaşık 1 yıldır karşı çıkan Amasya-Taşova'daki Çambükü köyü sakinlerinin vb. çevreci eylemlerin de önüne geçme maksatlıdır. Bir yer imar planında sanayi alanı gözüktüğü takdirde hızla OSB alanı olarak kesinleştirilebilecektir. İmar planında bir tarım alanının hızlı kararla sanayi alanına dönüştürülmesi de bu süreci hızlandırabilecektir. Çambükü köy sakinleri Şubat 2023'te mera çevresine yapılacak OSB için idare mahkemesinden yürütmeyi durdurma kararı almıştır. Çevre ve yaşam hakkı, tarımsal üretim ve barınma hakkı ile sanayinin gelişimi ve OSB'lerin hızlı imarı birbirine alternatif görülemez. Kamu yararı ve yaşam hakkı, sanayinin gelişimi ile tarımsal üretim birbirine alternatif sayılamaz. Bu kriterlerin teknik detaylarının ve bir tarım arazisinin tarım dışı amaçla sanayiye açılmasının ya da tarım arazisine yakın alanda OSB kurulmasının çevresel şartlara, tarımsal üretime uygunluğu OSB yer seçimi işlemi sürecinde değerlendirilmelidir. Madde, bu süreci aşarak doğrudan OSB alanının kesinleştirilmesini hızlandıracak olup telafisi güç zararların doğmasına neden olabilecektir.

Ayrıca, Kanunun m.4/4 fıkrasındaki değişiklikle, OSB'lerdeki kamulaştırma hükümlerine cümle ekleniyor. Yönetmelikteki süre ve şartlar dâhilinde yatırım taahhüdünde bulunan parsel malikine, OSB tarafından kamulaştırma yapılmaksızın seçilen alanda yer verebilecek. Taahhüdünü yerine getirmeyenin taşınmazı ise kamulaştırılacak.

Kanunun altıncı fıkrasını değiştiren teklifin üçüncü fıkrasıyla; OSB yer seçimi kesinleştiğinde, Bakanlığın uygun görüşü alınarak, OSB kuruluşunda yer alabilecek şu kurum ve kuruluşlar sıralanıyor: OSB'nin olduğu alandaki büyükşehir, il, ilçe ve belde belediyesi, sanayi odası, yoksa ticaret ve sanayi odası veya ticaret odası, il özel idaresi veya yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığı, konuyla ilgili mesleki kuruluş ve teşekküllerin temsilcileri. Bu cümlede de kanun tekniği açısından sorun bulunmaktadır. Özellikle mesleki kuruluş ve teşekkül ibaresinin tam olarak neyi karşıladığı açık değildir, zira sanayi odası, ticaret ve sanayi odası aslında mesleki kuruluş ibaresinin kapsamındadır. Bu konuda da teknik bir düzenlemeye ihtiyaç bulunmaktadır.

Düzenleme ile ayrıca, OSB, mevcut Kanundaki gibi, kuruluşta yer alacak bu kurum, kuruluşların temsilcileri ve valinin imzaladığı kuruluş protokolü Bakanlıkça onaylandığında ve sicile kayıt yoluyla tüzel kişilik kazanacaktır.

Madde 6- Değişiklik maddesinde, Bakanlığın mevcut OSB'lerin Yeşil OSB kriterlerini sağlamaya, Yeşil OSB dönüşümlerine yönelik projelerin değerlendirilmesine öncelik vereceği düzenlenmektedir.

Madde 7- Kanunun "arsa satışları"yla ilgili 15 inci maddesinin birinci fıkrasında geçen "prensipler içerisinde" ibaresi "prensipler ve şeffaflık ilkesi çerçevesinde yönetmelikte belirlenen usul ve esaslara uygun şekilde" olarak değiştiriliyor. Böylece, OSB'deki arsa satışını yapmaya yetkili olan yönetim kurulu, müteşebbis heyetin belirleyeceği prensiplerle hareket etmeye devam edecek, ancak teklifle; bu satışta "şeffaflık" ilkesinin esas alınacağı ve satış usullerinin açıkça yönetmelikle belirleneceği Kanuna ekleniyor.

Bununla bağlantılı olarak, parsel birim maliyet hesabının nasıl yapılacağını açıklayan ikinci fıkra kaldırılıyor. Kaldırılan fıkra yaklaşık 6 yıl önce, Haziran 2017'de Kanuna eklenmişti. Şimdi bu düzenlemeden de vazgeçiliyor.

Kanundaki haliyle birim parsel maliyet hesabı şöyle yapılıyor:

- a) Altyapısı tamamlanmış, işletmeye geçmiş OSB'lerde parsel birim maliyeti, toplam yatırım tutarının yeniden değerlendirilme oranına göre güncellenmesi ve bunun toplam sanayi alanına bölünmesiyle hesaplanıyor.
- b) Altyapı yatırımı devam eden OSB'lerde ise yatırım tutarları ve diğer masraflar tahminen hesaplanmakta, kalan harcamalar için taahhütname alınmaktaydı.

Teklifle kaldırılan m. 15/2 fıkrası, OSB’lerde parsel birim maliyeti için altyapısı tamamlanmış/tamamlanmamış OSB ayrımı içermekte ve arsa satışında bu birim maliyete göre üst limit belirlemektedir. Ancak, Kanunun yürürlükte kaldığı 6 yılda, birim parsel maliyetinin sanayiciler arasındaki arsa devirlerinde sınır konmadığı için işlemediği ve OSB’deki parsel rayiç bedellerinin düşmediği kabul edilmiş; aksine parsel satışındaki üst limit uygulaması yüzünden OSB’lerdeki parsellerin krediye esas değerinin de düşük kaldığı görülmüştür. Teklifte, OSB’lerdeki arsa satışları, müteşebbis heyetin belirleyeceği prensipler ve şeffaflık içinde, yönetmelikteki usullere göre yönetim kurulu tarafından yapılacak.

Madde 8- Kanunun “arsa tahsisleri” başlıklı 18’inci maddesinde değişiklik yapılması öneriliyor.

Halen, OSB’lerdeki parseller imar uygulaması yapılmadan yatırımcılara tahsis edilemiyor. Teklifte, ön tahsis uygulaması getirilerek, imar uygulamasından önce yatırımcılara tahsis yapılmasına olanak sağlanıyor. Ön tahsis işleminin OSB’lerin kamulaştırma ve altyapı inşaatı için kaynak sağlamalarına yardımcı olacağı ifade ediliyor.

Ön tahsis ve tahsis işlemlerinin çıkarılacak yönetmelikle belirlenecek esaslara göre yapılacağı ifade ediliyor.

Maddenin gerekçesinde, çıkarılacak yönetmelikte, OSB içerisindeki tahsise uygun parsellerin kamuoyuna duyurularak, elektronik ortamda şeffaf bir süreçle tahsis edilmesinin sağlanacağı belirtiliyor.

Tahsislerde şeffaflık sağlayacak ana ilkeler, yönetmeliğe bırakılmadan bu teklifle kanunda da düzenlenebilirdi.

OSB’lere mülkiyetindeki parsellerde tesis inşa ederek yerli ve yabancı yatırımcılara “üretim şartıyla” üst yapılı kiralama ya da satma izni veriliyor.

Maddenin ikinci fıkrasıyla; OSB tüzel kişiliğine parsellerde üstyapı inşa edebilme veya belli katılımcılara parselleri kiralama/satma yetkisinin verilmesi sorunludur. Ön tahsis mekanizmasını hukukileştiren bu madde yoluyla OSB’deki girişimci ile OSB tüzel kişiliği (yönetimi) arasında gereksiz bir rekabet yaratma riski doğmaktadır. Kötü niyetli bir OSB yönetim veya denetleme kurulu, bu fıkrayı suiistimal ederek kendi yakınlarına ya da istediklerine kiralama/satma yoluna gidebilir.

Madde 9- Kanunun “tamamen veya kısmen bedelsiz parsel tahsisi”ni düzenleyen ek 3’üncü maddesinin bir fıkrası yürürlükten kaldırılıyor.

Yürürlükten kaldırılan fıkra, Bakanlıktan kredi kullanmamış ya da kredi borcunu ödemiş olan OSB’lere belli koşulları taşıyan yatırımcılara bedelsiz olarak tamamen veya kısmen parsel tahsis etmeleri halinde, bu parselin bedelinin Bakanlık bütçesinden karşılanmasını öngörüyordu.

Ancak yasada öngörülen bu düzenlemenin, bütçe olanaksızlıkları yüzünden (parasızlık) ikincil düzenlemelerde (Cumhurbaşkanlığı kararı, yönetmelik vb) yer verilmediği için şimdiye kadar hayata geçmediği ifade ediliyor. Uygulanmayan fıkranın yürürlükten kaldırılması amaçlanıyor. Bu gerekçe dahi Ak Parti iktidarlarında yasamanın niteliksizleştirilmesinin açık örneklerinden birini oluşturmaktadır.

Madde10- Kanuna eklenen geçici bir maddeyle OSB’lerin mülkiyetinde olmayan, OSB içerisindeki boş sanayi parsellerinin OSB tarafından geri alınmasının yolu açılıyor. Bu durumdaki parsellerin sahiplerine yapı ruhsatı almaları ya da başka bir yatırımcıya devretmeleri için bir yıllık süre tanınıyor. Bu süre içinde boş sanayi parselinin yeni yatırımcıya devredilmemesi ya da belirlenen süreler içerisinde yapı ruhsatı ve/veya işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmaması halinde, OSB, her yıl için yeniden değerlendirme oranını esas alarak güncelleyeceği tahsis bedelini ilgilinin banka hesabına yatırırta taşınmaz OSB adına tescil edilecek. OSB tarafından devredilmemiş taşınmazlar ise OSB adına kamulaştırılacaktır.

Bu düzenleme ile başta İzmir Kemalpaşa Ansızca, Kuyucak ve Yenmiş Köylülerinin tarım yaptığı topraklar da OSB olarak kamulaştırılması için düzenleme getirilmektedir. Oysa köylülerin bu konuda daha önce Mahkemeye başvurarak elde ettikleri kazanılmış hakları bulunmaktadır. Teklifin 5.maddesine benzer şekilde burada da kesinleşmiş mahkeme kararlarının arkasından dolanmak ve mevcut Kanun ve yargı kararlarıyla elde edilemeyen sonuçlara ulaşmak hedeflenmektedir.

Bu teklifle getirilmek istenen düzenlemelerle bir durum kanuna uymuyorsa, o durumu kanuna uygun hale getirmek yerine kanunu duruma uygun hale getirmek amaçlanmaktadır. Kanuna uymak istemeyenlerin, mahkeme kararlarını uygulamaktan kaçınanların, yasalar, kararlar bizim isteğimize uysun zihniyetinin yol açtığı sorunları henüz yaklaşık bir ay önce yaşanan depremlerde görüp de ders çıkarmayan aklın ürünü ve rant hedefli bu düzenlemelerle yeni yıkımlardan kaçınılamayacaktır. Bilimden, akıldan uzak bir biçimde tarım arazilerine yapılan binaların nasıl bir yıkıma uğradığı henüz bir ay kadar bir süre önce yaşanan depremlerde ortadayken bundan ders

çıkarmayan bir iktidarın elinde rant amaçlı olarak kullanılan yasa süreçleri, yasama faaliyeti de ne yazık ki bu yıkımlara hukuki zemin oluşturmakta ve adeta yıkıma alet edilmektedir.

Madde 11- 4628 Sayılı Kanun'un EPDK'nın gelirleri, mal ve varlıklarıyla ilgili m. 10/1, A bendi kısmen değişiyor. Kurumun “elektrik piyasası”ndan elde ettiği gelirlerine ek olarak “şarj hizmeti” piyasası gelirleri de ekleniyor. Ayrıca, EPDK'nın elektrik piyasasındaki yıllık lisans bedelini ödeyecek mükellefin lisans sahibi tüzel kişi; doğal gaz piyasasındaki yıllık lisans bedelini ödeyecek mükellefin ise sertifika ve lisans sahibi tüzel kişiler olduğu belirtiliyor. Elektrik ve doğal gaz piyasalarındaki lisans bedelleri, EPDK tarafından önceki yılın Aralık ayında ilan edilecek, bu bedellerin zamanında ödenmemesi halinde, EPDK'nın bildirim üzerine 6183 s. Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun çerçevesinde ilgili vergi dairelerince takip ve tahsil edilecek. Düzenleme, 2022 Eylül ayında yayımlanan 2021 yılı EPDK Sayıştay Denetim Raporunda üzerinde durduğumuz bir yasal boşluğun giderilmesi içindir. Denetim bulgusunda elektrik ve doğal gaz piyasasına ilişkin kurum gelirlerinin takip, tahsil usulünün kanunda düzenlenmemesi sonucunda gecikme tutarlarının nasıl hesaplanacağına belirsiz olduğu, gelir kalemlerinin takip ve tahsilinin 6183 s. Kanun kapsamında yapılabilmesi için yasaya ihtiyaç olduğu belirtilmiştir.

Bunun dışında, yıllık lisans bedellerinin hesaplanmasında uygulanan yöntem ve hesaplama farkları Sayıştay'ın 2019 tespitlerine de girmişti. EPDK, yıllık lisans bedellerinin tahsilinde TEİAŞ verilerini dikkate almadan hesaplama yaptığı için uyarılmıştır. Sayıştay, EPDK'ya elektrik üretim şirketlerinin yıllık lisans bedellerinin hesaplanması konusunda, TEİAŞ Yük Tevzi Bilgi Sistemine (YTBS) girilen brüt verileri dikkate alması gerektiğini vurgulamıştır. Yapılan incelemelerde üretim, tedarik ve dağıtım lisansı sahibi şirketlerin yıllık lisans bedellerini beyana esas şekilde EPDK'ya bildirdiği, EPDK'nın da beyan edilen değerleri esas alarak yıllık lisans bedellerini tahsil ettiği ve TEİAŞ verilerinin ciddiye alınmadığı tespit edilmiştir. Daha ilginç, 21 elektrik dağıtım şirketinden sadece 6 dağıtım şirketinin internet sitesinde yayımlanan elektrik enerji miktarı, EPDK'ya bildirilen miktarla aynı olduğu ortaya çıkmıştır. Diğer 15 elektrik dağıtım şirketinin internet sitesinde yayımlanan değerler ise, yıllık lisans bedeli için bildirilen beyan değerlerinden farklı çıkmıştır. Ayrıca, 21 dağıtım şirketinin internet sitelerinde yayımlanan elektrik enerjisi miktarları, farklı menüler altında standart olmayan bir şekilde yayımlanmıştır.

Madde 12- 4628 sayılı Kanun'un EPDK'ya uygulanmayacak hükümleri düzenleyen 16. maddesinin son cümlesi değiştiriliyor. Mevcut durumda EPDK'nın açtığı davalarda teminat aranmamaktadır. Teklif, bu durumu genişletmekte ve EPDK'nın, taraf olduğu yani EPDK

tarafından açılan veya EPDK aleyhine açılan dava ve takipler, ihtiyati tedbir- ihtiyati haciz taleplerinde; her türlü yargı harcından muaf olacak ve teminat gösterme zorunluluğu olmayacaktır.

Madde 13-, Kanununun m. 11/1 fıkrasında ikinci bent kısmen değiştiriliyor. EPDK, ihraç edilecek doğal gazın Türkiye üzerinden nakli sırasında, iletim tarifesini firmalar arasında artık eşit koşullarda değil, farklı fiyat, hüküm ve tarifeler üzerinden belirleyebilecek. Mevcut Kanuna göre EPDK tarafından hazırlanan doğal gaz iletim tarifesinin içeriği şöyledir: EPDK, “üretilen, ithal veya ihraç edilen” doğal gazın nakli için iletim şebekesinden yararlanan eşit durumdaki tüm kullanıcılar arasında fark gözetmeksizin fiyat, tarife ve koşulları belirliyor. Teklifte, doğal gaz üretim, ithalat ve ihracatı için firmalar arasında belirlenen eşit fiyat ve tarifeler arasından sadece “ihracat” kelimesi çıkarılıyor. Böylece doğal gaz ihracındaki nakiller için belirlenen tarifelerde, fiyat ve koşullarda BOTAŞ ya da şirketler arasında farklılaştırmaya gidilebileceği kuralı getiriliyor. Doğal gaz ihracında, iletim tarifelerinin yurtiçi iletim tarifelerinin uymak zorunda olduğu sınırlara tabi olmaması amaçlanıyor. Düzenleme gaz ihracatçısı firmanın iletim giderini düşürebilecek, gazı ihraç edecek firmaların Türkiye içindeki iletim hattını daha ucuza kullanmasına yarayacaktır. Bu ihracatı sadece BOTAŞ yapacaksa madde anlamlı olmakla birlikte, bunun arka planında başka şirketler de varsa rekabete aykırılık tartışması doğurabilecek bir düzenlemedir.

Madde, 2022 Aralık ayında, Sanayi Komisyonunda geceyarısı son dakikada eklenen 400 milyar TL’lik borçlanma limit artışı maddesiyle birlikte getirilmişti ancak EPDK Başkanının salondan erken ayrılması nedeniyle izahı alınamadığı için geri çekilmişti. 3 ayın ardından enerji torbası maddeleri içine yeniden eklenmiştir. Madde ayrıca, AB’nin muhtemel bir 30 milyar metreküplük doğal gaz açığının TANAP üzerinden Azeri-Türkmen gazı ile karşılanmasına ve Türkiye’de doğal gaz ihracat naklinde tarifelerin daha ucuzlatılmasına dönük planın parçası olabilir. Ayrıca, EPDK mevcut Kanunda, Bakanlık görüşünü almak zorunda olmadan, transit doğal gaz iletimini teşvik etmek amacıyla, transit iletim tarifelerini yurt içi iletim tarifelerinden farklı usul ve esaslara göre tespit etme yetkisine sahip iken; teklifle, transit iletim tarifesi ve ihracat iletimi tarifelerini artık Bakanlık görüşünü alarak yurtiçi tarifelerden farklı kurullarla tespit edecek.

Madde 14- Kanuna eklenen yeni bir maddeyle (ek madde 3) doğal gaz ithalatına, hem BOTAŞ hem de özel sektör şirketleri açısından serbestlik getiriliyor. Ancak, enerji piyasasını iktidardan bağımsız bir şekilde düzenlemesi gereken EPDK’nın, ithalat izini vermesi Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının onayına bağlanıyor. Şimdiye kadar, Kurul, BOTAŞ’ın sözleşmesi bulunan ülkeler dışındaki ülkelere doğal gaz ithalatına Bakanlığın onayı aranmadan izin verebilme yetkisine sahip bulunuyordu.

Kurul, doğal gaz ithalatına Bakanlığın onayını alarak ithalat yapılacak ülkeyle BOTAŞ'ın doğal gaz ithalat sözleşmesi bulunup bulunmadığına, piyasada rekabet ortamının oluşturulması, sözleşmelerden doğan yükümlülükleri ve ihracat bağlantılarını dikkate alarak ithalata izin verecek.

Maddenin gerekçesinde düzenlemeyle, yerli ve yabancı ticaret şirketlerinin güven duyacağı, rekabetçi bir piyasa yapısı oluşturulmasının hedeflendiği ifade edilmekte ise de özerk ve bağımsız bir kurum olarak yapılandırılan EPDK'nın ithalat izni için Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının onayını almak zorunda olması özerkliğini de zedeleyeceğinden piyasada rekabet ortamının oluşmasını bozan bir etki oluşturacaktır.

BOTAŞ'ın varlık Fonuna devriyle başlayan zararı aslında tesadüf değil çünkü BOTAŞ Varlık Fonuna devredildiği gün her ne kadar iktidar tarafından aksi idda edilse de Sayıştay ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Denetiminden çıktı.

Yaptığı sözleşmelere ticari sır denilerek bilgi verilmediği gibi, spot piyasadan enerji ihtiyacını karşılamak üzere doğalgaz alımlarına karşı çıktığımız halde yapılan ısrarın sonucunda da hem pahalıya doğalgaz alımları yapıldığı gibi hem de enerji sorunu çözülemedi ve halkın parasına dair ne Sayıştay'a ne Meclise hesap verildi.

Teklifle getirilen düzenlemelerle artık BOTAŞ tamamen bir kara deliğe dönüşecek.

Düzenlemeyle doğal gaz ithalatına, hem BOTAŞ hem de özel sektör şirketleri açısından serbestlik getiriliyor. Yani sektöre kim oldukları hepimizin malumu olan özel sektör şirketleri de dahil ediliyor.

Bağımsız ve özerk bir kurum olduğu iddia edilen bir kurumun Bakanlıktan izin aldığı bir düzenlemede güvenden ve rekabetçi piyasa yapısından söz edilemez.

Bu düzenleme ile EPDK'nın ithalat izni için Enerji Bakanlığının onayını almak zorunda olması piyasada rekabet ortamının oluşmasını bozan bir etki oluşturabilir.

Bu arada sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ve spot boru gazı ve sıkıştırılmış doğal gaz (CNG) ithalatında bu maddeyle getirilen kurallar uygulanmayacak. Spot boru gazı ithalat miktarı, süresi uygulama yöntemi de Bakanlığın görüşü alınarak EPDK tarafından belirlenecek.

Madde 15- Türkiye AB'ye aday ülke olarak 1990 yılından itibaren önce elektrik sonra petrol sektöründe serbestleşmeye başladı. Bu çalışmalar sırasında önce Elektrik Piyasası Kanunu, 2001

yılında da Doğal Gaz Piyasası Kanunu çıkarıldı. Enerji Piyasasını siyasi iktidarların etkilerinden uzak bir şekilde düzenleyip denetleyebilmesi için de EPDK kuruldu. Mart 2001’de yürürlüğe giren Doğal Gaz Piyasası Kanununun en önemli düzenlemelerinden biri doğal gaz ithalatıydı. Doğal gaz ithalatı bu teklifle hükümlerinin tamamına yakını yürürlükten kaldırılan geçici 2’nci maddeyle düzenleniyordu. Bu geçici maddeye göre BOTAS 2009 yılına kadar mevcut doğal gaz alım sözleşmelerini diğer ithalatçı firmalara devredecekti. BOTAS, ithalattaki payı yüzde 20’ye düşünceye kadar yeni gaz alım satım sözleşmesi yapamayacaktı. Mevcut gaz alım satım sözleşmesi olan ülkelerle de yeni gaz alım anlaşmaları yapamayacaktı. 2009 yılına kadar da BOTAS mevcut gaz alım sözleşmelerini ihale yoluyla ithalat lisansı olan özel şirketlere devredecekti. Yasanın bu hükmüne rağmen BOTAS çok düşük bir miktarda kontratı devredebildi. BOTAS’ın payının yüzde 20’ye düşürülmesi mümkün olmadı, en fazla yüzde 80’e kadar indi. Son yıllarda ise yüzde 90’ın üzerinde seyrediyor. 2009 yılına kadar uygulanmayan bu madde tamamen ortadan kaldırılıyor.

Şimdiye kadar doğal gaz ithalatı EPDK’nın düzenlemelerine göre yapılıyordu. Bu teklifle ithalat için Enerji Bakanlığı tarafından onaylanması koşulu getiriliyor. Bağımsız bir kurul olan EPDK’nın yetkisinin bir kısmı Enerji Bakanlığına devrediliyor. Dolayısıyla EPDK’nın bağımsızlığı da önemli ölçüde zedeleniyor.

Ayrıca mevcut doğal gaz alım anlaşmaları olan ülkelerden -ki bunlar boru gazı alınan ülkeler, LNG ve CNG alınmasında sınırlama bulunmuyor- Rusya, İran, Azerbaycan, gibi ülkelerle BOTAS’ın yeni doğal gaz anlaşmaları yapabilmesine olanak tanınıyor.

BOTAS’ın mevcut bütünleşik dikey yapısında şu tür faaliyetler yer alıyor:

1. Ticari faaliyetler: (Gaz ithal edip iç piyasada satması ihraç etmesi vb)
2. İletim faaliyeti (ham petrol ve doğal gaz)
3. Depolama (Tuz Gölü ve Silivri yer altı depoları)
4. LNG terminalleri

Bu faaliyetlerin ayrıştırılarak yatay bir bütünleşik yapı şeklinde yeniden yapılandırılmada bu faaliyetlerin her biri için ayrı bir şirket kurulabileceği tahmin ediliyor.

Ancak konuya dair sorumuza iletim ve ticaret ana eksenli ikiye bölünme yapılacağı yönünde cevap verildi.

Enerji piyasasının serbestleştirilmesine yönelik olarak çıkarılan 4646 sayılı Doğal gaz Piyasası Kanununun geçici 2’nci maddesi, piyasanın serbestleştirilip rekabete açılması açısından kritik bir madde olan ancak yasanın çıktığı 2001 yılından bu yana uygulanmayan geçici 2’nci maddesi tümüyle değiştiriliyor.

Maddenin mevcut halinde, BOTASŞ'ın çeşitli ülkelerle yapılmış sahip olduğu doğal gaz alım kontratlarını, alım taahhüdünde bulunduğu gaz miktarının her yıl yüzde 10'undan az olmamak üzere, ithalatını ulusal tüketimin yüzde 20'sine düşürünceye devretmesi öngörülmüyordu. Ayrıca, diğer ithalatçı şirketlerin, BOTASŞ'ın doğal gaz alım kontratı bulunan ülkelerle, bu kontratlar sona erinceye kadar gaz almaları yasaklanıyordu.

Maddeyle ayrıca, BOTASŞ'ın tüzel kişiliğinin 2009 yılına kadar devam edeceği, bu tarihe kadar yatay bütünleşmiş tüzel kişiliğe uygun (farklı faaliyet alanları farklı şirketler kurulması) yeniden yapılandırılması gerekiyordu.

Kısaca maddede öngörülen hiçbir düzenleme gerçekleştirilmedi.

Teklifle getirilen yeni geçici 2'nci madde ise 2009 yılına kadar yapılamayan BOTASŞ'ın yeniden yapılandırılmasını düzenliyor.

Buna göre BOTASŞ'ın, yürüttüğü faaliyetler ayrıştırılarak yatay bütünleşmiş tüzel kişi şeklinde yeniden yapılandırılınca kadar BOTASŞ'ın dikey bütünleşmiş tüzel kişiliği devam edecek.

BOTASŞ'ın faaliyetlerinin ayrıştırılması ve yeniden yapılandırılması amacıyla kurulacak şirketlerin işletme konusu, ticaret unvanı, sermayesi ve ortaklık yapısı ve bu kapsamda gerçekleştirilecek devir ve benzeri işlemlere ilişkin konuların Cumhurbaşkanı Kararı ile düzenlenmesi öngörülmüyor.

BOTASŞ'ın doğal gaz alım sözleşmelerine konu miktar veya kontratların devredilmesi de Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının iznine bırakılıyor. Ayrıca BOTASŞ'ın kontrat devirlerini tamamlayınca kadar kanundaki piyasa payı sınırlamalarına tabi tutulmaması öngörülmüyor.

Teklifte, BOTASŞ'ın faaliyetlerinin ayrıştırılması amacıyla kurulacak şirketlerin işletme konusu, ticaret unvanı, sermayesi ve ortaklık yapısı ve bu kapsamda gerçekleştirilecek devir ve başka işlemlere ilişkin esasların cumhurbaşkanı kararıyla düzenlenmesi öngörülmüyor.

Ortaklık yapısının herhangi bir pay sınırlaması getirilmeden Cumhurbaşkanı kararına bırakılması doğru olmayabilir. Yasayla en azından çoğunluk payının kamuda kalacağı bir ortaklık yapısının oluşturulması gerektiği belirtilmeliydi.

BOTAŞ varlık fonuna devredilmeden önce kar eden bir şirketti. Varlık Fonuna geçtiğinden beri sürekli zarar eden bir şirket halini aldı. Varlık Fonunun başında kim var? Cumhurbaşkanı... Sistematik bir biçimde yanlış politikalarla her gün zarar ettirilen BOTAŞ'ı küçük parçalara bölüp özelleştirmek için Cumhurbaşkanı yetki veriliyor. Bu düzenlemeyle seçime yaklaşık 2 aylık bir zaman kala yani gider ayak "Tek adam her şeye karar versin" deniyor.

Madde 16- Pompaj depolamalı HES'lerde, elektrik üretimi için gereken su, günün elektriğın ucuz olan saatlerinde pompalanarak gölette depolanmakta, elektrik ücretlerinin tavan yaptığı saatlerde rezervuarda biriktirilen su kullanılarak elektrik üretimi yapılmaktadır. Özetle, elektriğın ucuz olduğu saatte suyu rezervuarda depolamak amacıyla pompalamak için harcanan enerji maliyeti düşürülmekte, elektriğın pahalı olduğu saatlerde üretim yapılarak birim elektrik daha yüksek fiyata satılmakta ve kar oranı artırılmaktadır. Değışiklikle birlikte getirilen teşvikler, kar oranını daha da artıracaktır. Değışiklikle pompaj depolamalı HES, YEKDEM ve yerli katkı fiyat desteğinden yararlandırılmak istenilmektedir. Yüksek yatırım maliyeti gerektiren, pompaj depolamalı HES'ler kamusal destek sunulmazsa yaygınlaşması zor görünmektedir. Bu nedenle, yatırım maliyetlerinin kamu üzerinde mali yük oluşturma riski bulunmaktadır. Özetle, yatırım riski kamuya yüklenirken, YEKDEM yerli katkı fiyat desteğı ile birlikte ayrıca kar oranları da artırılacak. Bu uygulama, elektrik fiyatlarının artmasına neden olacaktır. Çünkü su basarken oluşacak maliyeti de faturalara yansıtılacaktır. Yaygınlaşması ile enerjinin birim maliyeti yükselmiş olacak, tüketicin enerjiye erişimi kısıtlanacaktır. Diğer yandan aynı usulle çalışmayan nehir tipi HES'le aynı fiyattan faydalandırılması çelişkilidir. Bu süreç işlerken, dereden alındığı andan depolanan suyun tekrar dere yatağına bırakıldığı ana kadar olan süre artacak, bu durum dere yataklarındaki kuraklıkları artıracaktır.

Madde 17- Teklife görüşmeler sırasında eklenen düzenleme ile 11 ilde kalkınma ajansına aktarılabacak paylar geçici olarak alınmayacak ve alınanlar da iade edilecektir. Ajansların merkezi hükümetten aldıkları paylar ise ajanslara aktarılmaya devam edecektir. Ajansların deprem bölgesinde bu depremden önce programına aldığı ve finanse edeceği projeler için ek kaynak ihtiyacı doğması muhtemeldir. Bunun için de merkezi bütçeden kaynak aktarımı yapılması gerekecektir.

Madde 18- Vakıflar Genel Müdürlüğüne ve mazbut vakıflara ait taşınmazların uzun süreli kiralama hükümleri ile adi kira hükümlerinin ayrılması ve farklı model kiralama yöntemleri ile ilgili olarak karışıklığa neden olunmasının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca tarımsal faaliyet amaçlı kullanım kavramı eklenerek uygulamada mevcut durumun mevzuat olarak düzenlenmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca düzenleme ile Vakıflar Genel Müdürlüğüne ve mazbut vakıflara ait

taşınmazların kira sözleşmelerinin devrinde Genel Müdürlüğün izni ve rayiç bedel şartı getirilmektedir.

Madde 19- “Vakıf yoluyla meydana gelip de her ne suretle olursa olsun Hazine, belediye, özel idarelerin veya köy tüzel kişiliğinin mülkiyetine geçmiş vakıf kültür varlıkları mazbut vakfına devrolunur.” hükmü genişletilerek sayılan kurumların yanına; büyükşehir belediyesi, diğer kamu tüzel kişileri, kamu iktisadi teşebbüsleri (kamu iktisadi kuruluşu, iktisadi devlet teşekkülü ve bunlara bağlı müesseseler) ile devlet üniversiteleri de eklenmektedir.

Ayrıca maddeye eklenen fıkralarla; doğrudan vakfedilen kültür varlıkları, vakıf bütçesinden inşa edilen, onarılan veya ilaveler yapılmak suretiyle katkı sağlanan kültür varlıkları, vakfın mukaatalı veya icareteynli taşınmazları dahil arsa, arazi temini suretiyle katkı sağladığı kültür varlıkları yok olmuş olsa dahi vakıf yoluyla meydana gelmiş sayılması ve

Devrin, Genel Müdürlüğün talebi üzerine Tapu Müdürlüğünce malikin muvafakati aranmaksızın yapılması öngörülmektedir.

Vakıf yoluyla meydana gelip de her ne suretle olursa olsun başka tüzel kişilerin mülkiyetine geçmiş vakıf kültür varlıklarının mazbut vakfına devrolunacağına ilişkin hükmün kapsamı genişletilmektedir. Bu düzenleme kapsamına büyükşehir belediyeleri de dahil edilmektedir. Bu amaçla İstanbul Büyükşehir Belediyemizle yaptığımız görüşme neticesinde, İBB’ye ait olan Gezi Parkı, Galata Kulesi ve Hidiv Kasrı gibi önemli yapıları İBB’den almak üzere uyguladıkları maddede düzenleme yapılmaktadır. Bu düzenlemeye ihtiyaç duymalarının sebebi İBB’nin söz konusu maddede Büyükşehir Belediyeleri açıkça belirtilmediği için açtığı ve bu gerekçeyle kazandığı davalar neticesinde İBB’ye iade edilmesi gereken bu gayrimenkulleri iade etmemek için yasal zemin oluşturulmaya çalışılmaktadır.

Madde 20- Lisanssız elektrik üretimi sağlayanlara sağlanan yerli katkı fiyatı desteğinin, rüzgâr ve/veya güneş enerjisine dayalı elektrik üretim tesisleri ile bütünlük olarak kurulan elektrik depolama tesislerine sağlanması düzenleniyor. Bu tesislerde üretilerek iletim veya dağıtım sistemine verilen elektrik enerjisi YEKDEM’den faydalanacak.

Madde 21- Elektrik üretim, iletim, dağıtım ve tüketim tesislerinin kurulması ve işletilmesi için gerekli yükümlülükleri ile ilgili olarak inceleme, tespit, raporlama, proje onay ve kabul işlemlerini yerine getiren kamu kurum ve kuruluşları, lisans sahibi tüzel kişiler ile özel hukuk tüzel kişilerinin yürüttükleri iş ve işlemleri bedeli mukabilinde yapabilmeleri ile bu bedellerin kamu

kurumları açısından kendileri tarafından, dağıtım lisansı sahibi tüzel kişilikler için EPDK tarafından ve özel hukuk tüzel kişileri için Bakanlık tarafından belirlenmesine ilişkin kanuni yetki düzenlenmektedir. Mevcut kanunun ek 1. Maddesinde bu kurumların ve tüzel kişiliklerin hak ve yükümlülüklerinin yönetmelikle düzenleneceği öngörülmüşse de bedellerin tespiti ve tahsilatı açısından Anayasa'nın 73. Maddesinin üçüncü fıkrasındaki kanunilik ilkesini zedelemesi nedeniyle bedel tespitinin kanunla düzenlenmesi ihtiyacını gidermeye yönelik bir tamamlayıcı düzenlemedir.

Madde 22- 6446 sayılı Kanun'un şarj hizmetini düzenleyen ek 5. maddesinde değişiklik yapılıyor. Buna göre EPDK, şarj ağı işletmeci lisansının sona erdirilmesi ve iptali için özel şartlar belirleyebilecek.

- Şarj ağı işletmeci lisansı iptal edilen tüzel kişi,
- bu tüzel kişilikte %10 veya daha fazla paya sahip ortaklar,
- (iptalden önceki bir yıl içerisinde görevden ayrılmış olanlar dahil) yönetim kurulu başkan ve üyeleri.

lisans iptalinden itibaren 3 yıl süreyle şarj ağı işletmeci lisansı alamayacak, lisans başvurusunda bulunamayacak, lisans başvurusu yapan tüzel kişiliklerde doğrudan veya dolaylı pay sahibi olamayacak, yönetim kurullarında görev alamayacak.

Madde 23- Dağıtım şirketleri tarafından yapılan genel aydınlatmaya ilişkin tüketim miktarı ve bedellerinin gerçek durumu gösterip göstermediğine ilişkin TEDAŞ tarafından saha ve ofiste yürütülen denetim faaliyetlerinden kaynaklı yüksek gerilim tazminatı, arazi tazminatı, harcırah, fazla mesai ücretleri gibi personel giderleri ile konaklama, ulaşım vb. masraflar oluşmaktadır. Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin söz konusu madde kapsamındaki denetim faaliyetine ilişkin masrafları karşılayacak ekstra bir gelirin olmaması nedeniyle 6446 sayılı Kanunun 15 inci maddesindeki "Yetki devri yapılması halinde kendisine yetki devredilen veya birlikte yapılacak kurum veya kuruluşun denetim işlemleri için yapacağı her türlü masraf Bakanlık bütçesine konulan ödenekten karşılanır." hükmüne paralel olarak yapılan bu düzenlemeyle TEDAŞ'ın madde kapsamındaki denetim faaliyetlerine ilişkin tüm masraflarının Bakanlık bütçesine konulacak ödenekten karşılanması amaçlanmaktadır.

Madde 24- Yürürlük

Madde 25-Yürütme

Maddelere İlişkin Önergelerimiz

Teklifte gözden geçirilmesini talep ettiğimiz düzenlemelere ilişkin önergelerimiz komisyonda dile getirilmiş ancak yeterli tartışma yapılmaksızın reddedilmiştir. Genel Kurulda değerlendirilmesi amacıyla aşağıda sunulmaktadır;

Madde 5 - 5'inci maddenin birinci fıkrasının "4562 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş, altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, sekizinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır." şeklinde değiştirilmesi; çerçeve 5 inci maddeyle 4562 sayılı Kanunun 4 üncü maddesine ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere eklenmesi öngörülen fıkranın ve mevcut onördüncü fıkrasından sonra gelmek üzere eklenmesi öngörülen fıkranın teklif metninden çıkartılması; altıncı fıkrasında değişiklik öngören "konuyla ilgili mesleki kuruluş ve teşekküllerin temsilcileri Bakanlık uygun görüşüne istinaden OSB kuruluşunda yer alabilir." ibaresinin, "faaliyet konusu üyelerini veya ortaklarını işyeri sahibi veya yatırım yapmak olan dernek, birlik veya kooperatifler OSB kuruluşunda yer alabilir." şeklinde değiştirilmesi yönündeki önerimiz vardır.

Teklifin ikinci fıkrasıyla, imar planlarında sanayi olan yerlerde, OSB yer seçimi işlemi yapılmadan OSB alanının kesinleştirilmesi, kamu kurum ve kuruluşlarının teknik ve mevzuat yönünden yürütmesi gerekli işlemlerin yok sayılması anlamına gelecek ve bölge sakinlerinin haklı tepkilerini çeken yargı aşamasındaki birçok alanda telafisi güç zararlar doğurabilecektir. Ayrıca, 4562 sayılı Kanunun m. 4/14 fıkrasından sonra gelmek üzere eklenmesi öngörülen yeni fıkrayla, sınırları kesinleştirilen OSB alanlarında acele kamulaştırılmaya başvurulması, Kamulaştırma Kanununun 27 nci maddesinde sıralanan acele kamulaştırma ilkelerine ve kamulaştırmanın özüne aykırı olup, buralarda hızla başlanacak inşaat ve izin süreçleri, yargı aşamasından olumlu sonuç elde eden taşınmaz sahiplerinin mülkiyet haklarının telafisi imkansız biçimde ihlali sonucuna yol açabilecektir.

OSB Yer Seçimi İşlemi'nin Kaldırılması Anayasa'nın 44., 45., 56. ve 169. Maddelerine aykırıdır.

Teklif yer seçimi sürecini aşarak, Anayasa'nın çevrenin (ormanların, meraların, vs ...) korunmasına ilişkin hükümlerini göz ardı ederek, doğrudan OSB alanının kesinleştirilmesini hızlandıracak olup, flora ve faunada telafisi güç zararların doğmasına neden olacaktır.

Teklif düzenlemesi, bu itibarla Anayasa'nın, devlete "toprağın verimli olarak işletilmesini korumak ve geliştirmek" görevini yükleyen 44. maddesine, "tarım arazileri ile çayır ve mer'aların amaç dışı kullanılmasını ve tahribini önlemek" ödevini yükleyen 45. maddesine, "sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkını" öngören 56. maddesine ve "ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koyma ve tedbirleri alma görevini yükleyen 169. maddesine aykırıdır.

Teklifin bu maddesi aynı zamanda Acele Kamulaştırmanın Olağanlaştırılması yönünden de Anayasa'nın 13., 35., ve 46. Maddelerine aykırıdır.

Yatırımların gecikmemesi gerekçesinin anayasal bir hakkın sınırlanması için öngörülebilecek "olağanüstü bir durum" olarak kabulünde kamu yararı bulunamaz. Teklifin 5. maddesinin 4. fıkrası, Anayasa'nın 46. maddesinin 1. fıkrasındaki ve 35. maddesinin 2. fıkrasındaki "kamu yararı" ölçütüne aykırı olduğu gibi, mülkiyet hakkına ölçüsüz bir müdahale öngördüğü için yine Anayasa'nın 35. ve 13. maddelerine de aykırıdır.

Teklifin 4562 sayılı Kanunun m. 4/6 fıkrasını değiştiren hükmüyle, OSB kuruluşunda yer alabilecek kurum kuruluşlar sıralanırken Bakanlık uygun görüşünü almaya gerek yoktur. Ayrıca, sanayi yatırımının tabana yayılması açısından, gerekli birikime ulaşmış kooperatif, birlik, dernek ve vakıfların OSB iştirakçi olabilmeleri için önün açılması tasarrufların yatırıma yönlendirilmesi ve üretimin artırılması bakımından büyük önemi taşımaktadır. Ancak, teklif maddesinin bu fıkrasında yer alan "mesleki kuruluş ve teşekküllerin temsilcileri" ibaresinin, madde yer almayan diğer meslek odaları ve teşekküller şeklinde anlaşılması mümkündür. Bu yanlış anlamaların önlenmesi ve Bakanlık uygun görüşü aranmasını subjektif uygulamalara yol açabileceğinden işyeri ve/veya yatırım yapmak amacıyla sanayici, iş çevreleri ve girişimciler tarafından kurulan isteyen dernek, vakıf, birlik veya kooperatiflerin OSB kuruluşunda yer alması ve OSB'lerin kuruluş amaçlarına uygun olarak sanayiye ayrılan bölümlerinin mevcut oranlarının korunması, yargılama süreçlerinde sorun yaşanmaması amacıyla kamulaştırmaya dair düzenlemelerde mevcut durumun korunması amaçlanmıştır.

Madde 7- Teklifin 7'inci maddesinin "4562 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan, "müteşebbis heyetin" ibresinden sonra gelmek üzere "veya genel kurulun" ibresi eklenmiş, "prensipler içerisinde" ibaresi "prensipler ve şeffaflık ilkesi çerçevesinde yönetmelikte belirlenen usul ve esaslara uygun şekilde" şeklinde değiştirilmiş ve ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır." şeklinde değiştirilmesi yönündeki önerimiz, 4562 sayılı

Kanunun bazı maddelerinde, müteşebbis heyet aşamasında müteşebbis heyetin ve genel kurul aşamasında genel kurulun yetkili olduğu durumlarda, yetki düzenlemesi, “müteşebbis heyetin veya genel kurulun” ibaresi şeklinde birlikte kullanılmıştır. Örneğin Kanun 5 inci ve 18 inci maddelerinde böyledir. Kanunda kavramsal birlik sağlanması ve genel kurul aşamasında genel kurulun yetkili olduğunun belirtilmemiş olması sebebiyle ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi amacıyla verilmiştir.

Madde 8- Teklifin 8’inci maddesinin birinci fıkrasında geçen “dokuzuncu fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş,” ibaresinin ve ikinci fıkrasının teklif metninden çıkartılması yönündeki önergemiz de Komisyon görüşmelerinde reddedilmiştir.

4562 sayılı OSB Kanununda; OSB'nin tanımı yapılmış, görev, yetki ve sorumlulukları açıklanmıştır. OSB tanımı hareket ile OSB'lerin temel amacının ve faaliyet konusunun yatırımcılara uygun şartlarda altyapısı tamamlanmış yatırım yeri sunmak ve bölgeyi yönetmek olduğu söylenebilir. OSB, amaçlarına uygun faaliyette bulunabilmesi için alanı içinde planlanan yolların, altyapı ve enerji hatları ve sağlık koruma bandıyla birlikte, mülkiyet ve tasarrufunda bulunan sosyal, idari ve teknik altyapı, hizmet alanları ve park alanları vb. ortak kullanım alanlarının gerçekleştirilmesinden sorumlu olup, bu işleri yapılmasıyla sınırlı olarak aynı zamanda bölgesinde yatırımcıdır.

Teklif maddesiyle OSB'nin sanayi veya hizmet destek alanında bulunan parsellerde üstyapı inşa edebilmesi, üretime geçme şart ve taahhüdü veren katılımcılara parselleri üstyapılı kiraya verebilmesi veya üstyapılı satabilmesi düzenlenmekte, böylece Kanuna göre bölgesinde tahsis ve satış yapacağı yatırımcı/girişimci adaylarıyla rekabete girmesi ve OSB bölgesinde yatırımcı/katılımcı olmasının önü açılmaktadır. Teklif maddesinin kanunlaşmasıyla OSB'lerin temel fonksiyonundan uzaklaşacağı, sanayi veya hizmet destek alanı parsellerinde inşaat müteahhitliği, yap kirala ve yap saltçılık faaliyetlerinin esas faaliyete dönüşebileceği, böylece OSB tüzel kişiliğin tacir ve OSB'lerin de ticari işletme sayılabileceği, 4562 sayılı Kanunla bağdaşmayan uygulamalar ortaya çıkabileceği ve OSB organlarının bu kapsamda alacağı kararlarıyla suistimallere yol açabileceği değerlendirilmektedir. Açıklan gerekçeler ile Teklif maddesinden bu fıkranın çıkarılması önerilmiştir.

Madde 10- Teklifin 10’uncu maddesinin son cümlesinde geçen “OSB adına tescil edilir, OSB tarafından devredilmemiş taşınmazlar ise OSB adına kamulaştırılır.” ibaresinin “OSB adına tescil edilir.” olarak değiştirilmesi yönündeki önergemiz ile OSB'ler tarafından devredilmemiş

taşınmazların kamulaştırılmasına dair düzenlemenin teklif metninden çıkartılması, maliklerin haklarının korunması amaçlanmaktadır.

Madde 13- Telifin 13. maddesinin teklif metninden çıkartılması yönündeki önergemizle kamu tüzel kişiliğini haiz olup idari ve mali özerkliğe sahip EPDK'nın özerk yapısının korunması ve transit ve ihracat iletim tarifeleri hükmü ile iç piyasa için ayrılmış kapasitelerin ihracatta farklı fiyatlarla ayrılmasının önü açılarak ve bu piyasada taraflar arasında eşit olmaya aykırı durumlar oluşmasına neden olunacak yani rekabete aykırı imtiyazlı husus yaratılmasına neden olunacak düzenlemenin teklif metninden çıkartılması amaçlanmaktadır.

Madde 14- Telifin 14. maddesinin teklif metninden çıkartılması yönündeki önergemizle BOTAS'ın hükümetler arası anlaşmalar kapsamında yeni doğalgaz alımlarını gerçekleştirmesi ve bunun da TBMM tarafından şeffaf bir şekilde incelenebilir ve görülebilir olması amaçlanmaktadır.

Madde 15- Telifin 15. maddesinin teklif metninden çıkartılması yönündeki önergemizle BOTAS'ın faaliyetlerinin ayrıştırılması ve yeniden yapılandırılması amacıyla kurulacak şirketlerin işletme konusu, ticaret unvanı, sermayesi ve ortaklık yapısı ve bu kapsamda gerçekleştirilecek devir ve benzeri işlemlere ilişkin konuların Cumhurbaşkanı Kararı ile düzenlenmesi yönündeki düzenlemenin teklif metninden çıkartılması amaçlanmaktadır.

Madde 16- Telifin 16. maddesinin teklif metninden çıkartılması yönündeki önergemizle derin yataklarının kurumasına neden olabilecek, aynı zamanda kamu üzerine mali yük yükleyecek düzenlemenin teklif metninden çıkartılması amaçlanmaktadır.

Madde 18- (Komisyon sonrası madde 19) Maddenin teklif metninden çıkartılması yönündeki önergemizle vakıf varlıklarının mazbut vakıflara devrine dair mevcut düzenlemenin korunması amaçlanmaktadır.

Sonuç olarak;

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak, Komisyonunda Anayasa'ya uygunluk denetim yapılmadan görüşmelerine geçilmesine karşı olduğumuz Teklifin 5,7,8,10,13,14,15,16 18(Komisyon sonrası madde 19). maddelerine dair değişiklik önergelerimiz bulunmaktadır Komisyonunda yeterince değerlendirilmeyen önergelerimizin Genel Kurulda değerlendirilmesi gerektiğini savunuyoruz.

Tahsin Tarhan
Kocaeli

Çetin Osman Budak
Antalya

Müzeyyen Şevkin
Adana

Tacettin Bayır
İzmir

MUHALEFET ŞERHİ

Usule ilişkin değerlendirme

Getirilen bu teklif ile; 2690 sayılı T. Atom Enerjisi Kanunu, 3213 sayılı Maden Kanunu, 4458 sayılı Gümrük Kanunu, 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu, 4628 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Teşkilat Kanunu, 4646 sayılı Doğalgaz Piyasası Kanunu, 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynakları Kanunu, 5737 sayılı Vakıflar Kanunu, 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu olmak üzere, **9 kanunu ilgilendiren, yine bir torba kanunla karşı karşıyayız.**

Öncelikle şunu söylemek gerekir ki; 6 Şubat'ta yaşanan ve resmi rakamlara göre 50 bine yakın insanımızın kaybına neden olan deprem felaketi nedeniyle, orada yaşanan sorunların çözümüne dair hiç olmazsa bir madde dahi bu teklifte yer alsaydı, belki önemli bir iş yapıyoruz diyebilirdik.

Depremden sonra meclisteki çalışmaların odak noktası deprem felaketinin yaralarını sormak olmalıdır. Ancak gördüğümüz bu yasa teklifi dahi söz konusu çalışmalarda, depremedelerin temel ihtiyaçların karşılanmasına dair bir çözüm yok, depremde her şeylerini kaybetmiş çiftçilerin kendilerini toparlamasına dair bir çözüm yok, sadece rant odaklı, yandaşları koruyan gideriyak her türlü imtiyazı elde etmeye dönük düzenlemeler var.

Yasa teklifinin hazırlık sürecinde meslek odaları, birlikler ve sivil toplum kuruluşlarına danışılmamış olması komisyon yasama sürecinin oldu bittiye getirilmesine neden olmuştur.

İktidar, yasama etiğini ve **“muhalefete saygı” ilkesini yok sayarak** yasama sürecini torba yasalarla götürmeyi kural haline getirmiştir.

Evensel hukuk ilkelerinin ağır bir biçimde ihlal edilmesi anlamına gelen torba yasalar, milletvekillerini birbirleriyle ilgisiz pek çok farklı düzenlemeye ilişkin tek bir görüş bildirmeye zorlayarak **“yasama kurnazlığı”**nı ifade eden bir tekniğe sahiptir.

2018'den sonra Cumhurbaşkanlığı sistemi ile komisyonlardaki yasama çalışmaları neredeyse **torba yasalar dışına çıkmamıştır.** Tüm yasa teklifleri biçim olarak torba yasa, içerik olarak da **iktidara yakın çevrelerin ihtiyaçlarını gideren paketlere dönüşmüştür.**

Farklı konuların aynı yasal düzenleme metninde bir araya getirilerek daha önemli ve kritik hususların kamufle edilmesi, yasama etiğini ihlal etmektedir. Yasama sürecinin hızlandırılması aynı zamanda yasama kalitesini de düşürmektedir.

Bu şekilde torba kanun yapma tekniğinin demokratik işleyişle ilgisi olmadığını daha önceki uygulamalarımızda da dile getirdiğimiz gibi **bir kez daha ifade etmekten imtina etmeyeceğiz.**

Kanunların komisyon sürecine gelmeden toplumun ilgili kesimlerinin temsilcileri olan odalar, sendikalar, dernekler veya demokratik kitle örgütlerinin görüşleri alınarak yapılması gerekliliğini bir kez daha buradan ifade ediyoruz.

Genel değerlendirme;

9 kanunda değişiklik öngören bu kanun teklifinde teknik bazı maddeler ile kurumların ihtiyaçlarına yönelik düzenlemeler yer alırken, liyakatsiz atamalardan tutunda, köylülerin tarım arazilerine zorla el koymaktan, Türkiye’de yaşayan farklı, inanç, kimlik veya toplum kesimlerine ait tarihe mal olmuş kültürel varlıkların asli sahiplerinden alınarak vakıflar genel müdürlüğüne devredilmesi gibi kabul edilmeyecek maddeler içermektedir.

Bir taraftan seçim kararın alınmışken, diğer taraftan depremin yakıcı sonuçlarıyla boğuşurken elzem olan bu komisyonları toplamak ve bu yasaları çıkarmak değildir.

AKP yoksulların değil, zengin, elit zümrenin partisi hâline gelmiş durumdadır. Bu ifademizi destekleyen bir araştırmaya göre; 21 yıllık AKP iktidarı dönemlerinde **emeğin millî gelirinden aldığı pay yüzde 40'lardan yüzde 23'lere düşmüş durumdadır**. AKP'nin Meclis grubu büyük oranda zengin iş insanlarından oluşmaktadır. Dolayısıyla, **zenginler kulübüne dönüşmüş bir parti** ve onun iktidarından şüphesiz ki sanayiciler için, iş insanları için ve yine işte zenginler kulübü için acil ve ivedi yasalar daha elzem hâle gelmektedir.

Bu tespitle birlikte yine kanun teklifi hazırlanırken maddelerde yer alan, OSB'lerle ilgili, BOTAŞ'la, Enerji Piyasası ile ilgili veya vakıflarla ilgili bu düzenlemeler nedeniyle etkilenen toplumsal kesimlerin temsilcilerini de dinleme ihtiyacı duyulmamaktadır.

Sendikalar, dernekler, demokratik kitle örgütleri bu OSB'lerden kaynaklı, mağdur olduğunu iddia eden, ortaya koyan, bununla ilgili demokratik mücadeleler yürüten köylülerin, onların temsilcilerinin buralarda dinlemesine, onların da en azından yasayla ilgili konuşmasına, itirazlarını ifade etmesine maalesef imkân tanınmamaktadır. Bu yasada örneği görüldüğü gibi tarım arazilerinin OSB'lere devredilmesine karşı mahkemeleri kazanan köylülerinin ellerinden arazileri almak için mahkeme kararlarının arkasından dolanma yasaları çıkarılmaktadır.

Gerek OSB Kanunu gerekse Vakıflar Kanunu'ndaki düzenleme çerçevesinde yapılan düzenlemeler aslında, iktidarın gücünü kullanarak, sayısal çoğunluğu güvenerek kaybedilen davaları ya da mahkemeden reddedilir düşüncesiyle yürütülemeyen birtakım işleri yürütmek için yapılan kanun değişiklikleri olduğu görülmektedir.

İzmir/Kemalpaşa'dan, Amasya/Taşova Çambükü Köyünden, Gaziantep 5. Organize Sanayi Bölgesinden, Aksaray/Eskil ilçesinden, Edirne/Kavacık Köyünden ve daha birçok yerden,

oralarda OSB kurulmasıyla ilgili itirazlar kamuoyuna yansımıştır. Bu itirazların basından bilinmesi değil direk muhataplarının burada dinlenmesi gerekirken, kanun teklifinin sahibi İffet Polat sunum yaparken “**el koyma kararıyla birlikte**” ifadesini rahatlıkla kurabilmekte ve asıl niyetin ne olduğu açığa çıkmaktadır. **Evet doğrudur bu bir “el koyma” kanunudur. Vatandaşın tarım arazisine “çökme” kanunudur.**

Aynı şey Vakıflar Yasası içinde geçerlidir. Sonuçta bu da bir el koyma kararıdır. Büyükşehir belediyelerinin kaybedilmesinden sonra Belediyelerin işletmesinde olan vakıfları, buradaki rant düzenini sürdürme girişimidir.

Getirilen bu teklif ile özellikle AKP iktidarının yerel yönetimleri kaybetmesi sonrasında, Belediyelerin uhdesinde bulunan kültürel taşınmazların Vakıflar Genel Müdürlüğüne devredilmesi yoluyla **TÜRGEV, TÜGVA veya ENSAR** gibi vakıflara sağlanan imtiyazların devam etmesinin amaçlandığı görülmektedir.

2019 yerel seçimler öncesi de dahil bugüne kadar **50'nin üzerinde taşınmazın**, Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne devredildiği bilinmektedir.

Örneğin, Vakıflara devredilen taşınmazlar arasında Galata Kulesi, Gezi Parkı, Talat Paşa Konağı, Yerebatan Sarnıcı Giriş Yapısı, Cankurtaran Magnaura Sarayı, Eski Fransız Hapishanesi, İBB Sağlık Daire Başkanlığı binası, İBB Çemberlitaş Hizmet Binası (Eski Emlak Yönetimi Daire Başkanlığı), Eminönü Marmara Belediyeler Birliği Binası ve Piyer Loti'deki ahşap yapılar yer almaktadır.

İBB 2015- 2019 arası tam **38 taşınmazı kiralama veya tahsis yoluyla TÜRGEV, TÜGVA veya ENSAR** gibi dernek ve/veya vakıflara verildiği görülmektedir.

Ayrıca, **Vakıflar Yasası'nın bir başka tehlikesi daha vardır.** Vakıflar Yasasına getirilmek istenen bu düzenleme sadece büyükşehir belediyesinin elindeki birtakım alanlara el koymayı sağlamıyor.

Doğrudan bu düzenlemeyle olmasa bile Vakıflar Yasası'ndaki kimi maddeler ve ibareler bu ülkede **Süryanilerin, Alevilerin elindeki inanç ve ibadet merkezlerine el koyma yolunu ve yöntemini açmıştır.**

Bunun ilk yöntemini Büyükşehir Yasası açmıştır; Büyükşehir Yasası'yla birlikte köylerdeki bütün inançsal mekânlar, köyler, mahalle olduğu için mülkiyetleri muhtarlıklardan büyükşehir belediyelerine geçmiştir. Büyükşehir belediyeleri de bunları almış, başka türlü kullanmaya başlamıştır. **Örneğin Süryani Kilisesi'nin** Diyanetin eline geçmiş olması gibi birçok sorun ve sıkıntıyla uğraşıldı; **keza buradan kaynaklı olarak özellikle Alevi köylerindeki tarihsel mekânlar ve inanç, ibadet merkezleri vardır.**

Bu Vakıflar Yasası'ndaki el koyma maddesi yeni bir düzenleme olmayıp, mevcut Vakıflar Yasası içerisindeki **30. Maddesindeki “el koyma” hükmüne dayanarak**, zaten belli bir süreç içerisinde bunlara el konulmuştur. Bu hususta halen daha sürdürülen davalar vardır.

Örneğin, **Tokat'ta Hubyar Tekkesi'nde** bu yaşanmaktadır. Orada insanlar kendi inanç, ibadet noktasında inançlarını sürdürürken -kazandıkları davalar varken- Vakıflar Genel Müdürlüğü önce el koymuş, daha sonra köy muhtarlığı Vakıflar Genel müdürlüğüne karşı dava açmış ve davayı kazanarak müdahaleyi durdurmuş, ancak el koyma isteğinden vazgeçmeyen Vakıflar Genel Müdürlüğü bu defa da kaybettiği davaya rağmen yeniden buraya el koymak için girişimde bulunmuş olup konu tekraren yargıya intikal etmiştir.

Vakıflar yasasında yapılması gereken düzenleme Vakıflar genel Müdürlüğü'nün insanların inanç ibadet mekanlarına el koyma hakkını iptal edecek düzenlemeler olmalıdır.

Diğer taraftan, BOTAŞ'ın özelleştirilmesi meselesi ise yine sermaye yanlısı düzenlemelerin başka bir yansımasıdır. Biz ülkenin stratejik ürünlerinin, stratejik yerlerinin tümüyle kamunun elinde olmasını savunuyoruz, enerji sektörü tümüyle kamunun elinde olmalı, limanlar tümüyle kamunun elinde olmalıdır. Dolayısıyla, buralar kâr hırsına ve özel sektörün işleyişine terk edilemeyecek derecede önemli işlerdir, önemli yerlerdir. Dolayısıyla, doğal gaz meselesi de dünya üzerinde savaşlara neden olan stratejik bir konudur. BOTAŞ'ın da şu ya da bu şekilde bölünmesi, parçalanması, özelleştirilmesine karşı çıktığımızı tekrar belirtmek gerekiyor.

Maddeler üzerine değerlendirme;

Teklifin 1. Maddesi ile; 2690 sayılı Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Kanununa geçici bir madde eklenerek; **kurumun ihtiyaç duyduğu TENMAK (Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu) denetçisi pozisyonuna diğer kamu idarelerinde görev yapan kadrolardan sınavla atama yapılması öngörülmektedir.**

Bu maddeye göre atanmaların yardımcılık veya stajyerlik kadro veya pozisyonlarında geçirdikleri süreler, TENMAK denetçi yardımcısı pozisyonunda; müfettiş, denetçi, denetmen ve kontrolör unvanlı kadro veya pozisyonlarda geçirdikleri süreler TENMAK denetçisi pozisyonunda geçirilmiş sayılacağı düzenlenmektedir.

AKP döneminde, atama yapılacak kurumla ilgisi bulunmayan, birçok kurumdan bu şekilde uzman ve denetçi alımları yapılmış, liyakat esasları dikkate alınmamıştır. Kurum için uzman veya denetçi alımı yapılacaksa alanında yetkin mühendislik fakültelerinde yüksek lisans yapmış işsiz kişilerden alım yapıp kurumda hizmet içi eğitim ve yetiştirme şartları yerine getirildikten sonra atama yapılmalıdır. Bu şekilde kamuda yüksek maaşlı ve ayrıcalıklı bir grup

oluşturulmaktadır. Bunun önüne geçmek yerine bu alanlarda liyakat sahibi atanamamış binlerce yurttaşımız varken kurumlar arası geçiş hem adil değil hem de istismara açık bir uygulamadır. Bu nedenle söz konu personel ihtiyacı meslek kadrolarının atma ve yetiştirilme esasları dikkate alınarak sınav ile yeniden personel alımı yapılmalıdır.

Teklifinin 10. Maddesi ile; 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununa geçici madde eklenerek; OSB içinde yer alan, boş olan ve OSB mülkiyetinde olmayan parsellerinin, atıl vaziyetten çıkartılıp, sanayi üretimine katkı sağlaması amacıyla mülkiyet sahiplerine üretime geçmesi veya üretim yapmak isteyen yatırımcılara devretmesi için süre verilmekte, süre sonunda yatırım yapılmayan parsellerin daha önce OSB tarafından mülkiyeti devredilenlerin bedeli ödenmek kaydıyla tapuda OSB adına tescili, OSB tarafından devredilmeyenlerin ise kamulaştırılması öngörülmektedir.

Bu önerinin geçmesi halinde Türkiye'nin birçok yerinde OSB alanları içerisinde yerel halka ait tarım alanları, araziler zorla kamulaştırılacaktır.

Örneğin, İzmir/Kemalpaşa ilçesi sakinleri ve özellikle de Ansızca, Kuyucak, Yenmiş köylüleri bu uygulama nedeniyle mağdur edilecektir.

Köylülerin yıllardır işlediği, tarım yaptığı, atasından dedesinden kalan araziler Kemalpaşa Organize Sanayi Bölgesi içerisinde bulunmaktadır. Köylülerin OSB içerisinde arazileri Kemalpaşa Organize Sanayi Bölgesi tüzel kişiliği tarafından geçmişte kamulaştırılmaya çalışılmış ancak mahkeme kararı ile kamulaştırma ve tüzel kişilik iptal edilmiştir.

Ancak, getirilen bu teklif ile köylülerin OSB içerisinde yer alan ve atasından kalan taşınmazları satmaya zorlanmakta, satmaması halinde ise kamulaştırılacağı belirtilmektedir. Köylüler bu arazileri OSB'den almamıştır, sonradan OSB'ye katılımcı olmamıştır, diğer sanayicilerde olduğu gibi OSB tarafından sonradan kişilere arsa tahsisi yapılmamıştır.

Köylüler ve arazileri evvelden beri burada bulunmakta, daha önce tüzel kişiliği mahkeme kararı ile iptal edilen Kemalpaşa Organize Sanayi Bölgesi (KOSBİ), ıslah OSB kanunu ile tüzel kişilik kazanarak, kamulaştırma yapmaksızın bu bölgeye OSB kurulmuştur. **Dolayısıyla, bu maddenin teklif metninden çıkarılması, halkın arazilerinin halka bırakılması gerekmektedir.**

Teklifin 15. Maddesi ile; 4646 sayılı Doğalgaz Piyasası Kanununa ek madde eklenerek; doğal gaz tedarik ve alt yapı faaliyetlerinin kurulan farklı tüzel kişiler eliyle yürütülmesini sağlamayı hedeflemekte, piyasada rekabetin ve serbest ticaretin temini için BOTAS'ın yeniden yapılandırılması amaçlanmaktadır.

BOTAŞ'ın faaliyetlerinin ayrıştırılması veya yeniden yapılanması bir özelleştirme girişimi habercisidir. BOTAŞ'ın özelleştirilmesi meselesi sermaye yanlısı düzenlemelerin başka bir yansımasıdır. Biz ülkenin stratejik ürünlerinin, stratejik yerlerinin tümüyle kamunun elinde olmasını savunuyoruz, enerji sektörü tümüyle kamunun elinde olmalı, limanlar tümüyle kamunun elinde olmalıdır. Dolayısıyla, buralar kâr hırsına ve özel sektörün işleyişine terk edilemeyecek derecede önemli işlerdir, önemli yerlerdir. Dolayısıyla, doğal gaz meselesi de dünya üzerinde savaşlara neden olan stratejik bir konudur. BOTAŞ'ın da şu ya da bu şekilde bölünmesi, parçalanması, özelleştirilmesine karşı çıktığımızı tekrar belirtmek gerekiyor.

Teklifin 19. Maddesinde 5737 sayılı Vakıflar Kanunu'nun 30. Maddesinde değişiklik yapılarak, geçmişi vakıf olan kültür varlıklarının mazbut vakfına devredilmesi sureti ile Vakıflar Genel Müdürlüğüne devrolması amaçlanmaktadır. Geçmişi vakıf olan kültür varlıklarının Vakıflar Genel Müdürlüğü uhdesinde toplanması öngörülmektedir.

Getirilen bu teklif ile özellikle AKP iktidarının yerel yönetimleri kaybetmesi sonrasında, Belediyelerin uhdesinde bulunan kültürel taşınmazların Vakıflar Genel Müdürlüğüne devredilmesi yoluyla **TÜRGEV, TÜGVA veya ENSAR** gibi vakıflara sağlanan imtiyazların devam etmesinin amaçlandığı görülmektedir.

2019 yerel seçimler öncesi de dahil bugüne kadar **50'nin üzerinde taşınmazın**, Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne devredildiği bilinmektedir.

Örneğin, Vakıflara devredilen taşınmazlar arasında Galata Kulesi, Gezi Parkı, Talat Paşa Konağı, Yerebatan Sarnıcı Giriş Yapısı, Cankurtaran Magnaura Sarayı, Eski Fransız Hapishanesi, İBB Sağlık Daire Başkanlığı binası, İBB Çemberlitaş Hizmet Binası (Eski Emlak Yönetimi Daire Başkanlığı), Eminönü Marmara Belediyeler Birliği Binası ve Piyer Loti'deki ahşap yapılar yer almaktadır.

İBB 2015- 2019 arası tam **38 taşınmazı kiralama veya tahsis yoluyla TÜRGEV, TÜGVA veya ENSAR** gibi demek ve/veya vakıflara verildiği görülmektedir.

Sonuçta bir el koyma kararı olan, Büyükşehir belediyelerinin kaybedilmesinden sonra Belediyelerin işletmesinde olan vakıfların, buradaki rant düzenini sürdürme girişimidir. Maddenin geri çekilmesi gerekmektedir.

Ali Kenanoğlu
İstanbul

MUHALEFET ŞERHİ

2 / 4989 Esas numaralı “Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” üzerine Muhalefet Şerhimiz aşağıda sunulmuştur.

Teklif ile 9 farklı kanunda değişiklik yapılması öngörülmektedir. Bunlar;

- 9/7/1982 tarihli ve 2690 sayılı Türkiye Atom Enerjisi Kurumunun Muafiyetleri ve Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun.
- 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanunu.
- 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanunu.
- 12/4/2000 tarihli ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu.
- 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun.
- 18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu.
- 10/5/2005 tarihli ve 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun.
- 20/2/2008 tarihli ve 5737 sayılı Vakıflar Kanunu.
- 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu.

Kanun teklifi, genel itibariyle enerji ve sanayi alanında düzenlemeler içermesinin yanı sıra İktidar Partisinin mutlak uygulamalarından olan ve yasama sürecini olumsuz etkileyen, torba kanun kimliğini de taşımaktadır. 5737 sayılı Vakıflar Kanunu’nda yapılması öngörülen değişiklikler; Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ihtisas alanının oldukça dışında düzenlemelerdir. İktidar Partisinin bu uygulaması, kanun yapım sürecinin sağlıklı ilerlemesi açısından oldukça önemli bir sorun teşkil etmektedir. Zira komisyon milletvekilleri, ihtisas alanı dışında bir düzenleme hakkında fikir yürütmek, görüş bildirmek zorunda kalmaktadır. Bu durum da önemli bazı noktaların gözden kaçmasına sebep olmaktadır. Bunun sonucunda kanun teklifleri içindeki hatalar ve sorunlar tespit edilememekte ve üzerinde tekrar görüşülmesi gerekmektedir.

Ülkemizde sanayinin gelişmesine büyük katkı sağlayan, geri kalmış bölgelerin kalkınmalarını teşvik ederek sanayi yatırımlarını bu bölgelere çekmeyi hedefleyen organize sanayi bölgeleri, geçmiş altmış yıllık süreçte büyük görevler üstlenmiştir. Türkiye'de ilk defa Bursa'da başlayan OSB uygulamaları artan sayılarıyla bugün Türk sanayisinin yapı taşları halini almıştır.

Ülkemizin kalkınmasına, istihdam yaratılmasına büyük katkı sunan Organize Sanayi Bölgelerinin sorunlarının çözülmesi geç kalınmış bir konudur. Bugün içinde bulunduğumuz ekonomik sıkıntılar başlamadan gerekli adımların atılarak, sanayinin güçlendirilmesi gerekirdi. Ancak 20 yıllık iktidarın çözemediği bu sorunlar, Organize Sanayi Bölgelerini de içine alan bir felaketin yaraları ortadayken, Meclis'in 27. Yasama Döneminin son bir ayına sıkıştırılarak aceleyle getirilecek şekilde çözülmeye çalışılmamalıdır.

6- 7 Şubat 2023 tarihli iki büyük depremden etkilenen 11 ilimiz -Kahramanmaraş, Adıyaman, Hatay, Malatya, Adana, Diyarbakır, Elâzığ, Gaziantep, Kilis, Osmaniye ve Şanlıurfa- toplam millî gelirimizin yüzde 9,8'ini, toplam ihracatımızın yüzde 9'unu, toplam istihdamımızın da yüzde 10'unu oluşturmaktadır. Sanayi Bakanlığı ve OSBÜK tarafından yapılan açıklamalara göre, bahsi geçen illerimizde deprem sonucunda 14 OSB ve 1.413 küçük sanayi sitesinin yıkıldığı, 166 OSB ile 2.970 küçük sanayi sitesinin ağır hasarlı olduğu, 152 OSB ile 1.172 küçük sanayi sitesinin ise orta hasarlı olduğu bilgileri edinilmiştir. Bölgede depremden zarar görmeyen üretim merkezleri afet sonrasındaki süreçte kurum ve kuruluşların faaliyetlerini koordineli bir şekilde yönetebilmek amacıyla afet yönetim depolama ve koordinasyon merkezlerine ev sahipliği yapmış, bu nedenle üretim faaliyetlerine ara vermek zorunda kalmıştır.

Telifsiz olmayan can kayıplarının yaşandığı deprem bölgelerinde enkaz kaldırma çalışmaları tamamlanmamış, can kayıpları ve yoğun göç nedeniyle çalışan sayısı azalmış ve kalanlar ise hala barınma imkanına kavuşamamıştır. Böyle bir dönemde, acil önlemler alınmadığı müddetçe sanayi ve ticarete de büyük bir depremin yaşanacağı ortadadır.

Yıllardır uzmanların deprem uyarısını dikkate almayan İktidar Partisi, sanayi ve ticarete yaşanacak deprem için de önlem almak yerine, enerjide yeni rantları, BOTAS'ın bölünmesini ve enerji, sanayi, ticaret gibi alanlarla hiçbir ilgisi olmayan, Komisyonun görev alanına girmeyen büyükşehir belediyelerinin ellerindeki vakıflara göz dikmeyi öncelikli olarak gündemine alarak ülkenin gerçek gündemine ilgisizliğini bir kere daha ispatlamıştır.

İktidar partisi seçimin yaklaştığı bu günlerde her zaman olduğu gibi Komisyonlara sunduğu kanun tekliflerinde görev karmaşası yaratarak mevzuatı içinden çıkılmaz hale getirmeye devam

etmiştir. Sanayi, Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar Komisyonunun ilgi alanına giren teklifler Çevre Komisyonuna, İçişleri Komisyonunun görev alanına giren kanun teklifleri Sanayi Komisyonuna sunulmuştur.

Deprem felaketine maruz kalan OSB'lere yönelik hiçbir düzenlemenin yer almadığı kanun teklifinde, iktidarın önceliği olan bazı düzenlemeler aşağıdadır:

- Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu (TENMAK) denetçisi pozisyonuna, genel ve özel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin müfettiş, denetçi, denetmen ve kontrolör kadro veya pozisyonlarında görev yapanlar arasından atama yapılabilecek ve bu şekilde atananların sayısının 5'i geçemeyecektir.
- Madencilik faaliyetleri kapsamında ihtiyaç duyulan elektrik enerjisi tüketimini karşılamak için kurulacak yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı lisanssız elektrik üretim tesisleri de "altyapı tesisi" kapsamına alınacaktır.
- Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu'na "Yeşil OSB" tanımı eklenecek; Yeşil OSB, kaynak ve enerji verimliliği, yalın üretim, endüstriyel atık iş birliği ve çevreye duyarlı uygulamaları ile öne çıkan çevresel, ekonomik, sosyal ve yönetsel açıdan Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca belirlenen kriterler kapsamında Türk Standartları Enstitüsü (TSE) tarafından sertifikalandırılan OSB'leri kapsayacaktır.
- Yeşil OSB olmak için hazırlanan projeler, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca kredilendirilecek ve öncelikli olarak değerlendirilecektir.
- OSB yer seçimi kesinleştirilen alanın bulunduğu büyükşehir belediyesi, il belediyesi, ilçe belediyesi, belde belediyesi, sanayi ve ticaret odası, il özel idaresi veya yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığı, konuyla ilgili mesleki kuruluş ve teşekküllerin temsilcileri, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının uygun görüşüne istinaden OSB kuruluşunda yer alabilecek; OSB, kuruluşunda yer alan kurum ve kuruluşların temsilcileri ile vali tarafından imzalanan kuruluş protokolünün onaylanmasının yanı sıra sicile kaydedilerek tüzel kişilik kazanacaktır.
- Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun (EPDK) taraf olduğu dava ve takipler ile ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz taleplerinde kurum, her türlü yargı harcından ve teminat gösterme yükümlülüğünden muaf olacaktır.
- Doğal gaz ithalatına hem BOTAŞ hem de özel sektör tüzel kişileri açısından serbestlik getirilecektir.
- Doğalgaz Piyasası Kanunu hükümlerine uygun olarak BOTAŞ'ın yürüttüğü faaliyetler ayrıştırılarak yatay bütünleşmiş tüzel kişi şeklinde yeniden yapılandırılınca kadar

BOTAŞ'ın dikey bütünleşmiş tüzel kişiliği devam edecek, BOTAŞ'ın faaliyetlerinin ayrıştırılması ve yeniden yapılandırılması amacıyla kurulacak şirketlerin işletme konusu, ticaret unvanı, sermayesi ve ortaklık yapısı ve bu kapsamda gerçekleştirilecek devir ve benzeri işlemlere dair konular Cumhurbaşkanlığı Kararı ile düzenlenecektir.

- Vakıflar Genel Müdürlüğünce, ekspertiz bedeli kira devir talebinde bulunan kiracıya ait olmak üzere, bağımsız ekspertiz kuruluşları tarafından hazırlanacak ekspertiz raporu ile belirlenecek kira bedeli üzerinden kira sözleşmelerinin üçüncü kişilere devrine izin verilebilecek, belirlenecek yeni kira bedeli mevcut kira bedelinden düşük olamayacaktır.
- Vakıf yoluyla meydana gelip de her ne suretle olursa olsun Hazine, büyükşehir belediyesi, belediye ve özel idarelerin, köy veya diğer kamu tüzel kişilerinin; kamu iktisadi teşebbüsleri ile devlet üniversitelerinin mülkiyetine geçmiş vakıf kültür varlıkları mazbut vakfına devrolunacaktır.
- Devir, Vakıflar Genel Müdürlüğünün talebi üzerine tapu müdürlüğünce malikin muvafakati aranmaksızın yapılacaktır.

Maddeler Üzerine Değerlendirmeler

Madde 1: TENMAK'ta denetçi pozisyonuna, genel ve özel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin müfettiş, denetçi, denetmen ve kontrolör kadro veya pozisyonlarında görev yapanlar arasından atama yapılabilmesi öngörülmektedir. Ayrıca bu biçimde atanmaların sayısının 5'i geçemeyeceği düzenlenmektedir.

Bu düzenlenemeye neden bugün ihtiyaç duyulduğu, TENMAK kurulurken bunun neden hesaplanmadığı, ihmal edildiği sorusu önem arz etmektedir. Başka bir deyişle, TENMAK kurulurken hesaplamalar doğru yapılmamış, planlanmamıştır. Nitekim bu durum da İktidar Partisinin yönetim anlayışının bir tezahürüdür.

Madde 4: Yeşil Organize Sanayi Bölgeleri adı verilen bir tür OSB kurulması öngörülmekte ve düzenlenmektedir. Bu maddeyi önemli ve geç kalınmış bir madde olarak görüyoruz.

Madde 5: Madde ile OSB'lerin yer seçimi işlemi hızlandırılmak, ilgili idarelerin görüşü alınması ve imar planına esas jeolojik ve jeoteknik etüt yapılması kaydıyla hızlı bir şekilde OSB'ye dahil edilmesine veya OSB alanı olarak belirlenmesine imkân sağlamak amaçlanmaktadır. Taahhüde uygun OSB taşınmazlarının OSB tarafından uygun görülmesi halinde kamulaştırılmaması, ancak Yönetmelikte belirlenen süreler içerisinde malikin yatırım taahhüdünü yerine getirmemesi halinde ise kamulaştırılması düzenlenmektedir.

Teklif maddesi ile mesleki derneklerin, birliklerin, kooperatiflerin ihtisas OSB’lerde olduğu gibi karma OSB’lerin de kuruluşunda yer almasına imkân da tanınmak istenmektedir. Ayrıca yine teklif maddesi ile OSB’lerde katılımcıların faaliyet göstereceği hizmet destek alanı OSB büyüklüğünün yüzde 10’undan yüzde 15’ine çıkarılmakta, ortak kullanım alanı ise yüzde 8’den yüzde 5’e indirilmektedir. Madde değişikliğinin son fıkrasında ise acele kamulaştırma kararı verilen alanlarda yatırımların hızlandırılmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Maddenin olumlu görünmekle birlikte suistimale açık bir potansiyeli sahip olduğu da görülmektedir. OSB yer seçimi sürecinin kaldırılması teklifinin kabul edilmesi durumunda orman gibi, mera gibi doğal ve korunması gereken alanların göz ardı edilebilmesi ihtimali mevcuttur.

Bunun yanında organize sanayi bölgeleri üyelerin sorunlarına bakıldığında, üyelerin maddi sıkıntıya düştükleri, ödeme yapamadıkları zaman paylarını geri teslim etmek mecburiyetinde oldukları bilinmektedir. Zira üyeler kredi kullanmak hususunda güçlük çekmekte, tapularının ve arsalarının kendilerinde olmaması sebebiyle bankalara teminat gösterememektedir. Kaldı ki üyenin alt yapı için kullandığı para da değerlendirme oranında hesaplanıyor, rayiç bedel görmezden gelinmektedir. Bu da üyenin maddi açıdan başka mağduriyetlerle karşılaşması demektir. Başka bir deyişle bahsi geçen sistemde altyapı masrafları üyelere yüklenip daha sonra üyenin arsasına bir nevi el konabilmektedir.

Burada Çin gibi bazı devletlerde kullanılan yöntemin uygulanması üyeler açısından avantaj olacaktır. Buna göre önce OSB yöneticileri altyapıyı tamamlayarak sonrasında üye alırlarsa üyelerin mağduriyeti azalacaktır. Bu konuda düzenleme yapılmalıdır.

Madde 14 ve Madde 15: Teklif maddeleri ile doğalgaz ithalatı ile ilgili bir düzenleme yapılmakta ve ithalatta hem BOTAŞ hem de özel sektör tüzel kişileri açısından serbestlik getirileceği öngörülmektedir. Teklif metninde “ayrıştırma” kelimesi kullanılarak halk nezdinde olumsuz bir çağrışıma sahip olan “özelleştirme” kelimesinin kullanılmaktan kaçınıldığı görülmektedir. Zira teklife bakıldığı zaman bir tür özelleştirme uygulaması olduğu görülmektedir.

Bu teklif, Rusya Federasyonu Devlet Başkanı Vladimir Putin’in teklifi üzerine başlayan sürecin bir tezahürüdür. Nitekim bu teklif sonrasında Trakya bölgesinde bir “gaz ticaret merkezi” kurulması üzerine Cumhurbaşkanınca verilen talimat üzerine Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından yapılan çalışmaların sürdüğü bilinmektedir. Tabloya göre Putin’in beklentileri doğrultusunda bir kanun maddesi sunulmuştur.

Ayrıca teklifin 15'inci maddesi ile BOTASŞ'ın bazı faaliyetlerinin başka kurulacak şirketlere devredilmesi öngörülmektedir. Bu maddede geçen “BOTASŞ'ın faaliyetlerinin ayrıştırılması ve yeniden yapılandırılması amacıyla kurulacak şirketlerin işletme konusu, ticaret unvanı, sermayesi ve ortaklık yapısı ve bu kapsamda gerçekleştirilecek devir ve benzeri işlemlere dair hususlar Cumhurbaşkanlığı Kararı ile düzenlenir.” ibaresi neticesinde enerji güvenliği hususunda stratejik bir kurum olan BOTASŞ'ın yetkilerinin devri hususu, Cumhurbaşkanlığı Kararı'na bırakılarak muğlaklık yaratılmaktadır. Bu durumun enerji güvenliği açısından bir tehdit teşkil edeceği görülmektedir.

Teklifin genel gerekçesinde “Türkiye'nin doğal gaz ticaret merkezi olma hedefleri doğrultusunda, doğal gaz piyasasında serbestleşme, rekabet ve ticaretin geliştirilmesi büyük önem arz etmektedir. Piyasada oyuncu sayısının artması ve tedarik imkânlarının çeşitlenmesiyle birlikte tüketicilerin güvenli, kaliteli ve daha uygun fiyatlı enerjiye erişim imkanları çoğalmış olacaktır. Türkiye doğal gaz piyasasında alım-satım yapacak yerli ve yabancı ticaret şirketlerinin güven duyacağı, objektif kurallara göre işletilen rekabetçi bir piyasa yapısı oluşturulması amaçlanmaktadır. Ayrıştırma uygulaması, şebeke alt yapıları ile tedarik çıkarlarının aynı tarafta bulunmasını engellemek ve böylece piyasaya rekabetçi yeni girişlerin önünün açılması amacıyla oluşturulmuş bir kavramdır.” İfadeleri yer almaktadır. Bu ifadeler olumludur ancak Türkiye Elektrik Kurumunun ayrıştırılması ve özelleştirilmesi sürecinde de benzer ifadeler mevcuttu.

Özelleştirme uygulamalarının en belirgin olumsuz örneklerinden birisi olan elektrik dağıtımının özelleştirilmesi hususunda, 1 Ekim 2013 tarihinde dönemin Maliye Bakanı Mehmet Şimşek tarafından şu açıklama yapılmıştı.

“Bu tarihi devirlerle birlikte uzun yıllardır zarar eden, kayıp kaçak ve tahsilat problemleri ile uğraşan, yatırım ve operasyonel faaliyetlerinin devamı için sürekli bütçeden kamu kaynağı tüketen dağıtım şirketleri artık özel sektörün elinde olacak. Bundan sonra yatırım harcamaları özel sektör tarafından yapılacak ve performansa dayalı bir faaliyet sürdürmek suretiyle sektörün kronik sorunlarına çare bulunacak. Dolayısıyla söz konusu şirketler kar elde ederek, devlete özelleştirme bedelinin yanı sıra ayrıca, vergi veren şirketler haline gelecek.” Ancak bugün geline nokta özelleştirmenin paydaşı şirketlerin taahhüt ettikleri vazifeleri yeterince yerine getirmediği görülmektedir. Bunun en belirgin örneklerinden birisi 2022 Şubat'ında Isparta'da meydana gelen elektrik kesintileri olmuştur. Bu elektrik kesintileri sonucunda ısınma ve aydınlanma ihtiyaçlarının karşılanamaması sebebiyle birçok vatandaşımız ciddi zararlar görmüştür.

Bunun yanı sıra yine özelleştirmelerin yapıldığı şirketlerin, başlangıçta anlaşıldığı üzere kayıp kaçak ve tahsilat problemlerine tedbir alamadığı da görünmüştür. Nitekim bugün şeffaf biçimde ortaya konmasa da kayıp-kaçak bedelinin vatandaşlara ödetildiği, faturaların yaklaşık yüzde 10'unu teşkil ettiği bilinmektedir. Ayrıca yatırım ve operasyonel faaliyetlerin bedeli de yine vatandaşlar tarafından ödenmektedir. Sonuç olarak vatandaşlarımız hem başlangıçta taahhüt edildiği gibi daha kaliteli yatırımlarla, hizmetlerle karşılaşmamış; bu şirketler yatırım ve operasyonel faaliyetlerin bedelini kamu kaynakları aracılığıyla vatandaşlarımızdan dolaylı olarak değil, faturalar vasıtasıyla doğrudan almaya devam etmiştir. Buradan hareketle BOTAŞ'ın özelleştirmesi teklifinin kabulü halinde beklentilerin karşılanıp karşılanmayacağı bir başka soru işaretidir. İktidar Partisi'nin TEİAŞ gibi enerji güvenliği açısından oldukça önemli kurumları özelleştirmesinin yanı sıra BOTAŞ'ı da özelleştirmek, ayırtırmak çabası, ülkemizin enerji güvenliği açısından bir hatadır.

Madde 17 ve Madde 18: Teklif maddeleri ile vakıflara ilişkin düzenlemeler öngörülmektedir. Daha önce de bahsedildiği üzere, İktidar Partisinin Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ihtisas alanının oldukça dışında olmasına rağmen Komisyona sunduğu bu teklif maddeleri, yasama sürecinin sağlıklı ilerlemesi açısından olumsuz bir uygulamadır. Komisyon milletvekillerinin ihtisas alanlarının oldukça dışında olan bu düzenleme üzerinde yeterince tartışma imkânı da kalmamaktadır.

17'nci teklif maddesi ile Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait taşınmazların uzun süreli kiralama hükümlerinde yapılmak istenen değişikliklerle bazı karışıklıkların giderilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca "Tarımsal kiralama" ibaresi kanuna eklenmek istenmektedir. İlaveten maddede kiracının taşınmazı alt kiracıya izinsiz devretmesinin önlenmesi ve kiralanın taşınmazın sözleşmeye uygun kullanılmasının sağlanması öngörülmektedir.

18'inci teklif maddesi ile geçmiş vakıf olan kültür varlıklarının mazbut vakfına devredilmesi öngörülmektedir. Bu teklif maddesi ile halihazırda 5737 sayılı Vakıflar Kanunu'nun 30. Maddesinde bulunan "Vakıf yoluyla meydana gelip de her ne suretle olursa olsun Hazine, belediye, özel idarelerin veya köy tüzel kişiliğinin mülkiyetine geçmiş vakıf kültür varlıkları mazbut vakfına devrolunur." ifadesi genişletilmekte; büyükşehir belediyeleri, diğer kamu tüzel kişileri, kamu iktisadi teşebbüsleri, devlet üniversiteleri bu madde kapsamına alınmaktadır. Bu teklif maddesinin de İktidar Partisinin, Millet İttifakının belediyeleri aleyhine getirdiği düzenlemelerden birisi olduğu ortadadır. Ayrıca İstanbul Büyükşehir Belediyesi bünyesinde bulunan Hidiv Kasrı, Gezi Parkı, Galata Kulesi gibi varlıkların devralınabilmesi için bu düzenlemenin çıkarıldığı görünmektedir. Bu teklif maddesinin amacının tamamen siyasi olduğu şüpheleri kamuoyunda mevcuttur.

Ayhan Altıntaş

Ankara

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Yasin Öztürk

Denizli

(Sıra Sayısı: 434)

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ İFFET POLAT VE
201 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ,
TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ
KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

**ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ
KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- 9/7/1982 tarihli ve 2690 sayılı Türkiye Atom Enerjisi Kurumunun Muafiyetleri ve Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 6- Genel bütçe ve özel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde mesleğe özel yarışma sınavına tabi tutulmak suretiyle girilen ve belirli bir yetiştirme programı sonrası yeterlik sınavına tabi tutularak müfettiş, denetçi, denetmen ve kontrolör kadro veya pozisyonlarında yardımcılık veya stajyerlikte geçen süreler dâhil en az beş yıl görev yapmış olanlar arasından, yapılacak yazılı ve/veya sözlü sınav sonucunda başarılı olanlar, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumunun durumlarına uygun TENMAK denetçisi pozisyonlarına atanabilirler. Bu şekilde atanmaların sayısı beşi geçemez.

Bu maddeye göre atanmaların yardımcılık veya stajyerlik kadro veya pozisyonlarında geçirdikleri süreler, TENMAK denetçi yardımcısı pozisyonunda; müfettiş, denetçi, denetmen ve kontrolör unvanlı kadro veya pozisyonlarda geçirdikleri süreler TENMAK denetçisi pozisyonunda geçirilmiş sayılır.”

MADDE 2- 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanununun 3 üncü maddesinde Altyapı Tesisi tanımında yer alan “enerji nakil hattı,” ibaresinden sonra gelmek üzere “madencilik faaliyetleri kapsamında ihtiyaç duyulan elektrik enerjisini karşılamak üzere kurulan yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı lisanssız enerji üretim tesisleri,” ibaresi eklenmiştir.

**ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ
KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- 9/7/1982 tarihli ve 2690 sayılı Türkiye Atom Enerjisi Kurumunun Muafiyetleri ve Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 6- Genel bütçe ve özel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde mesleğe özel yarışma sınavına tabi tutulmak suretiyle girilen ve belirli bir yetiştirme programı sonrası yeterlik sınavına tabi tutularak müfettiş, denetçi, denetmen ve kontrolör kadro veya pozisyonlarında yardımcılık veya stajyerlikte geçen süreler dâhil en az beş yıl görev yapmış olanlar arasından, yapılacak yazılı ve/veya sözlü sınav sonucunda başarılı olanlar, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumunun (TENMAK) durumlarına uygun TENMAK denetçisi pozisyonlarına atanabilirler. Bu şekilde atanmaların sayısı beşi geçemez.

Bu maddeye göre atanmaların yardımcılık veya stajyerlik kadro veya pozisyonlarında geçirdikleri süreler, TENMAK denetçi yardımcısı pozisyonunda; müfettiş, denetçi, denetmen ve kontrolör unvanlı kadro veya pozisyonlarda geçirdikleri süreler TENMAK denetçisi pozisyonunda geçirilmiş sayılır.”

MADDE 2- 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanununun 3 üncü maddesinde Altyapı Tesisi tanımında yer alan “enerji nakil hattı,” ibaresinden sonra gelmek üzere “madencilik faaliyetleri kapsamında ihtiyaç duyulan elektrik enerjisini karşılamak üzere kurulan yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı lisanssız enerji üretim tesisleri,” ibaresi eklenmiştir.

(İstanbul Milletvekili İffet Polat ve
201 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 3- 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanununun 216 ncı maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında yer alan “6183 sayılı Kanuna göre belirlenen tecil faizi” ibareleri “kanuni faiz” şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan “üç” ibaresi “dört” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 4- 12/4/2000 tarihli ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“j) Yeşil OSB: Kaynak ve enerji verimliliği, yalın üretim, endüstriyel atık işbirliği ve çevreye duyarlı uygulamaları ile öne çıkan çevresel, ekonomik, sosyal ve yönetsel açıdan Bakanlıkça belirlenen kriterler çerçevesinde Türk Standardları Enstitüsü tarafından sertifikalandırılan OSB’leri,”

MADDE 5- 4562 sayılı Kanunun 4 üncü maddesine ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra, dördüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş, altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, sekizinci fıkrası yürürlükten kaldırılmış, mevcut onbirinci fıkrasında yer alan “%8’inden” ibaresi %5’inden” şeklinde, “%10’undan” ibaresi “%15’inden” şeklinde değiştirilmiş, mevcut ondördüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Yürürlükteki imar planlarında sanayi alanı olarak belirlenmiş yerlerde, planı onaylayan idarenin görüşünün alınması ve imar planına esas jeolojik ve jeoteknik etüt yapılması kaydıyla OSB yer seçimi işlemi yapılmadan OSB alanı kesinleştirilir.”

“Yönetmelikte belirtilen şart ve sürelerde yatırım yapmayı taahhüt eden parsel maliklerine, kamulaştırma yapılmadan seçilen alanda OSB tarafından yer verilebilir. Taahhüdü yerine getirmeyenlerin taşınmazları kamulaştırılır.”

“OSB yer seçimi kesinleştirilen alanın bulunduğu büyükşehir belediyesi, il belediyesi, ilçe belediyesi, belde belediyesi, 18/5/2004

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,
Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

MADDE 3- 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanununun 216 ncı maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında yer alan “6183 sayılı Kanuna göre belirlenen tecil faizi” ibareleri “kanuni faiz” şeklinde ve ikinci fıkrasında yer alan “üç” ibaresi “dört” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 4- 12/4/2000 tarihli ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“j) Yeşil OSB: Kaynak ve enerji verimliliği, yalın üretim, endüstriyel atık işbirliği ve çevreye duyarlı uygulamaları ile öne çıkan çevresel, ekonomik, sosyal ve yönetsel açıdan Bakanlıkça belirlenen kriterler çerçevesinde Türk Standardları Enstitüsü tarafından sertifikalandırılan OSB’leri,”

MADDE 5- 4562 sayılı Kanunun 4 üncü maddesine ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra ve dördüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş, altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, sekizinci fıkrası yürürlükten kaldırılmış, mevcut onbirinci fıkrasında yer alan “%8’inden” ibaresi “%5’inden” şeklinde, “%10’undan” ibaresi “%15’inden” şeklinde değiştirilmiş ve mevcut ondördüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Yürürlükteki imar planlarında sanayi alanı olarak belirlenmiş yerlerde, planı onaylayan idarenin görüşünün alınması ve imar planına esas jeolojik ve jeoteknik etüt yapılması kaydıyla OSB yer seçimi işlemi yapılmadan OSB alanı kesinleştirilir.”

“Yönetmelikte belirtilen şart ve sürelerde yatırım yapmayı taahhüt eden parsel maliklerine, kamulaştırma yapılmadan seçilen alanda OSB tarafından yer verilebilir. Taahhüdü yerine getirmeyenlerin taşınmazları kamulaştırılır.”

“OSB yer seçimi kesinleştirilen alanın bulunduğu büyükşehir belediyesi, il belediyesi, ilçe belediyesi, belde belediyesi, 18/5/2004

(İstanbul Milletvekili İffet Polat ve
201 Milletvekilinin Teklifi)

tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununa göre kurulan sanayi odası, yoksa ticaret ve sanayi odası, o da yoksa ticaret odası, il özel idaresi veya yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığı, konuyla ilgili mesleki kuruluş ve teşekküllerin temsilcileri Bakanlık uygun görüşüne istinaden OSB kuruluşunda yer alabilir. OSB kuruluşunda yer alan kurum ve kuruluşların temsilcileri ve vali tarafından imzalanmış kuruluş protokolünün Bakanlıkça onaylanması ve sicile kaydı ile OSB tüzel kişilik kazanır.”

“Bakanlık tarafından OSB olarak sınırları kesinleştirilen alanlarda, acele kamulaştırma kararına istinaden Kamulaştırma Kanununun 27 nci maddesi kapsamında mahkemece takdir edilen taşınmaz bedelinin banka hesabına yatırılması ve acele el koyma kararı verilmesini takiben yatırımların gecikmemesini teminen, OSB tarafından altyapı inşaatı ve tahsis yapılabilir, yatırımlar için ruhsat ve izinler verilebilir. Bedel tespitine ilişkin Kamulaştırma Kanununun 11 inci maddesinin üçüncü fıkra hükmü saklıdır. Bu fikanın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte düzenlenir.”

MADDE 6- 4562 sayılı Kanununun 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Yeşil OSB kriterlerini sağlamak üzere OSB’ler tarafından hazırlanan projeler Bakanlıkça öncelikle değerlendirilir.”

MADDE 7- 4562 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “prensipler içerisinde” ibaresi “prensipler ve şeffaflık ilkesi çerçevesinde yönetmelikte belirlenen usul ve esaslara uygun şekilde” şeklinde değiştirilmiş ve ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 8- 4562 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Arsa” ibaresi “Ön tahsis ve parsel” şeklinde değiştirilmiş,

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,
Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununa göre kurulan sanayi odası, yoksa ticaret ve sanayi odası, o da yoksa ticaret odası, il özel idaresi veya yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığı, konuyla ilgili mesleki kuruluş ve teşekküllerin temsilcileri Bakanlık uygun görüşüne istinaden OSB kuruluşunda yer alabilir. OSB kuruluşunda yer alan kurum ve kuruluşların temsilcileri ve vali tarafından imzalanmış kuruluş protokolünün Bakanlıkça onaylanması ve sicile kaydı ile OSB tüzel kişilik kazanır.”

“Bakanlık tarafından OSB olarak sınırları kesinleştirilen alanlarda, acele kamulaştırma kararına istinaden Kamulaştırma Kanununun 27 nci maddesi kapsamında mahkemece takdir edilen taşınmaz bedelinin banka hesabına yatırılması ve acele el koyma kararı verilmesini takiben yatırımların gecikmemesini teminen, OSB tarafından altyapı inşaatı ve tahsis yapılabilir, yatırımlar için ruhsat ve izinler verilebilir. Bedel tespitine ilişkin Kamulaştırma Kanununun 11 inci maddesinin üçüncü fıkra hükmü saklıdır. Bu fikanın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte düzenlenir.”

MADDE 6- 4562 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Yeşil OSB kriterlerini sağlamak üzere OSB’ler tarafından hazırlanan projeler Bakanlıkça öncelikle değerlendirilir.”

MADDE 7- 4562 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “prensipler içerisinde” ibaresi “prensipler ve şeffaflık ilkesi çerçevesinde yönetmelikte belirlenen usul ve esaslara uygun şekilde” şeklinde değiştirilmiş ve ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 8- 4562 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Arsa” ibaresi “Ön tahsis ve parsel” şeklinde değiştirilmiş,

(İstanbul Milletvekili İffet Polat ve
201 Milletvekilinin Teklifi)

“prensipler” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve şeffaflık ilkesi doğrultusunda yönetmelikte belirlenen usul ve esaslar” ibaresi eklenmiş, dokuzuncu fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş, mevcut onuncu fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“OSB tüzel kişiliği sanayi veya hizmet destek alanında bulunan parsellerde üstyapı inşa edebilir, üretime geçme şart ve taahhüdü veren katılımcılara parselleri üstyapılı kiralayabilir veya üstyapılı satabilir.”

“Yönetmelikle belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde, katılımcılar tesislerini üretim amaçlı olmak üzere bir veya birden fazla kiracıya kiralayabilir.”

MADDE 9- 4562 sayılı Kanunun ek 3 üncü maddesinin üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 10- 4562 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 17- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce; OSB mülkiyetinde bulunmayan OSB içindeki boş sanayi parsellerinin maliklerine yapı ruhsatını alması ya da yeni yatırımcıya taşınmazı devretmesi için bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl süre tanınır. Bu süre içinde boş sanayi parselinin yeni yatırımcıya devredilmemesi ya da yönetmelikte belirlenen süreler içerisinde yapı ruhsatı ve/veya işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmaması halinde, OSB tarafından tapu devri yapılan katılımcıların maliki olduğu taşınmazlar için, tahsis bedeli toplamının tahsis tarihinden sonraki yıllar için Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından 213 sayılı Kanun uyarınca açıklanan yeniden değerlendirme oranlarına göre güncellenmesi ile elde edilen tutarın ilgilinin banka hesabına yatırılmasını müteakip bu taşınmazlar OSB adına tescil edilir, OSB tarafından devredilmemiş taşınmazlar ise OSB adına kamulaştırılır.”

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,
Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

“prensipler” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve şeffaflık ilkesi doğrultusunda yönetmelikte belirlenen usul ve esaslar” ibaresi eklenmiş, dokuzuncu fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve mevcut onuncu fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“OSB tüzel kişiliği sanayi veya hizmet destek alanında bulunan parsellerde üstyapı inşa edebilir, üretime geçme şart ve taahhüdü veren yatırımcılara parselleri üstyapılı kiralayabilir veya üstyapılı satabilir.”

“Yönetmelikle belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde, katılımcılar tesislerini üretim amaçlı olmak üzere bir veya birden fazla kiracıya kiralayabilir.”

MADDE 9- 4562 sayılı Kanunun ek 3 üncü maddesinin üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 10- 4562 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 17- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce; OSB mülkiyetinde bulunmayan OSB içindeki boş sanayi parsellerinin maliklerine yapı ruhsatını alması ya da yeni yatırımcıya taşınmazı devretmesi için bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl süre tanınır. Bu süre içinde boş sanayi parselinin yeni yatırımcıya devredilmemesi ya da yönetmelikte belirlenen süreler içerisinde yapı ruhsatı ve/veya işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmaması halinde, OSB tarafından tapu devri yapılan katılımcıların maliki olduğu taşınmazlar için, tahsis bedeli toplamının tahsis tarihinden sonraki yıllar için Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından 213 sayılı Kanun uyarınca açıklanan yeniden değerlendirme oranlarına göre güncellenmesi ile elde edilen tutarın ilgilinin banka hesabına yatırılmasını müteakip bu taşınmazlar OSB adına tescil edilir, OSB tarafından devredilmemiş taşınmazlar ise OSB adına kamulaştırılır.”

(İstanbul Milletvekili İffet Polat ve
201 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 11- 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkından Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (A) bendine “elektrik piyasası” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve şarj hizmeti” ibaresi ve bende aşağıdaki paragraf; (B) bendinin (b) alt bendine “bedeller” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile yıllık lisans bedelleri” ibaresi ve bende aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

“(a) alt bendindeki yıllık lisans bedelinin mükellefi lisans sahibi tüzel kişilerdir. Yıl içerisinde uygulanacak yıllık lisans bedeli, Kurulca belirlenerek bir önceki yılın Aralık ayı içerisinde ilan edilir. Yıllık lisans bedellerinin süresinde ödenmemesi durumunda, ödenmeyen bu tutarlar Kurumun bildirimine üzerine 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre ilgili vergi daireleri tarafından takip ve tahsil edilir.”

“(b) alt bendindeki yıllık lisans bedelinin mükellefi, sertifika ve lisans sahibi tüzel kişilerdir. Yıl içerisinde uygulanacak yıllık lisans bedeli, Kurulca belirlenerek bir önceki yılın Aralık ayı içerisinde ilan edilir. Katılma payı ve yıllık lisans bedellerinin süresinde ödenmemesi durumunda, ödenmeyen bu tutarlar Kurumun bildirimine üzerine 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre ilgili vergi daireleri tarafından takip ve tahsil edilir.”

MADDE 12- 4628 sayılı Kanununun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kurumun taraf olduğu dava ve takipler ile ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz taleplerinde Kurum her türlü yargı harcından ve teminat gösterme yükümlülüğünden muaftır.”

MADDE 13- 18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununun 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinin üçüncü ve dördüncü paragrafları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,
Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

MADDE 11- 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (A) bendine “elektrik piyasası” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve şarj hizmeti” ibaresi ve bende aşağıdaki paragraf; (B) bendinin (b) alt bendine “bedeller” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile yıllık lisans bedelleri” ibaresi ve bende aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

“(a) alt bendindeki yıllık lisans bedelinin mükellefi lisans sahibi tüzel kişilerdir. Yıl içerisinde uygulanacak yıllık lisans bedeli, Kurulca belirlenerek bir önceki yılın Aralık ayı içerisinde ilan edilir. Yıllık lisans bedellerinin süresinde ödenmemesi durumunda, ödenmeyen bu tutarlar Kurumun bildirimine üzerine 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre ilgili vergi daireleri tarafından takip ve tahsil edilir.”

“(b) alt bendindeki yıllık lisans bedelinin mükellefi, sertifika ve lisans sahibi tüzel kişilerdir. Yıl içerisinde uygulanacak yıllık lisans bedeli, Kurulca belirlenerek bir önceki yılın Aralık ayı içerisinde ilan edilir. Katılma payı ve yıllık lisans bedellerinin süresinde ödenmemesi durumunda, ödenmeyen bu tutarlar Kurumun bildirimine üzerine 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre ilgili vergi daireleri tarafından takip ve tahsil edilir.”

MADDE 12- 4628 sayılı Kanununun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kurumun taraf olduğu dava ve takipler ile ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz taleplerinde Kurum her türlü yargı harcından ve teminat gösterme yükümlülüğünden muaftır.”

MADDE 13- 18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununun 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinin üçüncü ve dördüncü paragrafları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(İstanbul Milletvekili İffet Polat ve
201 Milletvekilinin Teklifi)

“Kurum tarafından hazırlanacak olan iletim tarifesi üretilen ve ithal edilen doğal gazın nakli için iletim şebekesinden yararlanan eşit durumda olan tüm kullanıcılar arasında fark gözetmeksizin uygulanacak fiyatları, hükümleri ve tarife şartlarını içerir.”

“Kurum, transit iletim tarifelerini ve ihracata ilişkin iletim tarifelerini, Bakanlık görüşü alınarak yurt içi iletim tarifelerinden farklı usul ve esaslara göre tespit etme yetkisine sahiptir.”

MADDE 14- 4646 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir

“EK MADDE 3- Kurul; Bakanlık onayı olarak, ithalata ilişkin müracaatlarda, ithalat yapılacak ülke ile BOTAS’ın doğal gaz ithalat sözleşmesi bulunup bulunmadığı, piyasada rekabet ortamının oluşturulması, sözleşmelerden doğan yükümlülükleri ve ihracat bağlantılarını dikkate alarak belirleyeceği usul ve esaslar dahilinde talepleri değerlendirerek ithalata müsaade edebilir.

Ancak bu hükümler, sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG), spot boru gazı ve sıkıştırılmış doğal gaz (CNG) ithalatı için uygulanmaz. Ayrıca, yapılacak spot sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG), spot boru gazı ve sıkıştırılmış doğal gaz (CNG) ithalatında bu Kanunun 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendinin (2), (3) ve (4) numaralı alt bentleri ve (4) numaralı alt bendini takip eden birinci paragrafta belirtilen şartlar aranmaz. Spot boru gazı ithalat miktarı, süresi ve uygulama yöntemi Bakanlık görüşü alınarak Kurul tarafından belirlenir.

İthalat veya ihracat faaliyeti yapan tüzel kişilerden arz güvenliği kapsamında alınacak maddi teminatlar ile rekabetin teminine ilişkin hususlar Bakanlık görüşü alınarak Kurum tarafından Yönetmelik ile düzenlenir.”

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,
Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

“Kurum tarafından hazırlanacak olan iletim tarifesi; üretilen ve ithal edilen doğal gazın nakli için iletim şebekesinden yararlanan eşit durumda olan tüm kullanıcılar arasında fark gözetmeksizin uygulanacak fiyatları, hükümleri ve tarife şartlarını içerir.

Kurum, transit iletim tarifelerini ve ihracata ilişkin iletim tarifelerini, Bakanlık görüşü alarak yurt içi iletim tarifelerinden farklı usul ve esaslara göre tespit etme yetkisine sahiptir.”

MADDE 14- 4646 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 3- Kurul; Bakanlık onayı olarak, ithalata ilişkin müracaatlarda, ithalat yapılacak ülke ile BOTAS’ın doğal gaz ithalat sözleşmesi bulunup bulunmadığını, piyasada rekabet ortamının oluşturulmasını, sözleşmelerden doğan yükümlülükleri ve ihracat bağlantılarını dikkate alarak belirleyeceği usul ve esaslar dahilinde talepleri değerlendirerek ithalata müsaade edebilir.

Ancak bu hükümler, sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG), spot boru gazı ve sıkıştırılmış doğal gaz (CNG) ithalatı için uygulanmaz. Ayrıca, yapılacak spot sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG), spot boru gazı ve sıkıştırılmış doğal gaz (CNG) ithalatında bu Kanunun 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendinin (2), (3) ve (4) numaralı alt bentleri ve (4) numaralı alt bendini takip eden birinci paragrafta belirtilen şartlar aranmaz. Spot boru gazı ithalat miktarı, süresi ve uygulama yöntemi Bakanlık görüşü alınarak Kurul tarafından belirlenir.

İthalat veya ihracat faaliyeti yapan tüzel kişilerden arz güvenliği kapsamında alınacak maddi teminatlar ile rekabetin teminine ilişkin hususlar Bakanlık görüşü alınarak Kurum tarafından yönetmelik ile düzenlenir.”

(İstanbul Milletvekili İffet Polat ve
201 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 15- 4646 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 2- Bu Kanun hükümlerine uygun olarak, BOTAS’ın yürüttüğü faaliyetler ayrıştırılarak yatay bütünleşmiş tüzel kişi şeklinde yeniden yapılandırılincaya kadar BOTAS’ın dikey bütünleşmiş tüzel kişiliği devam eder. BOTAS’ın faaliyetlerinin ayrıştırılması ve yeniden yapılandırılması amacıyla kurulacak şirketlerin işletme konusu, ticaret unvanı, sermayesi ve ortaklık yapısı ve bu kapsamda gerçekleştirilecek devir ve benzeri işlemlere dair hususlar Cumhurbaşkanlığı Kararı ile düzenlenir.

Bakanlık izni ile BOTAS’ın doğal gaz alım sözleşmelerine konu miktarların devri veya kontrat devri yapılabilir. Kontrat devri süreçleri tamamlanincaya kadar BOTAS bu Kanun’daki piyasa payı sınırlamalarına tabi olmaz.

BOTAS’ın Hazine garantili yükümlülükleri saklıdır.”

MADDE 16- 10/5/2005 tarihli ve 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanunun 6 ncı maddesinin üçüncü paragrafında yer alan “fiyatlardan” ibaresinden sonra gelmek üzere “pompaj depolamalı,” ibaresi eklenmiştir.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,
Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

MADDE 15- 4646 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 2- Bu Kanun hükümlerine uygun olarak, BOTAS’ın yürüttüğü faaliyetler ayrıştırılarak yatay bütünleşmiş tüzel kişi şeklinde yeniden yapılandırılincaya kadar BOTAS’ın dikey bütünleşmiş tüzel kişiliği devam eder. BOTAS’ın faaliyetlerinin ayrıştırılması ve yeniden yapılandırılması amacıyla kurulacak şirketlerin işletme konusu, ticaret unvanı, sermayesi ve ortaklık yapısı ile bu kapsamda gerçekleştirilecek devir ve benzeri işlemlere dair hususlar Cumhurbaşkanlığı Kararı ile düzenlenir.

Bakanlık izni ile BOTAS’ın doğal gaz alım sözleşmelerine konu miktarların devri veya kontrat devri yapılabilir. Kontrat devri süreçleri tamamlanincaya kadar BOTAS bu Kanundaki piyasa payı sınırlamalarına tabi olmaz.

BOTAS’ın Hazine garantili yükümlülükleri saklıdır.”

MADDE 16- 10/5/2005 tarihli ve 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanunun 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “fiyatlardan” ibaresinden sonra gelmek üzere “pompaj depolamalı,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 17- 25/1/2006 tarihli ve 5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Hizmetlerine İlişkin Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 6- 8/2/2023 tarihli ve 6785 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile olağanüstü hâl ilan edilen iller ile 15/2/2023 tarihinde genel hayata etkili afet bölgesi ilan edilen Elazığ’da bulunan il özel idareleri, belediyeler ile sanayi ve ticaret odaları, Kanunun 19 uncu maddesinin birinci fıkrasının (d) ve (e) bentlerinde belirlenen usule göre ödeyecekleri paylardan 2023 ve 2024 yılları için muafıtır.

Olağanüstü hâl ilan edilen iller ile genel hayata etkili afet bölgesinde bulunan il özel idareleri, belediyeler ile sanayi ve ticaret

(İstanbul Milletvekili İffet Polat ve
201 Milletvekilinin Teklifi)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,
Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

odalarının muaccel borçlarına ilişkin olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı ve/veya İller Bankasınca pay borcunun kesilmesine yönelik olarak yapılan işlemler ile genel hükümler çerçevesinde kalkınma ajansları tarafından başlatılan takipler durdurulur, 2025 yılı Haziran ayı sonuna kadar muaccel borçlara faiz işletilmez, ilgili kanunlarda öngörülen zamanaşımı süreleri işlemez ve bu borçların tahsiline yönelik olarak bu tarihe kadar herhangi bir işlem yapılmaz.

Bu maddenin yayımlandığı tarihten önce 2023 yılı için tahakkuk eden katkı payı borcunu ifa eden il özel idareleri, belediyeler ile sanayi ve ticaret odalarına, ödedikleri katkı payı faiz işletilmeksizin ya da yeniden değerlemeye tabi tutulmaksızın bu maddenin yayımlandığı tarihten itibaren 30 gün içinde ilgili kalkınma ajansı tarafından iade edilir.

MADDE 18- 20/2/2008 tarihli ve 5737 sayılı Vakıflar Kanununun 20 nci maddesinin birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş, mevcut üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve mevcut dördüncü fıkrasına birinci cümlesinde yer alan “mazbut vakıflara ait taşınmazların” ibaresinden sonra gelmek üzere “yatırım karşılığı uzun süreli kira sözleşmeleri hariç olmak üzere” ibaresi ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Genel Müdürlük tarafından, ekspertiz bedeli kira devir talebinde bulunan kiracıya ait olmak üzere, bağımsız ekspertiz kuruluşları tarafından hazırlanacak ekspertiz raporu ile belirlenecek kira bedeli üzerinden kira sözleşmelerinin üçüncü kişilere devrine izin verilebilir. Belirlenecek yeni kira bedeli mevcut kira bedelinden düşük olamaz.

Tarımsal faaliyet karşılığı kiralamalarda kira süresi, tarımsal faaliyet yatırım bedeli göz önüne alınarak Genel Müdür onayı ile yirmi yıla kadar tespit edilebilir. Tarımsal faaliyet karşılığı kiralamalarda ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği yapılabilir.

MADDE 17- 20/2/2008 tarihli ve 5737 sayılı Vakıflar Kanununun 20 nci maddesinin birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş, üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve dördüncü fıkrasına birinci cümlesinde yer alan “mazbut vakıflara ait taşınmazların” ibaresinden sonra gelmek üzere “yatırım karşılığı uzun süreli kira sözleşmeleri hariç olmak üzere” ibaresi ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Genel Müdürlük tarafından, ekspertiz bedeli kira devir talebinde bulunan kiracıya ait olmak üzere, bağımsız ekspertiz kuruluşları tarafından hazırlanacak ekspertiz raporu ile belirlenecek kira bedeli üzerinden kira sözleşmelerinin üçüncü kişilere devrine izin verilebilir. Belirlenecek yeni kira bedeli mevcut kira bedelinden düşük olamaz.

Tarımsal faaliyet karşılığı kiralamalarda kira süresi, tarımsal faaliyet yatırım bedeli göz önüne alınarak Genel Müdür onayı ile yirmi yıla kadar tespit edilebilir. Tarımsal faaliyet karşılığı kiralamalarda ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği yapılabilir.

(İstanbul Milletvekili İffet Polat ve
201 Milletvekilinin Teklifi)

Yatırım karşılığı uzun süreli kiralamalar; tarımsal faaliyet yatırımı ile onarım, inşa veya restorasyon karşılığı kiralama modellerinden oluşur.”

“Genel Müdürlüğe ve mazbut vakıflara ait taşınmazların yatırım karşılığı uzun süreli kira sözleşmeleri işletme döneminin başında, işletme döneminin ilk yılına ait üç aylık kira bedeli tutarı kadar teminat alınır. Bu teminat kira artış oranı dikkate alınarak işletme süresini müteakip her yılın ilk kira ödemesi sırasında güncellenir. İşletme teminatının nakit olarak alınması halinde İdarece vadeli hesapta tutulur. Alınan üç aylık teminat; kira süresinin sona ermesiyle, varsa kira ve ecrimisil alacaklarına, tahliye masraflarına ve taşınmazda meydana gelen zararlara mahsup edilir ve kalan kısım kiracıya iade edilir.”

“Yatırım karşılığı uzun süreli kiralama sözleşmelerinde; sözleşme süresinin bitiminden önce günün koşullarına göre, emsal ve rayiç bedeller gözetilerek tespit edilecek kira bedelinin yüklenici tarafından kabul edilmesi halinde sözleşme süresinin bitiminden itibaren yüklenici ile yıllık kira sözleşmesi yapılabilir.”

MADDE 18- 5737 sayılı Kanununun 30 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Vakıf yoluyla meydana gelip de her ne suretle olursa olsun Hazine, büyükşehir belediyesi, belediye ve özel idarelerin, köy veya diğer kamu tüzel kişilerinin; kamu iktisadi teşebbüsleri (kamu iktisadi kuruluşu, iktisadi devlet teşekkülü ve bunlara bağlı müesseseler) ile devlet üniversitelerinin mülkiyetine geçmiş vakıf kültür varlıkları mazbut vakfına devrolunur.”

“Doğrudan vakfedilen kültür varlıkları, vakıf bütçesinden inşa edilen, onarılan veya

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,
Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

Yatırım karşılığı uzun süreli kiralamalar; tarımsal faaliyet yatırımı ile onarım, inşa veya restorasyon karşılığı kiralama modellerinden oluşur.”

“Genel Müdürlüğe ve mazbut vakıflara ait taşınmazların yatırım karşılığı uzun süreli kira sözleşmeleri işletme döneminin başında, işletme döneminin ilk yılına ait üç aylık kira bedeli tutarı kadar teminat alınır. Bu teminat kira artış oranı dikkate alınarak işletme süresini müteakip her yılın ilk kira ödemesi sırasında güncellenir. İşletme teminatının nakit olarak alınması halinde İdarece vadeli hesapta tutulur. Alınan üç aylık teminat; kira süresinin sona ermesiyle, varsa kira ve ecrimisil alacaklarına, tahliye masraflarına ve taşınmazda meydana gelen zararlara mahsup edilir ve kalan kısım kiracıya iade edilir.”

“Yatırım karşılığı uzun süreli kiralama sözleşmelerinde; sözleşme süresinin bitiminden önce günün koşullarına göre, emsal ve rayiç bedeller gözetilerek tespit edilecek kira bedelinin yüklenici tarafından kabul edilmesi halinde sözleşme süresinin bitiminden itibaren yüklenici ile yıllık kira sözleşmesi yapılabilir.”

MADDE 19- 5737 sayılı Kanununun 30 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Vakıf yoluyla meydana gelip de her ne suretle olursa olsun Hazine, büyükşehir belediyesi, belediye ve özel idarelerin, köy veya diğer kamu tüzel kişilerinin; kamu iktisadi teşebbüsleri (kamu iktisadi kuruluşu, iktisadi devlet teşekkülü ve bunlara bağlı müesseseler) ile devlet üniversitelerinin mülkiyetine geçmiş vakıf kültür varlıkları mazbut vakfına devrolunur.”

“Doğrudan vakfedilen kültür varlıkları, vakıf bütçesinden inşa edilen, onarılan veya

(İstanbul Milletvekili İffet Polat ve
201 Milletvekilinin Teklifi)

ilaveler yapılmak suretiyle katkı sağlanan kültür varlıkları, vakfın mukaatalı veya icareteynli taşınmazları dahil arsa, arazi temini suretiyle katkı sağladığı kültür varlıkları yok olmuş olsa dahi vakıf yoluyla meydana gelmiş sayılır.

Devir, Genel Müdürlüğün talebi üzerine Tapu Müdürlüğüne malikin muvafakati aranmaksızın yapılır.”

MADDE 19- 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 7 nci maddesinin onuncu fıkrasının son cümlesinde yer alan “6 ncı maddesi” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile 6/B maddesi” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 20- 6446 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Birinci fıkra kapsamında yetki verilen veya görevlendirilenler, yetki ve görevleri kapsamında yürüttükleri iş ve işlemleri bedeli mukabilinde yapabilirler. Yürütülen bu iş ve işlemler için; ihtisas sahibi kamu kurum ve kuruluşlarının uygulayacakları bedeller kendileri tarafından, dağıtım lisansı sahibi tüzel kişilerin uygulayacakları bedeller Kurum tarafından, özel hukuk tüzel kişilerinin uygulayacakları bedeller ise Bakanlık tarafından belirlenir.”

MADDE 21- 6446 sayılı Kanunun ek 5 inci maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendine “bedeli,” ibaresinden sonra gelmek üzere “sona erdirilmesi, iptali,” ibaresi ve maddeye beşinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(6) Şarj ağı işletmeci lisansı iptal edilen tüzel kişi, bu tüzel kişilikte yüzde on veya daha fazla paya sahip ortaklar ile lisans iptal tarihinden önceki bir yıl içerisinde görevden ayrılmış olanlar dâhil, yönetim kurulu başkan ve üyeleri, lisans iptalini takip eden üç yıl süreyle şarj ağı işletmeci lisansı alamaz, lisans başvurusunda bulunamaz, lisans başvurusu yapan tüzel kişiliklerde doğrudan veya dolaylı pay sahibi olamaz, yönetim kurullarında görev alamaz.”

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,
Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

ilaveler yapılmak suretiyle katkı sağlanan kültür varlıkları, vakfın mukaatalı veya icareteynli taşınmazları dahil arsa, arazi temini suretiyle katkı sağladığı kültür varlıkları yok olmuş olsa dahi vakıf yoluyla meydana gelmiş sayılır.

Devir, Genel Müdürlüğün talebi üzerine tapu müdürlüğüne malikin muvafakati aranmaksızın yapılır.”

MADDE 20- 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 7 nci maddesinin onuncu fıkrasının son cümlesine “6 ncı maddesi” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile 6/B maddesi” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 21- 6446 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Birinci fıkra kapsamında yetki verilen veya görevlendirilenler, yetki ve görevleri kapsamında yürüttükleri iş ve işlemleri bedeli mukabilinde yapabilirler. Yürütülen bu iş ve işlemler için; ihtisas sahibi kamu kurum ve kuruluşlarının uygulayacakları bedeller kendileri tarafından, dağıtım lisansı sahibi tüzel kişilerin uygulayacakları bedeller Kurum tarafından, özel hukuk tüzel kişilerinin uygulayacakları bedeller ise Bakanlık tarafından belirlenir.”

MADDE 22- 6446 sayılı Kanunun ek 5 inci maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendine “bedeli,” ibaresinden sonra gelmek üzere “sona erdirilmesi, iptali,” ibaresi ve maddeye beşinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(6) Şarj ağı işletmeci lisansı iptal edilen tüzel kişi, bu tüzel kişilikte yüzde on veya daha fazla paya sahip ortaklar ile lisans iptal tarihinden önceki bir yıl içerisinde görevden ayrılmış olanlar dâhil, yönetim kurulu başkan ve üyeleri, lisans iptalini takip eden üç yıl süreyle şarj ağı işletmeci lisansı alamaz, lisans başvurusunda bulunamaz, lisans başvurusu yapan tüzel kişiliklerde doğrudan veya dolaylı pay sahibi olamaz, yönetim kurullarında görev alamaz.”

(İstanbul Milletvekili İffet Polat ve
201 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 22- 6446 sayılı Kanunun geçici 6 ncı maddesinin dördüncü fıkrasına beşinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş ve fıkranın son cümlesinde yer alan “Maliye Bakanlığının” ibaresi “Hazine ve Maliye Bakanlığının” şeklinde değiştirilmiştir. “TEDAŞ’ın bu fıkra kapsamındaki denetim işlemleri için yapacağı her türlü masraf Bakanlık bütçesine konulan ödenekten karşılanır.”

MADDE 23- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 24- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,
Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

MADDE 23- 6446 sayılı Kanunun geçici 6 ncı maddesinin dördüncü fıkrasına beşinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş ve fıkranın son cümlesinde yer alan “Maliye Bakanlığının” ibaresi “Hazine ve Maliye Bakanlığının” şeklinde değiştirilmiştir. “TEDAŞ’ın bu fıkra kapsamındaki denetim işlemleri için yapacağı her türlü masraf Bakanlık bütçesine konulan ödenekten karşılanır.”

MADDE 24- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 25- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür

